

Gražina Karaneckienė

MOKAUSI IR AUGU

Pradinio ugdymo vadovėlis
II klasei

1 dalis



Wydanie pierwsze



Puńsk 2024
Wydawnictwo „Aušra” Sp. z o.o.
www.punskas.pl

MOKAUSI IR AUGU Pradinio ugdymo vadovėlis II klasei, 1 dalis.
Podręcznik do edukacji wczesnoszkolnej dla klasy II, część 1.

Opracowanie
Grażyna Korzeniecka

Ilustracje
Eglė Valiūtė, Taida Balčiūnaitė, Živilė Kraužlytė

Zdjęcia
Sygit Birgiel, Jolanta Łatwis

Redaktor
Nijola Birgiel

Redaktor techniczny
Sygit Birgiel

Korekta
Biruta Ołów

Podręcznik dopuszczony do użytku szkolnego przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania i wpisany do wykazu podręczników przeznaczonych do kształcenia ogólnego dla litewskiej mniejszości narodowej, do edukacji wczesnoszkolnej na I etapie edukacyjnym – szkoła podstawowa, na podstawie opinii rzeczoznawców: dr hab. Danuty Roszko i mgr. Algisa Uzdili.
Rok dopuszczenia 2023.

Nr ewidencyjny w wykazie: 1157/3/2023.

Vadovėlis išleistas Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijos lėšomis

Dauguma tekstų adaptuoti

Kirčiavimas žymimas pusjuodžiu šriftu – **gera**.

ISBN 978-83-66808-48-5

Vadovėlį tik skaitome, o piešiame ir rašome pratybų sąsiuvinyje.

© Wydawnictwo „Aušra” Sp. z o.o.
Puńsk 2024

Wydawnictwo „Aušra” Sp. z o.o., ul. A. Mickiewicza 23, 16-515 Puńsk
Arkuszy drukarskich 19. Wydanie I
Skład, łamanie, druk i oprawa Wydawnictwo „Aušra”
www.punkas.pl



Ramutė Skučaitė

Rugsėjis

Po langais iš ryto
Obuolių prikrito.
Rausta klevo lapas –
Rudenėli, labas.

Paskutinės gėlės
Liūdi vasarėlės,
Su rugsėju šnekas
Baltas smėlio takas.

O vaikučiams gera –
Sąsiuviniai šnara,
Šviečia pirmas lapas –
Mokyklėle, labas!



mokykla klasė draugai mokytojas
suolas knyga žaidimai sąsiuvinis

- 1 Kokią nuotaiką sukėlė eilėraštis?
- 2 Kokios nuotaikos tu grįžai į mokyklą?
- 3 Rask ir nurašyk eilėraščio žodžius, kuriais sveikinami ruduo ir mokykla. Paryškink skyrybos ženklus.
- 4 Sukurk ir parašyk vieną arba kelis sakinius, kuriais pasveikinsi mokyklą. Pavartok pateiktus žodžius. Neužmiršk padėti skyrybos ženklų.

*labas * labas rytas * sveikinu tave * laba diena * sveika, mokykla
labas, mokyklėle*

- 5 Pasakyk pirmą eilėraščio posmelį muzikinių kaladėlių nurodytu ritmu. Pabandyk sukurti eilėraščiui melodiją.

ti

ti

ti

ti

ta

ta

Lietuvių kalba yra mūsų gimtoji kalba.



Vaikų dainelė

Plaukė žąselė

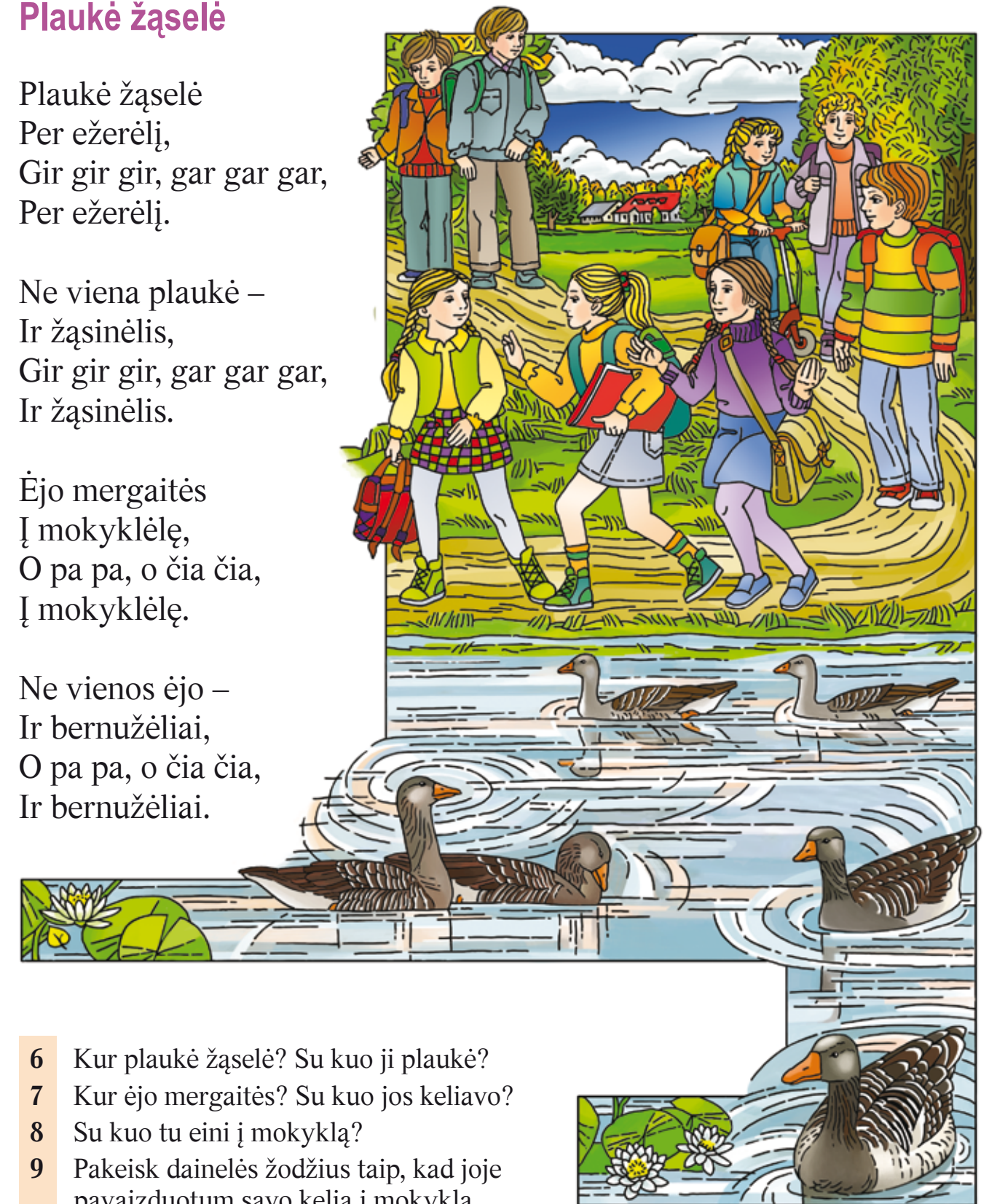
Plaukė žąselė
Per ežerėlį,
Gir gir gir, gar gar gar,
Per ežerėlį.

Ne viena plaukė –
Ir žąsinėlis,
Gir gir gir, gar gar gar,
Ir žąsinėlis.

Ėjo mergaitės
Į mokyklėlę,
O pa pa, o čia čia,
Į mokyklėlę.

Ne vienos ėjo –
Ir bernužėliai,
O pa pa, o čia čia,
Ir bernužėliai.

žąselė žąsinėlis bernužėliai



- 6 Kur plaukė žąselė? Su kuo ji plaukė?
- 7 Kur ėjo mergaitės? Su kuo jos keliavo?
- 8 Su kuo tu eini į mokyklą?
- 9 Pakeisk dainelės žodžius taip, kad joje pavaizduotum savo kelią į mokyklą. Padainuok ją savo namiškiams.

Lietuvių kalba yra labai graži ir sena.



Kostas Marukas

Vasaros linksmybės

Liepa – pačios šilčiausios, smagiausios dienos. Virpa, mirguliuoja saulės įkaitintas oras. Sunku surasti vėsesnę vietelę. Upėse pakankamai išilo vanduo, maudykis, pliuškenkis iki valiai. Visi mokslo rūpesčiai pamiršti. Retas kuris praleidžia vasarą mieste. Vieni stovyklose, kiti – prie jūros su tėveliais arba kaime pas močiutę.

Smagiausios atostogos pas močiutę.

Ten miškas, uogos, upė, o rytais – šiltas karvutės pienas.

Pamiškėje iš tolo raudonuoja žemuogių veidukai. Miško aikštelės nusėtos mėlynėmis. Tik spėk rinkti.

Viena mėlynė į burną, kita – į krepšelį.

Sode vilioja trešnės, vyšnios.

– Valgyk, anūkėli, valgyk. Skanauk uogyčių, – vis ragina močiutė.

– Valgyk, anūkėli, valgyk. Skanauk uogyčių, – vis ragina močiutė.



- 1 Papasakok, kaip tu praleidai vasarą.
- 2 Suvaidinkite senelės ir anūkėlio pokalbį.
- 3 Nurašyk tekstą, vietoj uogų įrašydamas tinkamus žodžius.

Vasarą aš buvau . Man labai patiko .

Susipažinau su .

4 Kiek parašei sakinių?

5 Suskaičiuok, kiek kiekviename sakinyje yra žodžių.

Kalba sudaryta iš sakinių. Sakinys sudarytas iš žodžių.
Žodžiai sudaryti iš skiemenų ir garsų.



Viktoras Miliūnas

Auksinės žuvelės dovanos

sukrykščia nedrąsiai

Danutės tėtis puola į jūrą. Kai iškyla, laiko kažką delnuose ir šaukia:

– Auksinę žuvelę sugavau! Žuvelė prašo ją paleisti. Prašyk, ko nori!

Danutė sukrykščia:

– Kalbančią lėlę!

– O ko tu prašysi?.. – klausia Danutės tėtis Evalduką.

Evaldukas nedrąsiai sako:

– Sviedinį. Tada visi norės su manim žaisti.

– O daugiau?

– Užteks sviedinio.

Rytą Evaldukui mamytė kužda:

– Kelkis ir pasižiūrėk, ką šįryt prie durų radau.

Prie durų – naujas sviedinys. Ir portfelis. O portfelyje – spalvotos knygutės.

– Nuo auksinės žuvelės, – sako mamytė.

– O Danutė gavo?..

– Ji gavo lėlę. Lėlė sako „mama“. O tas visas knygutes parašė Danutės tėvelis.

Evaldukas tik nenori klausti mamos...

Bet jis žino, kas patenkino jo norą.



- 1 Kas buvo auksinė žuvelė? Kodėl taip manai?
- 2 Perskaitykite kūrinį vaidmenimis. Stenkitės taisyklingai intonuoti sakinius.
- 3 Perskaityk auksinės žuvelės paslaptį – sužinosi, kodėl išsipildė Evalduko norai. Perrašyk sakinius, tinkamai parinkdamas pirmą sakinio raidę.

 Bb erniukas buvo geros širdies.  Mm ergaitė sirgo.

 Ee valdukas visą dieną rinko uogas.  Pp ririnko pilną

krepšelį.  Uu ogas atnešė Danutei.

Sakinį pradėdame rašyti didžiąja raide.
Gale sakinio dedame tašką, klaustuką arba šauktuką.



Leonardas Žitkevičius

Pasakyk man, švyturėli

Pasakyk man, švyturėli,
Kurs per naktį čia švieteii,
Ar miegučio nenorėjai,
Ar mus plaukiančius matei?

Ar matei, kaip supos laivas,
Ūžiant vētrai, vakare,
Ir kaip mojau tau iš laivo
Šimtą kartų kepure?

Pasakyk man, švyturėli,
Kurs per naktį čia švieteii,
Ar akutės nepavargo,
Ar mus jūroje matei?

miegučio plaukiančius ūžiant



- 1 Kas ir į ką kreipiasi eilėraštyje?
- 2 Kuo keliavo berniukas? Ką jis matė keliaudamas?
- 3 Kokia buvo berniuko nuotaika kelionės metu? Kodėl?
- 4 Kam reikalingi švyturiai? Kokiu būdu jie įspėja laivus apie pavojus?
- 5 Atsakyk į berniuko klausimus švyturio vardu.

Švyturys padeda laivams ir lėktuvams nepaklysti.
Klaipėdos švyturys pastatytas prieš du šimtus metų.



Jūra, jūružė



Jūra – tai didžiulės vandenių platybės. Jūros vanduo gerti netinka, nes jame per daug druskų. Jūrų dugne slypi dideli turtai: rūda, nafta, auksas. Lietuviai nuo seno gyvena prie Baltijos jūros.

Aš Palangoje aplankiau Gintaro muziejų ir įkopiau į Birutės kalną.

Pajūryje įsikūręs uostamiestis Klaipėda ir kurortai: Palanga, Neringa, Šventoji. Vasarą čia žmonės poilsiauja.



Šiomet išsipildė mano svajonė – pamatyti Baltiją. Visą dieną stačiau smėlio pilis ir maudžiausi jūroje.

O man labiausiai patiko Klaipėdos jūrų muziejus ir delfinai, žaidžiantys kamuoliais.

- 6 Ką įdomaus sužinojai apie jūrą iš mokytojos ir vaikų pasakojimų?
- 7 Kaip galima leisti laiką prie jūros?
- 8 Keliais sakiniais paragink draugą atostogauti prie Baltijos jūros.

Keliaudami galime daug sužinoti ir išmokti.



Aldona Puišytė

Labas rytas

Vos nubudus Barborytė
Čiulba ulba: „Labas rytas.

Labas rytas, žvirbli, gėlės
Ir saulužė, mus prikėlus.

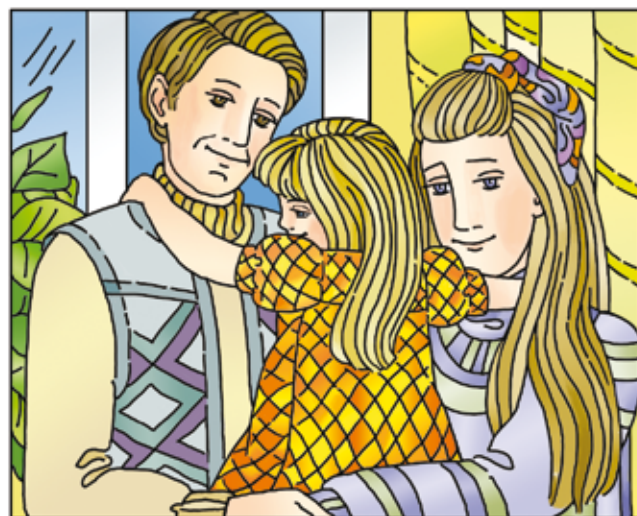
Labas rytas tau, seneli, –
Barborytė tars su meile.

Tau, močiute, labas rytas.
Jau dangun saulužė ritas.

Labas rytas, mama, tėti,
Į mokyklą reiks skubėti.

Kur batukai, kur suknytė?” –
Skuba, ruošias Barborytė.

Šypsos, džiaugiasi visi:
– Kaip saulutė mums esi...

džiaugiasi
gražiausiai

Vytė Nemunėlis

Laba diena

Laba diena, gerasis Dievuli,
Laba diena, tėveli, motule –
Noriu dieną gražiausiai sutikti,
Būti geras visiems, nesipykti,
Per dienele gerokai paaugti
Ir laimingai naktelės sulaukti.

Zita Gaižauskaitė

Labas vakaras, geny

– Labas vakaras, geny,
Ar mokyklon jau eini?

Ar skaičiuoji, ar skaitai?
– Kam man, geniui, visa tai?!

Moku kalti ir kalu,
Kiek išgydžiau ąžuolų!

Darbą dirbu – tuk tuk tuk.
Aš kalu, o tu pabūk!



skaičiuoji išgydžiau meškiukas

**Labanakt!**

Miega mažas vabaliukas,
Miega didelis meškiukas.
Gal norėtum pasvajot?
Bet vėlu jau,
Eik miegot...
Labanakt!

labas	labas rytas	laba diena	labas vakaras
sveikas	viso gero	sudie	labanakt

- 1 Kokius žinai pasisveikinimo ir atsisveikinimo žodžius?
- 2 Kuriuos iš jų radai skaitytuose tekstuose?
- 3 Ką reiškia būti mandagiam?
- 4 Pasirink ir išmok vieną eilėraščių atmintinai. Padeklamuok jį artimiesiems.
- 5 Iš skaitytų tekstų išrašyk po vieną sakinį su tašku, klaustuku ir šauktuku. Paryškink didžiąsias raides ir skyrybos ženklus.

Būk kuklus su senesniu, mandagus
su jaunesniu – visi tave pagirs.



Teresė Lorenčienė

Abėcėlės šventė

Aaa, Iii –
Skamba muzika graži.

RAIDĖ A: A – visur kur pirmutinė!
Abėcėlėj ir lopšinėj – aaaaa...

RAIDĖ O: O – ratukas aš suplotas.
Kaip mane smagu dainuoti – ooooo!

RAIDĖ U: Visos balsės juk balsingos
Ir baisiausiai reikalingos. – Uuuuu!

RAIDĖ B: Reikalingos, reikalingos,
O mes manome kitaip.
Balsės vienos – tai ne žodis.
Jos visai kitaip atrods
Tik su priebalsėm. Sakykim: bė, bė, bė, bė!

RAIDĖ R: Mūsų nuostabūs vardai:
Paklausykit: rrrrr!

RAIDĖ Š: Aš šlamu lyg miškas žalias... Ššššš...

RAIDĖ C: Aš ciksiu kaip koks paukštelis... Ccccc...

RAIDĖ D: Aš – lyg nuostabus drugelis... Ddddd...

RAIDĖ G: Mano vardas – kaip gėlės... Ggggg...

RAIDĖ S: Aš vikri lyg skruzdėlė. Sssss...

RAIDĖ CH: Mes dvynukės smagios. Cha!

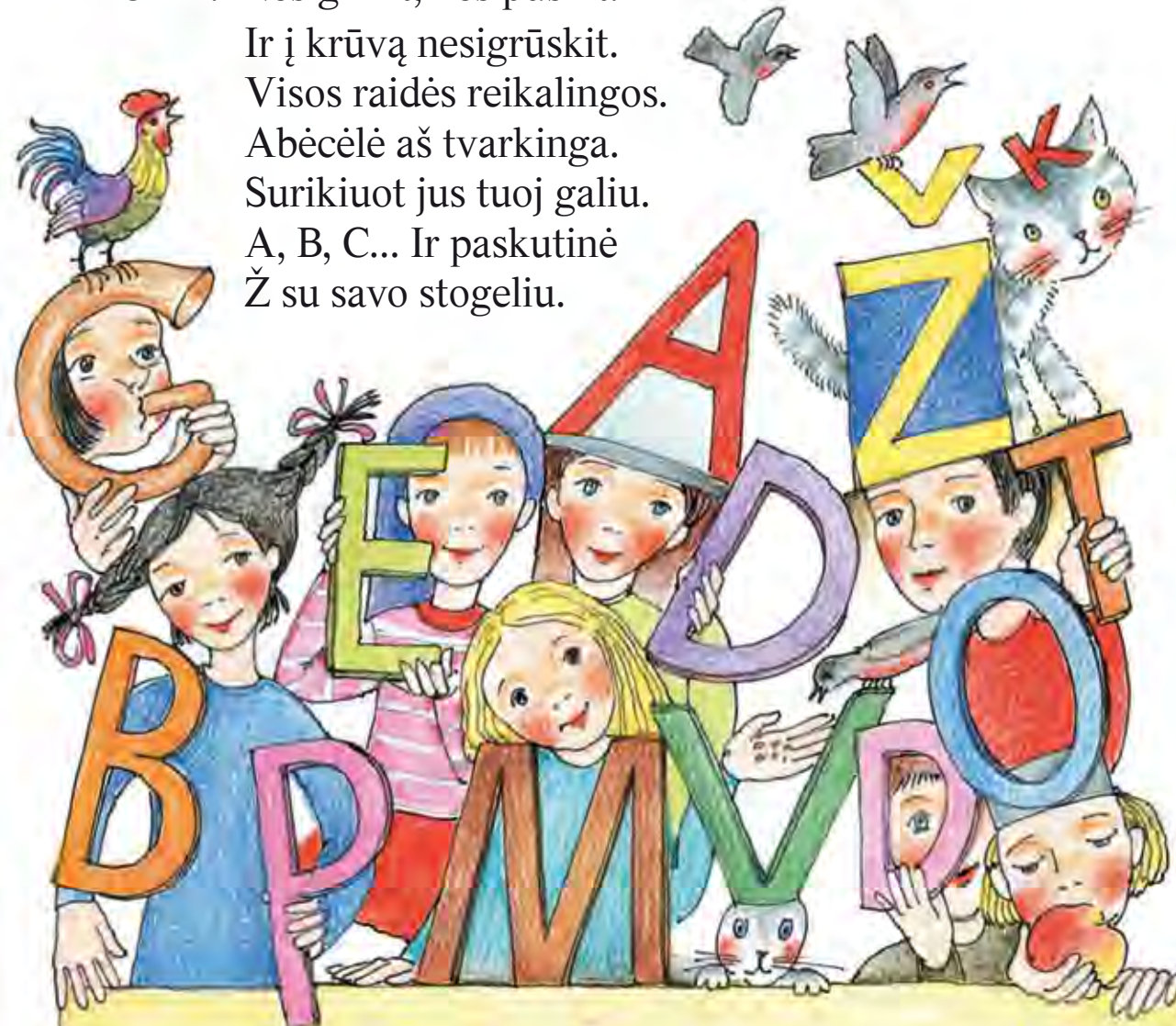
(du vaikai) Nusijuoksim: cha cha cha!

RAIDĖ Ž: Aš po stogu gyvenu
Ir žūžuoju žu žu žu.

baisiausiai
reikalingos
surikiuot



ABĖCĖLĖ: Nesigirkit, nesipūskit.
Ir į krūvą nesigrūskit.
Visos raidės reikalingos.
Abėcėlė aš tvarkinga.
Surikiuot jus tuoj galiu.
A, B, C... Ir paskutinė
Ž su savo stogeliu.



A, a, b, c, č, d, e, e, è, f, g, h, i,
j, y, j, k, l, m, n, o, p, r, s, š, t,
u, u, ū, v, z, ž.

- 1 Kaip raidės surikiavo Abėcėlė?
- 2 Kurios raidės nekalbėjo? Ką jos galėjo pasakyti?
- 3 Suvaidinkite kūrinėlį.
- 4 Pasistenk taisyklingai parašyti iš eilės visas abėcėlės raides.
- 5 Išmok abėcėlę. Kodėl reikia žinoti raidžių eilę abėcėlėje?
- 6 Sudaryk savo klasės draugų sąrašą abėcėlės tvarka.

Abėcėlę sudaro visos raidės, išdėstytos tam tikra tvarka.



Sigitas Geda

Patarimai peliukui Mikui

Patarimų
Daug teisingų
Ir gerų,
Ir išmintingų
Tu mokykloj
Sužinosi.

Mes per valandas kelias
Pakartosim taisykles:

Ar autobusu
Važiuosi,
Ar plepėsi
Su draugu, –
Būk, Mikuti,
Atsargus.



kelias šalikelė kelio ženklas gatvė
šaligatvis sankryža perėja šviesoforas
automobilis autobusas pėsčiasis

- 1 Kokių taisyklių reikia laikytis kelyje?
- 2 Papasakok apie savo kelią į mokyklą.

Visi privalome laikytis kelių eismo taisyklių.



Ramutė Skučaitė

Ką kalba šviesoforas?

šviesoforas pavėluosime
pasitraukite

- Eime, į mokyklą pavėluosime! – ragina Sigutė.
- Sustok! Argi nesupranti šviesoforo kalbos, – sulaiko ją Andriukas.
- O ką jis sako?



Pažink kelių eismo
taisykles ir jų laikykis.



neskubėk nežiopsok nesikalbėk telefonu

- 3 Papasakok, kaip tu pereini per gatvę, kurioje eismą reguliuoja šviesoforai.
- 4 Kaip pereini per gatvę arba kelią, kur nėra šviesoforų?
- 5 Nurašyk ir išmok atmintinai šviesoforo dainelę.

Kelio ženklai



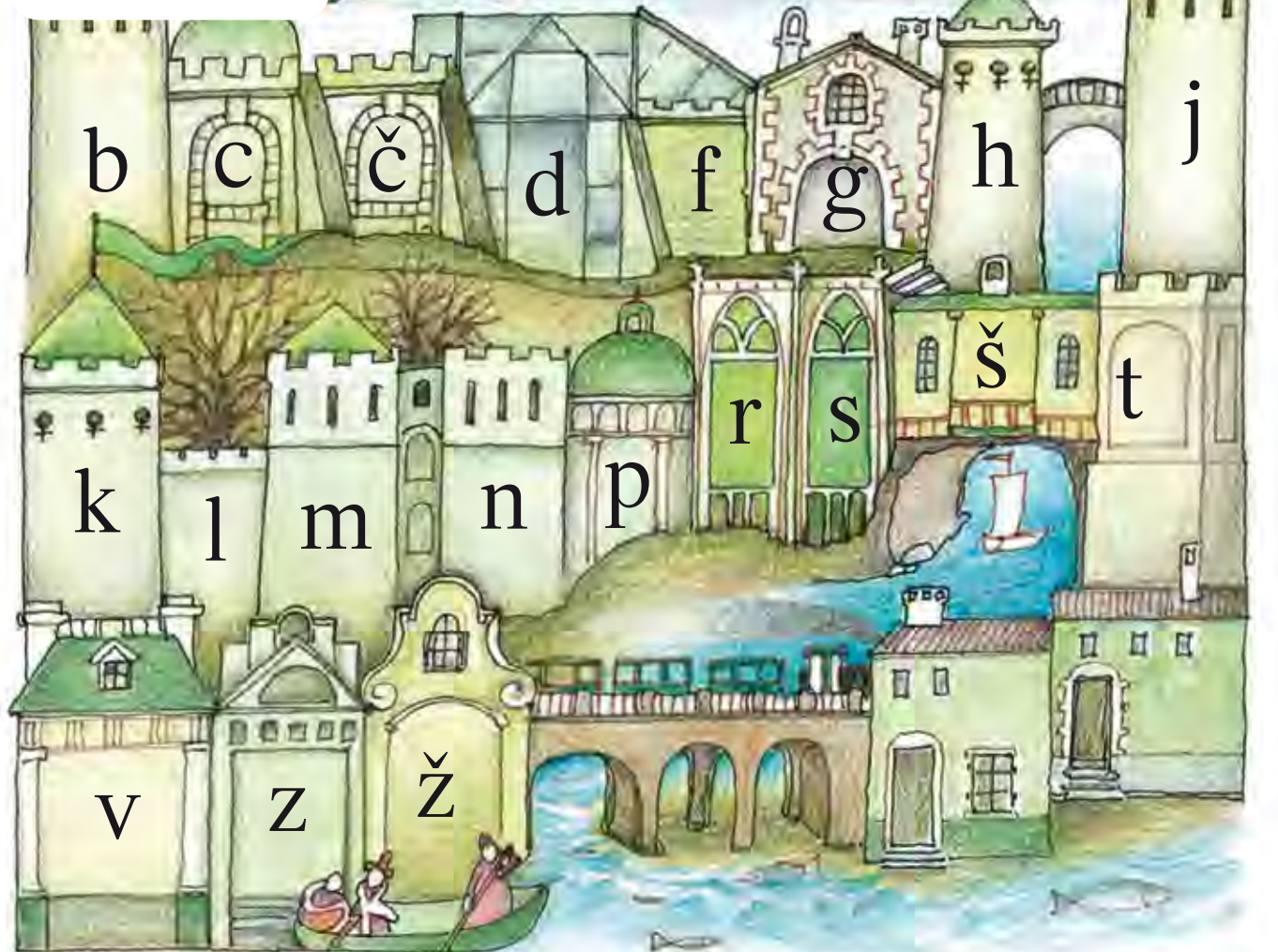
- 1 Pasakyk, kas būdinga kiekvienai kelio ženklų grupei.
- 2 Pasižiūrėk įdėmiai į piešinį. Nurodyk draudžiamuosius, nukreipiamuosius, įspėjamuosius ir informacinius ženklus.
- 3 Nupiešk kelio ženklus, kuriuos matai, keliaudamas į mokyklą. Parašyk, ką jie reiškia.



Balsės



Priebalsės



- 1 Prisimink kūrinėlį „Abėcėlės šventė”. Ką apie save pasakė balsės, o ką priebalsės?
- 2 Dailiai parašyk visas balseis, vėliau – visas priebalseis.

Violeta Palčinskaitė

Mūsų žaidimai

Visą dieną
Mes po kiemus
Lakstėm.
Žaidėme indėnus.

Šliaužiojom
Po žolę žalią.
Tyliai žaidėm
Katę-peleę.

Žaidėm netgi
Tėtę-mamą.
Smėly statėm
Smėlio namą.

Žaidėm
Mokytoją-klasę.
Visą dieną
Mokslas tęsės.

O paskui –
Diena prabėgo,
Ir nebežaidėme
Nieko.



šliaužiojom
nebežaidėme

žaisti slėpynes futbolą krepšinį tinklinį katę-peleę mokyklą
žaisti lėlėmis kaladėlėmis šaškėmis kamuoliu kompiuteriu

- 1 Kokius žaidimus žaidė vaikai?
- 2 Kada jie baigė žaisti?
- 3 Kokius žaidimus tu mėgsti žaisti?
- 4 Nurašyk kūrinio dalį, kurioje kalbama apie tavo mėgstamą žaidimą.

Žaidimas turi būti visiems malonus ir saugus.



Ar moku saugiai žaisti?



- 5 Kuriuose paveikslėliuose pavaizduoti vaikai blogai elgiasi?
- 6 Papasakok, kaip tu saugiai žaidi su draugais mokykloje.
- 7 Perskaityk sakinius tinkama intonacija. Nurašyk juos, užbaigdamas tašku, klaustuku arba šauktuku.

Tomas ir Asta bėgiojo po klasę ☀️ Vaikas užkliuvo už kėdės ☀️

Kodėl berniukas pravirko ☀️ Vaikai, elkitės saugiai ☀️

Garsus girdime ir tariame, raides matome ir rašome.



Bronė Buivydaite

Ryta

Saulutė blakstienas kutena:
– Jau metas, ei kelkis, Jonuk!
Palangėj žvirbliukas čirena:
– Nebūki miegalis, nebūk!

Jonukas dar verčias ant šono –
Saulutė nežadins... nelįs.
Pasnausti rytais taip malonu...
Ir pučia tasai tinginys.

Kai sunkiai jis akį pravėrė,
Rodyklė prie pat septintos.
Čia praustis, šukuotis tuoj stvėrė,
Čia puolėsi gerti kavos.

Nevalgęs nuo stalo pašoka,
Supykęs išmėto knygas.
Eilėraščio dar neišmoko...
Kažin kur kepurę suras.

– Kai žadinau, ko nesikėlei? –
Saulutė jam bado akis.
Tik tik... – šneka jam laikrodėlis:
– Mokykloj ką tau pasakys?



- 1 Kas žadino Jonuką? Ar pavyko jiems pažadinti berniuką?
- 2 Kaip vaikui sekėsi rytą ruoštis į mokyklą?
- 3 Papasakok, kaip atrodo tavo rytas.

Jeigu sakiniu ką nors teigiame, jo gale dedame tašką.
Tai tiesioginis sakiny.



Kodėl pavėlavo?



išleido pamokė atsisveikino pažadėjo pagyrė patarė
sustojo nusipirko lesino pavėlavo atsiprašė nevėluos

- 4 Kaip Onutė, Aldutė ir Matas keliavo į mokyklą?
- 5 Kodėl jie pavėlavo?
- 6 Kaip pasielgė vaikai, atėję į klasę? Kaip jie jautėsi?
- 7 Kurie paveikslėlių serijos sakiniai tiesioginiai, o kurie šaukiamieji? Perskaityk juos tinkama intonacija.
- 8 Parašyk kelis patarimus vėluojantiems į pamokas.

Jeigu sakiniu reiškiamo nuostabą, džiaugsmą, nusivylimą,
gale dedame šauktuką. Tai šaukiamasis sakiny.



Sigitas Geda

išdykėlius riešutauti

Peliukų mokykla

Peliukų mokykloj
Už juodų stalelių
Sėdi daug vaikelių
Su margom knygelėm.

Į pelių mokyklą
Vaikšto tie vaikai,
Kur tikroj mokykloj
Mokosi blogai.

Pelės moko peliukus
Ir išdykėlius vaikus,
Moko cypti, rėkti,
Nuo katės pabėgti.

Peliukų mokykloj –
Nauji mokslo metai,
Mieste iškabinti
Spalvoti plakatai:



- 1 Kas tau labiausiai patiko peliukų mokykloje?
- 2 Choru perskaitykite plakatą.
- 3 Kokioje mokykloje tu svajoji mokytis?
- 4 Sudaryk kelis klausimus, susijusius su eilėraštyje aprašyta peliukų mokykla.

Jeigu sakiniu ko nors klausiamo, jo gale dedame klaustuką.
Tai klausiamasis sakiny.

**Mūsų taisyklės**

Stengiamės elgtis tyliai.

Netriukšmaujame,
netrukdomė kitiems.



Atidžiai klausome,
ką kalba mokytojas.

Esame dėmesingi ir paslaugūs
savo draugams.

Mokomės užjausti ir padėti,
kai kitam liūdna.

Mokomės džiaugtis drauge.

- 5 Kam reikalingos taisyklės? Ar ne geriau būtų gyventi be jokių taisyklių: kas ką nori, tas tą daro?
- 6 Nurašyk dvi pasirinktas taisykles, pakeisdamas jas šaukiamaisiais sakiniais.

Dauguma taisyklių skirtos žmonių saugumui – ir gatvėje,
ir mokykloje, ir kitoje aplinkoje.



Rimantas Budrys
Vaikų valandos

pasilepinimo kėlimosi
 pavedžioti



Kokių tiktai nėra tų
 valandų!

Rytas – mažiems
 pasilepinimo valanda.
 Dideliems – kėlimosi valanda.

Mokslo valanda,
 kai nori nenori, turi
 mokytis.

Lauko valanda.
 Tai gera valanda, tik
 ji beveik visada būna
 per trumpa.

Šuns valanda,
 kada reikia pavedžioti
 Sargį. Jis vienas
 „vedžiotis” nemoka.

Atėjus vakaro
 valandai, mama sako:
 „Dabar sapno laikas.”

Spalvotu ir dažnai
 gėlėtu sapno laiku ateina
 vidurnakčio valanda.

O po vidurnakčio ateina
 paslaptina vilko valanda,
 kol išaušta rytas, atnešdamas
 pasilepinimo valandą.

rytas vakaras vidudienis vidurnaktis anksti vėlai

- 1 Kokios valandos minimos tekste? Ką jų metu veikia vaikas?
- 2 Papasakok, kokios tavo valandos. Pavadink jas.
- 3 Nurašyk labiausiai patikusią kūrinio ištrauką. Žodžius suskirstyk skiemenimis.

Skiemu – tai žodžio dalis, ištariama vienu kartu.
 Žodyje gali būti vienas, du, trys skiemenys ir daugiau.



Violeta Palčinskaitė

Darbai darbeliai

susipinti pamaitinti
 neklažadą peršukuot
 nusivesti netrukdykite

Kiek darbelių,
 Kiek darbų!
 Kiaurą dieną aš skubu.
 Reikia kasą susipinti,
 Rainį pienu pamaitinti,
 Kiškiui ausį reikia prausti
 Ir neklažadą nubausti.
 Reikia laistyti gėles,
 Pailsėjus nors truputį,
 Reikia žadinti meškutį
 Ir, užmovus batukus,
 Nusivesti pas vaikus.
 Kiek darbelių,
 Kiek darbų!
 Netrukdykite –
 Skubu!



pavedžioju šunį išnešu šiukšles padedu tėvams

- 1 Kodėl mergaitė visą dieną skuba?
- 2 Kuriuos darbus turi atlikti mažylė?
- 3 Kokius darbus tu dažniausiai atlieki namuose ir mokykloje?
- 4 Nurašyk du paskutinius eilėraščio sakinius. Žodžius suskiemuok.

Žodžius į kitą eilutę keliamo skiemenimis.



Vytauto dienvotvarkė

dienvotvarkė kelsiuosi



7.00 val.

Labas rytas!
Greitai kelsiuosi.
Esu toks.



9.00–13.00 val.

Dirbu iš peties.
Esu toks.



13.00 val.

Viskas skanu.



14.00–17.00 val.

Gerų darbų ir
linksmų žaidimų
laikas.



pusryčiai priešpiečiai pietūs pavakariai vakarienė
pusryčiauja pietauja vakarieniauja valgo priešpiečius
dengia stalą prašom prie stalo skanaus dienvotvarkė



18.00 val.

Noriu žinoti,
noriu mokėti.
Esu toks.



19.00 val.

Visa šeima
prie stalo.



20.00 val.

Noriu būti
švarus
ir sveikas.



21.00 val.

Labanakt
visiems!



- 1 Ką Vytautas veikia visą dieną ir vakarą?
- 2 Kokia tavo dienvotvarkė?

Dienotvarkė padeda lengviau planuoti
laiką ir kokybiškai jį praleisti.



Lankome būrelius



- 1 Kokius būrelius lanko Vytautas?
- 2 Kokiuose būreliuose dalyvauja jo sesutė ir broliukas?
- 3 Kokius būrelius tu lankai?
- 4 Parašyk, kaip tu leidi laisvalaikį.

Labai svarbu tinkamai planuoti savo laisvalaikį.



Justinas Marcinkevičius

Mano knygelės

Mano knygelės dar plonos,
Mėlynos, žalios, geltonos.
Daug piešinėlių dailių,
Paukščių, žvėrelių, gėlių.

Mano knygelėj nuo seno
Žvėrys gražiai sugyveno.
Bet atsirado vilkų,
Ir mažesniems jau sunku.

Gal man išplėšti tą vilką,
Didelį, piktą ir pilką?



vadovėlis žodynas žinynas enciklopedija atlasas
pratybų sąsiuvinis pasaka apsakymas eilėraštis mįslė

- 1 Apie ką kalbama eilėraštyje?
- 2 Ko klausoma paskutiniame eilėraščio posme? Patark vaikui, kaip jis turi pasielgti.
- 3 Parašyk knygų, kurias skaito nykštukas, pavadinimus. Kaip rašome knygų pavadinimus?
- 4 Išmok eilėraščių atmintinai. Deklamuodamas kūrinį, pamėgink judesiais pavaizduoti jo turinį.



Knygų pavadinimus rašome kabutėse. Pirmąjį žodį pradedame rašyti didžiąja raide.





piešinėlių
paukščių








Linksmi apie... ką?

Ne , bet su ,



Ne , bet susiūtas.

Ne , bet daug pasako. Kas?

Baltos  , juodos ,

Kas išmano, tas jas gano. Kas?

Maža , daug  turi. Kas?

••••• ••••• ••••• ••••• •••••




tekstas

viršelis

ilustracija



lapas

puslapis

dailininkas autorius titulinis puslapis

Kas skaito ir rašo, tas duonos neprašo.




ilustravo Danguolė Lunskenė

- 1 Įmink mįsles ir išspręsk rebusą.
- 2 Parodyk draugams, kur yra tavo vadovėlio viršelis, kur titulinis puslapis, o kur iliustracijos.
- 3 Pabandyk pats sugalvoti mįslę apie knygą.
- 4 Nurašyk vieną mįslę. Paryškink didžiąsias raides ir skyrybos ženklus.

Nespręsk apie žmogų iš drabužių, o apie knygą iš viršelio.



Kaip pažįstame pasaulį?



Akys – tai regėjimo organas. Jomis matome pasaulį. Akys yra labai jautrios. Saugokime jas nuo sužeidimo, per daug nevarginkim.



Ausys – tai klausos organas. Jos padeda pažinti garsus. Ausis reikia gerai prižiūrėti, švariai išsiplauti. Ausims labai kenkia triukšmas.

Kvapus tiriamė uosle. Uoslės organai yra nosyje.



Skonį juntame liežuviu. Skiriame keturis pagrindinius skonus: saldų, sūrų, rūgštų ir kartų.

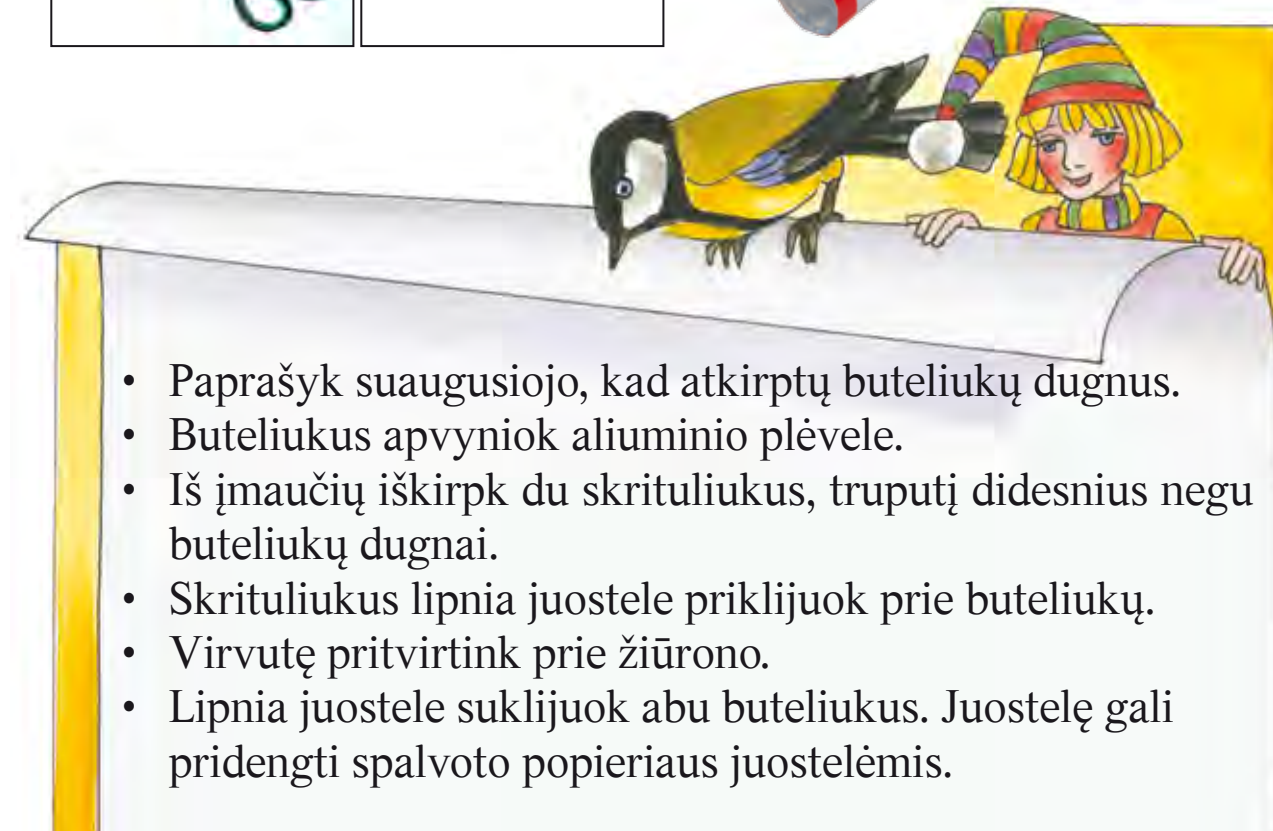
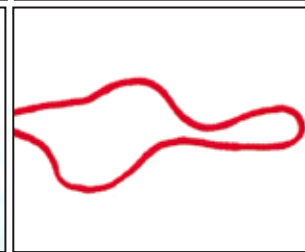
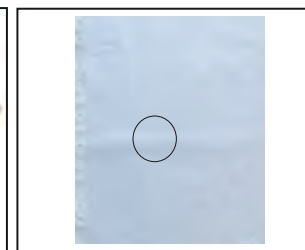


Lytėjimo organai yra odoje. Lytėdami jaučiame šilumą ir šaltį, žinome, kas yra kietas, o kas minkštas, sausas arba šlapias.



Pasidaryk žiūroną

Tau reikės:



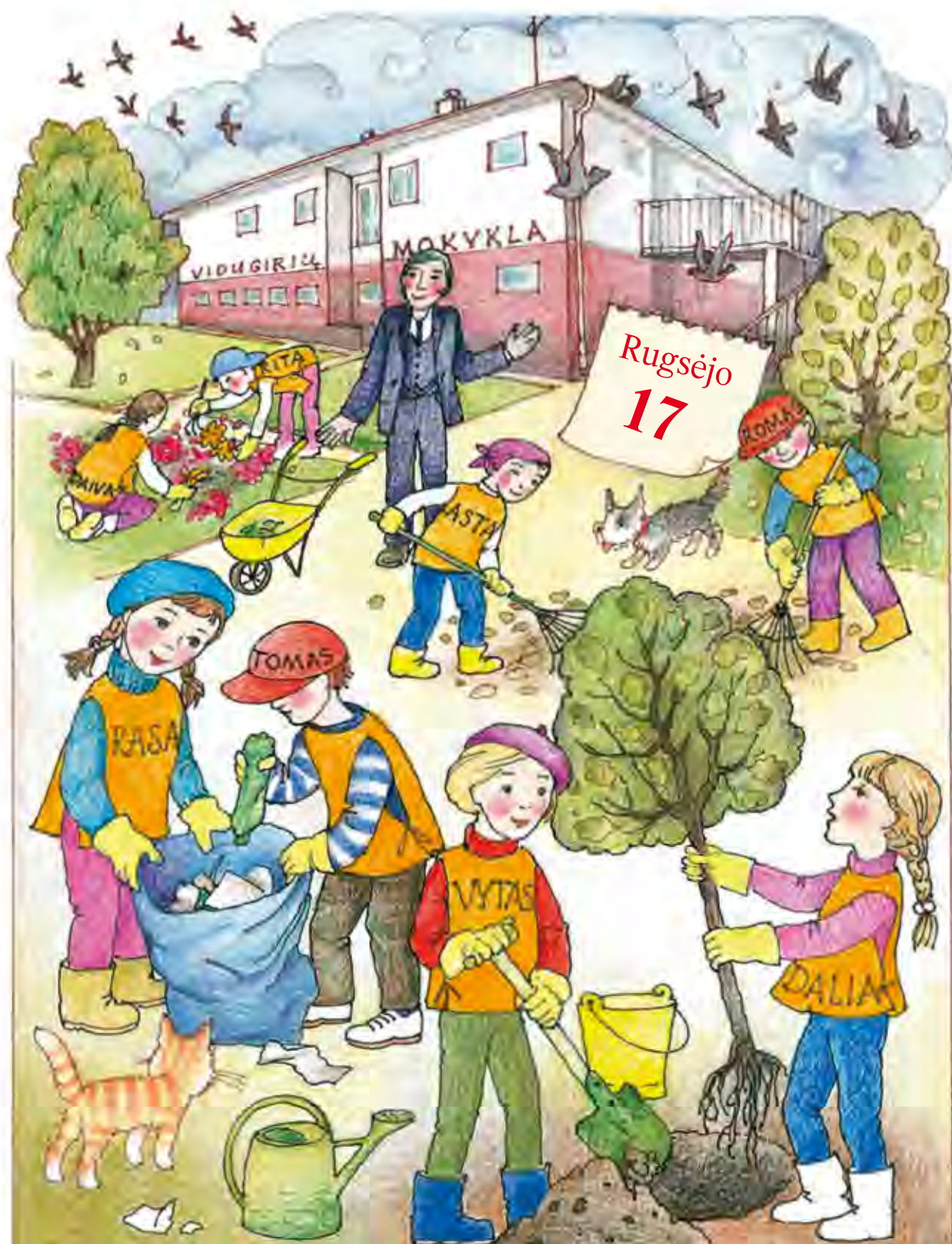
- Paprašyk suaugusiojo, kad atkirptų buteliukų dugnus.
- Buteliukus apvyniok aliuminio plėvele.
- Iš įmaučių iškirpk du skrituliukus, truputį didesnius negu buteliukų dugnai.
- Skrituliukus lipnia juostele priklijuok prie buteliukų.
- Virvutę pritvirtink prie žiūrono.
- Lipnia juostele suklijuok abu buteliukus. Juostelę gali pridengti spalvoto popieriaus juostelėmis.

- 1 Kokie pojūčiai reikalingi skaitant, rašant, valgant, žiūrint televizorių?
- 2 Įmink mįsles. Įminimus parašyk abėcėlės tvarka ir nupiešk. Dvi sesutės per kalnelį nesueina. Mįslių tėvas klane guli. Du grybukai pagiry stovi.
- 3 Kam reikalingas žiūronas? Pasidaryk žiūroną pagal pateiktus nurodymus.

Žiūronas – tai prietaisas, kuris padeda geriau matyti toli esančius daiktus.



Mokyklos kieme



- 1 Papasakok, kaip vaikai tvarkė mokyklos kiemą.
- 2 Padėk mokiniams parašyti straipsnelį apie atliktus darbus į klasės kroniką.
- 3 Sudaryk vaikų, kurie tvarkė mokyklos kiemą, vardų sąrašą abėcėlės tvarka.
- 4 Kaip jūs rūpinatės savo mokykla ir jos aplinka?

Skaičiuotės

Ėjo Barbė į mokyklą,
Pasiėmusi taupyklę.
Kol ji varnas suskaičiavo,
Pinigėliai išgaravo.
Kiek ten buvo pinigų,
Pasakysi tu!

Kratom kratom pirščiukus.
Ir parodom skaičiukus. – 5.
Viens, du, trys, keturi, penki.

Kise kise – miau miau miau.
Kokį skaičių? – Nežinau.
Pagalvokite prašau. – 6.
Viens, du, trys, keturi, penki, šeši.

Skrido šarka pas vaikus
Ir skaičiavo juos visus:
Viens, du, trys ir keturi.
Tu išėiti jau turi.

Du didžiuliai meškinai
Laižė medų dovanai.
Kas tuos meškinus nuvys?
Aš? Tu? Jis!

- 5 Pasimokyk skaičiuočių – jos tau pravers žaidžiant ne tik mokyklos kieme.
- 6 Paklausk namiškių, kokias skaičiuotes jie moka. Jeigu patiks, išmok ir tu.

Visi privalome rūpintis tvarka ir aplinkos apsauga.



Aleksas Baltrūnas

Kada ateina ruduo

Vidutis su močiute sėdi ir šnekučiuojasi:

- Močiute, kada prasideda pavasaris?
- Kai parskrenda vyturiukai.
- O vasara?
- Kai išsirpsta pirmosios žemuogės.
- Močiute, o kada prasideda ruduo?
- Ruduo prasideda tada, kai pražysta jurginai. Jie tarsi rudens pranašai.
- O jeigu jurginai nepražystų, ar ruduo ateitų?

šnekučiuojasi vyturiukai
išsirpsta nepražystų



rudens pranašai vėsta orai trumpėja dienos pražysta jurginai
gelsta ir krinta lapai išskrenda gandrai, gervės ir varnėnai

- 1 Kokių gėlių žydėjimas pranašauja rudenį?
- 2 Kokius dar žinai rudens pranašus?
- 3 Perskaitykite kūrinėlį vaidmenimis, tinkamai intonuodami sakinius.
- 4 Pratęskite senelės ir anūko pokalbį arba pakalbinkite savo senelius. Paklauskite jų, iš kur jie žino, kada prasideda ruduo, žiema, pavasaris ar vasara.

Yra keturi metų laikai: vasara, ruduo, žiema ir pavasaris.
Rugsėjo 23 dieną yra kalendorinio rudens pradžia.

**Dėdė Rudenėlis**

– Geras dėde, Rudenėli,
Ką neši tu pintinėlėj?

– Štai iš sodo aš nešu
Pilną krepšį obuolių,
Kriaušių, slyvų geltonų
Ir kitokių dovanų.

– Geras dėde, Rudenėli,
Ką neši tu pintinėlėj?

– O iš daržo aš nešu
Krepšį morkų tau saldžių
Ir svogūnų, ir burokų,
Ir dar dovanų kitokių.

– Geras dėde, Rudenėli,
Ką neši tu pintinėlėj?

– Neseniai miške buvau,
Krepšį grybų pririnkau –
Ir skaniausių riešutukų...
Tik nesugadink dantukų!



- 5 Kas ir su kuo kalbasi eilėraštyje? Perskaitykite kūrinėlį vaidmenimis.
- 6 Kokių dovanų dėdė Rudenėlis parnešė iš sodo, kokių iš daržo, o kokių iš miško?
- 7 Padėkok dėdei Rudenėliui už atneštas dovanas. Pasakyk, kurią iš jų labiausiai mėgsti.
- 8 Rask eilėraštyje ir nurašyk klausiamąjį ir šaukiamąjį sakinius. Perskaityk juos tinkama intonacija.

Skaitant ir kalbant labai svarbu tinkamai intonuoti sakinius.



Kazys Boruta

pasitrauksiu pasižiūrėjo

Ažuolas ir baravykas

Kartą vienas baravykas anksti rytą išdygo po ąžuolu, apsidairė ir sušuko:

– Ažuole ąžuole, pasitrauk į šalį, nes tuojau tave išversiu!

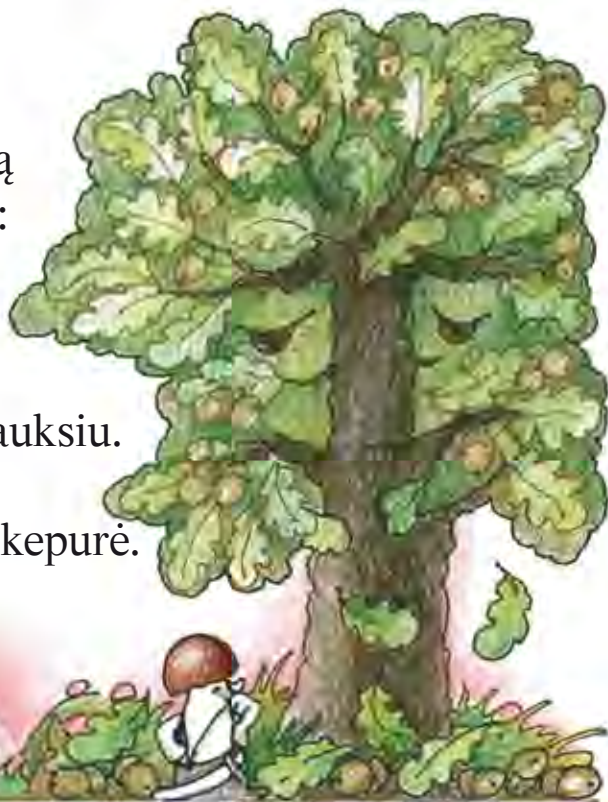
Ažuolas nusijuokė ir atsakė:

– Palauk iki rytdienos, tada pasitrauksiu.

Baravykas ėmė sparčiai augti.

Augo augo ir ligi vakaro išaugo kaip kepurė.

Ažuolas net pabūgo.



Anksti rytą ąžuolas pasižiūrėjo į baravyką, o tam jau ant akių užsmukusi kepurė.

Ažuolas juokais paklausė:

– Gal man jau pasitraukti?

– Ne, gali sau būti. Man jau galvoje ūžia.

Baravykas ant šono pakrypo ir sudribo, o ąžuolas augo kaip augęs.



ąžuolas medis medelis medžių karalius
baravykas grybas grybukas grybų karalius

- 1 Ko mus moko ši pasaka?
- 2 Perskaitykite kūrinių vaidmenimis.
- 3 Nurašyk sakinius, pakeisdamas žodį, kuris įkyriai kartojasi. Gali pavartoti tinkamas pateiktų žodžių formas.

Miške augo ąžuolas. Po ąžuolu išdygo baravykas. Grybas ruošėsi ąžuolą išversti. Ryte baravykas sudribo, o ąžuolas augo kaip augęs.

*medis * jis * miško karalius*

Grybų pasaulyje



- 4 Papasakok, kas nutiko ežiukui.
- 5 Prisimink, ką žinai apie musmires, ir parašyk ežiukui patarimų šaukiamaisiais sakiniais.
- 6 Papildyk praleistas balses grybų pavadinimuose. Sudarytus žodžius parašyk abėcėlės tvarka.



b_r_v_k_s r_dm_s k_zl_k_s k_lm_t_s l_pš_ m_sm_r_s

- 7 Pabandyk padaryti valgomo arba nuodingo grybo atvaizdą.



Grybaudamas rink tik tuos grybus, kuriuos gerai pažįsti. Nenaikink musmirių ir kitų nuodingų grybų. Jie ne tik puošia mišką, bet yra reikalingi kitiems girios augalams ir gyvūnams.



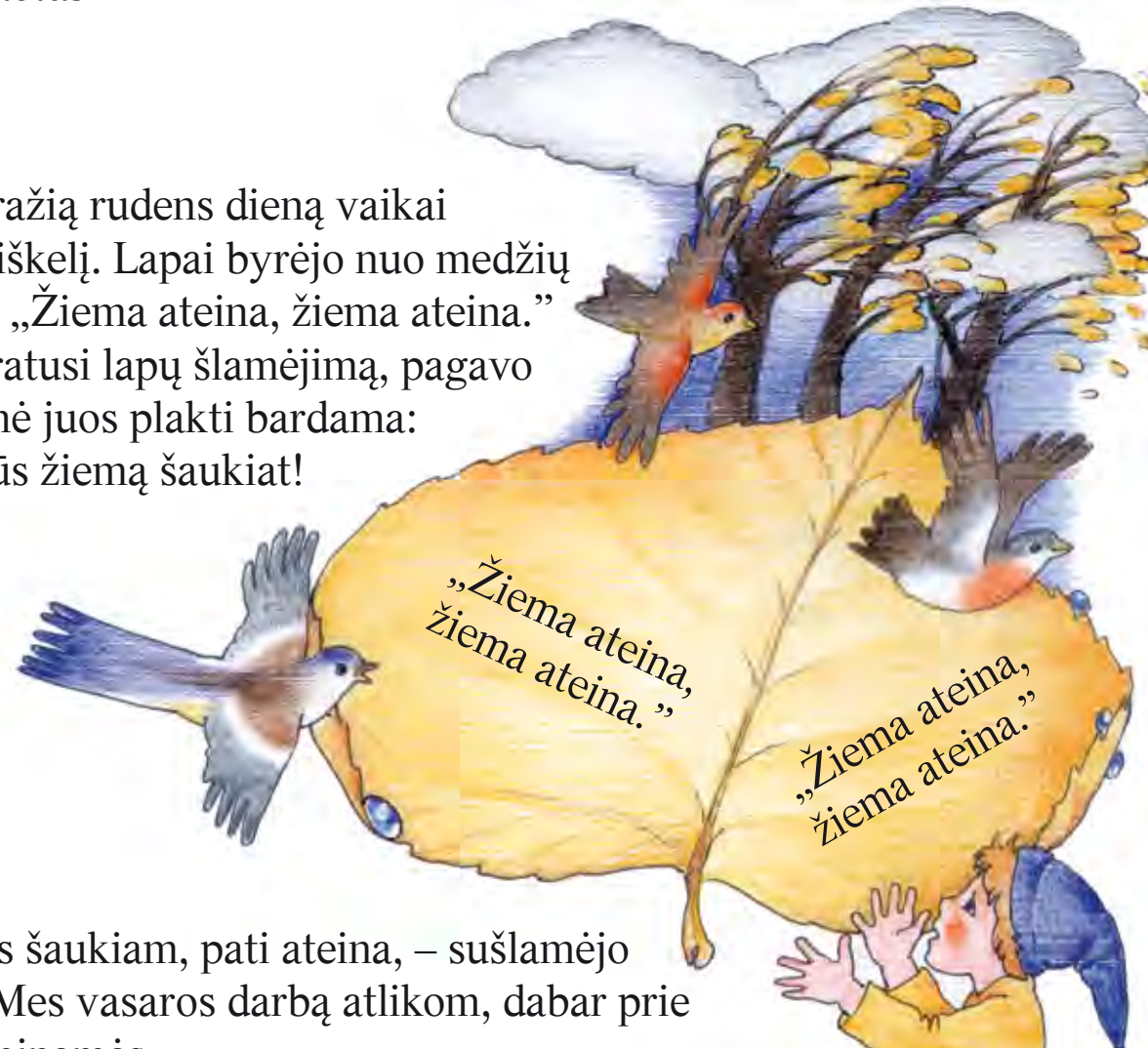
Pranas Mašiotas

Lapai

Vieną gražią rudens dieną vaikai nubėgo į miškelį. Lapai byrėjo nuo medžių šlamėdami: „Žiema ateina, žiema ateina.“ Julytė, supratusi lapų šlamėjimą, pagavo rykštę ir ėmė juos plakti bardama:

– Kam jūs žiemą šaukiat!

– Ne mes šaukiame, pati ateina, – sušlamėjo lapai. – Mes vasaros darbą atlikom, dabar prie kitų skubinamės.



- 1 Ką vaikai pastebėjo miškelyje?
- 2 Ką vaikams paaiškino lapai? Perskaityk jų žodžius.
- 3 Pagalvok, kokį darbą lapai atliko vasarą, o kokį atliks rudenį.
- 4 Pasidaryk spalvotų lapų atspaudų kompoziciją arba surink rudeninių lapų puokštę.
- 5 Nurašyk tekstą, suskirstydamas jį sakiniais. Kiekvieną sakinį pradėk rašyti didžiąja raide.

jau atėjo rudenėlis saulutė vis žemiau pakyla pagelto berželis
krenta žemėn spalvoti lapeliai

Rugsėjis yra pirmas rudens mėnuo.
Rugsėjo 23 dieną naktis susilygina su diena.



Štai ir baigiasi rugsėjis – pirmasis mokslo metų mėnuo. Prisimink, ką jau išmokai. Pagalvok, kas tau sekėsi labiausiai ir kokius gebėjimus turėtum lavinti.

- Kokie yra metų laikai?
- Kada prasideda kalendorinis rudenis?
- Ką reiškia raudona, o ką žalia šviesoforo spalva?
- Iš ko sudarytas sakiny?
- Kokia raide pradedame rašyti sakinį?
- Ką dedame sakinio gale?
- Kuo žymime kalbos garsus?
- Kaip skirstomi kalbos garsai?
- Kaip keliamė žodį į kitą eilutę?
- Kaip rašome knygų pavadinimus?

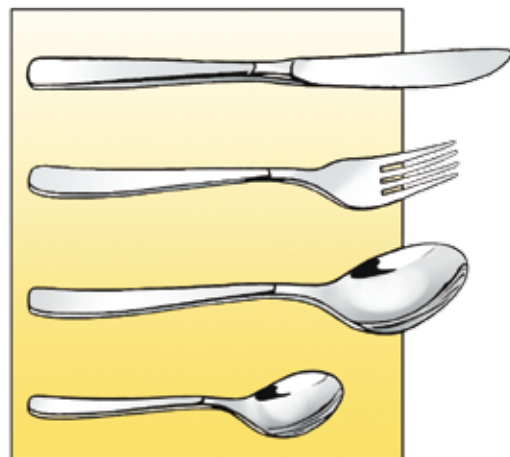


- 1 Padėk Sauliukui atsakyti į klausimus.
- 2 Kuris rugsėjo mėnesį skaitytas kūrinys tau labiausiai patiko? Raiškiai jį perskaityk.
- 3 Surenkite rugsėjo mėnesį atliktų piešinių ir darbėlių parodėlę.

Kęstutis Kasparavičius

Ginčas

Susiginčio peilis, šakutė ir šaukštas, kuris iš jų svarbesnis.



- Kas be manęs pjaustytų maistą?
- O kas be manęs jį pasmeigtų?
- O kuo visi valgytų sriubą?
- O kuo visi maišytų arbatą ar kavą?

Nuo triukšmo pabudo saldainis ir sucypė saldžiu balseliu:



– Nutilkit, pagyrūnai! Mane vaikai labiausiai mėgsta! Tada jiems nereikia nei peilių, nei šaukštų, nei šakučių!

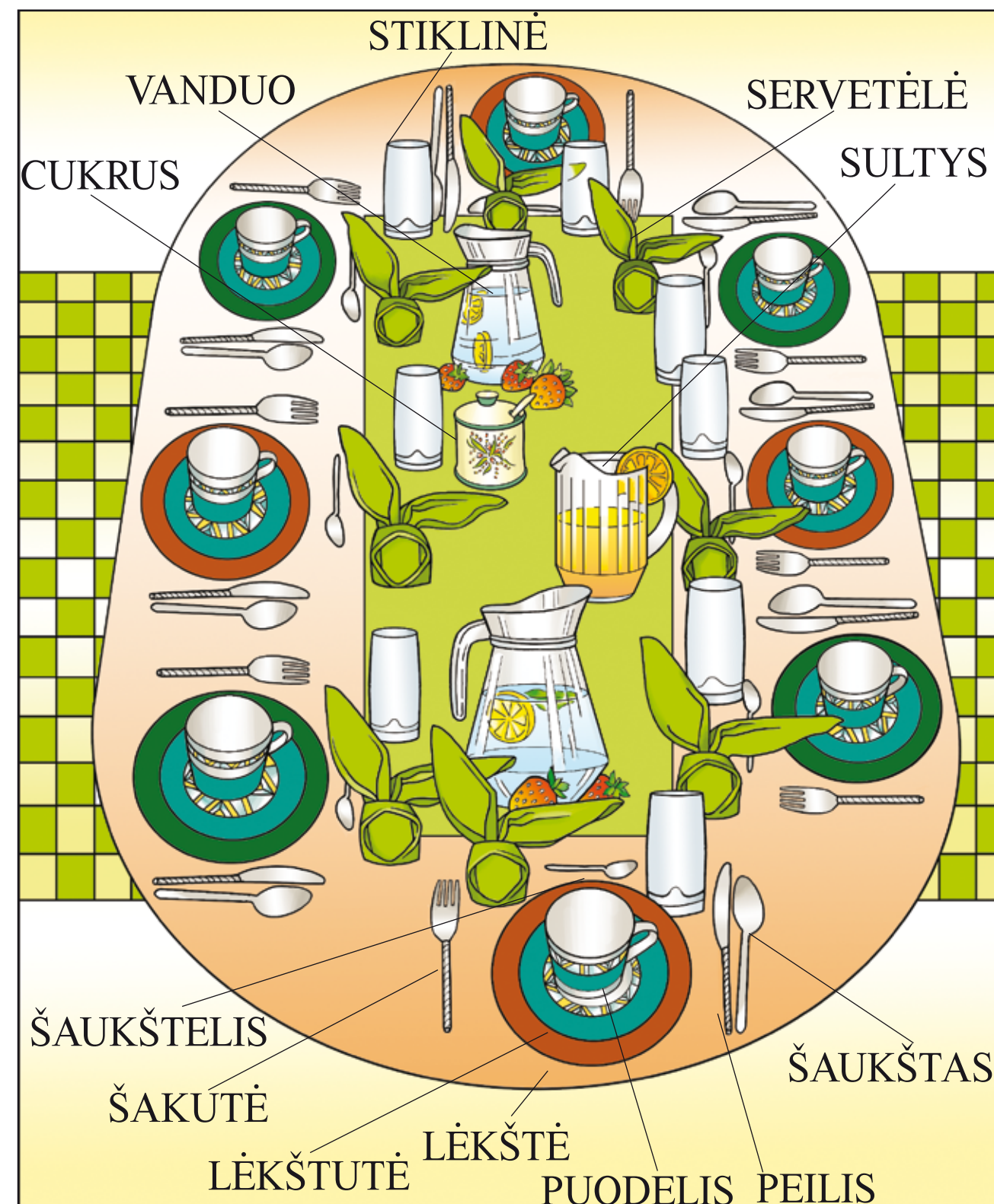


- 1 Koks ginčas kilo ant stalo?
- 2 Kuo gyresis peilis, šakutė, šaukštas ir šaukštelis?
- 3 Kas išsprendė ginčą?

Garsą **i** tariame trumpai, garsą **y** – ilgai.
Taisyklingas **i** ir **y** tarimas padeda skirti žodžių reikšmę:
tiko – tyko, kišo – kyšo.



Ant mūsų stalo



- 4 Kokius daiktus matai ant stalo?
- 5 Kam kiekvienas daiktas reikalingas?
- 6 Iš ko geriam sultis, o iš ko arbatą? Kuo valgome sriubą, o kuo ledus?
- 7 Rask tekste „Ginčas” tris žodžius su **i** ir tris – su **y**. Taisyklingai juos perskaityk ir nurašyk.

Birutė Lenkytė

Mamytės pusryčiai

Ak, kaip tingiu keltis rytą!
Tokie saldūs dar sapnai...
Kiek ledų nesulaižyta,
Kiek saldainių liks tenai!

Bet kažkas kutena nosį.
Kvepia blynais, kakava...
Pražiopsosi, jei sapnuosi,
Pusryčius skaniausius! Va.

Prikepė mama man blynų!
Aš iš lovos ridenuos!
O mama tik juokias:
Žino, kad nėra tokių sapnuos.

Mama, ačiū, kad prikėlei!
Tai nuostabūs pusryčiai!



nesulaižyta pražiopsosi
skaniausius

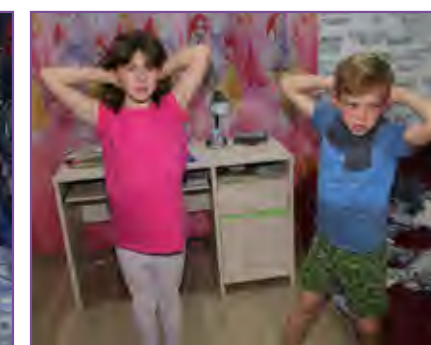
Labas rytas!



žadina



keliasi



mankštinasi



prausiasi



rengiasi



šukuojasi



pusryčiauja



valosi dantis



eina į mokyklą

sumuštinis su sūriu sumuštinis su dešra dribsniai kiaušiniene
pieniška sriuba karšti sumuštiniai kakava arbata pienas

- 1 Kaip vaikui sekėsi rytą keltis? Kodėl?
- 2 Kas jį pažadino?
- 3 Už ką vaikas buvo dėkingas mamai?
- 4 Pažiūrėk į nuotraukas ir papasakok, kaip atrodo tavo bendraamžių rytas.
- 5 Ką tu veiki rytais? Parašyk.

Žmogus privalo valgyti penkis kartus per dieną:
pusryčius, priešpiečius, pietus, pavakarius ir vakarienę.



Žaidimas

Daržovių mišrainė

mišrainė pagalvėlių pavadinimais
įvardytos pasikeičia

Žaidėjai susėda ratu ant kėdučių arba pagalvėlių (jų turi būti viena mažiau negu žaidėjų). Vienas žaidėjas stovi ratelio viduryje – jis yra „virėjas”. Virėjas kiekvienam sėdinčiam paduoda lapelį, kuriame pavaizduota kokia nors daržovė.

Vėliau sako įvairius sakinius su daržovių pavadinimais, pvz.:

– Verdu burokų sriubą.

Tas, kas turi lapelį su įvardytos daržovės piešiniu, privalo atsistoti.

Kai virėjas sušunka:

– Daržovių mišrainė! – Visi palieka savo vietas ir laisvai bėgioja.

Virėjui pasakius:

– Sėdame valgyti! – Visi žaidėjai stengiasi atsistoti ant kėdučių.

Virėjas irgi bando užimti kieno nors vietą.

Likęs be vietos žaidėjas tampa virėju. Žaidėjai pasikeičia lapeliais ir žaidžiama toliau.



plauna skuta lupa tarkuoja pjausto verda kepa maišo

- 1 Pažaiskite žaidimą „Daržovių mišrainė”.
- 2 Kokį daržovių patiekalą tu mėgsti? Papasakok, kaip jį pagaminti. Jeigu nežinai, paklausk mamos arba tėtės.
- 3 Kurių daržovių pavadinimuose girdi **u**, o kurių – **ū**? Parašyk juos skirtingose eilutėse.

Daržovėse ir vaisiuose yra daug vitaminų ir mineralinių druskų, kurios reikalingos žmogaus sveikatai.



Vaisių, daržovių ir miško gėrybių gaminiai



- 4 Kokius žinai vaisių ir daržovių gaminius? Iš ko dar ruošiamos atsargos žiemai?
- 5 Kuriuos vaisių ir daržovių gaminius tavo tėveliai perka, o kuriuos gamina patys?

Garsą **u** tariame trumpai, garsą **ū** – ilgai: burokas, kopūstas.



Anzelmas Matutis

nenuliūstu

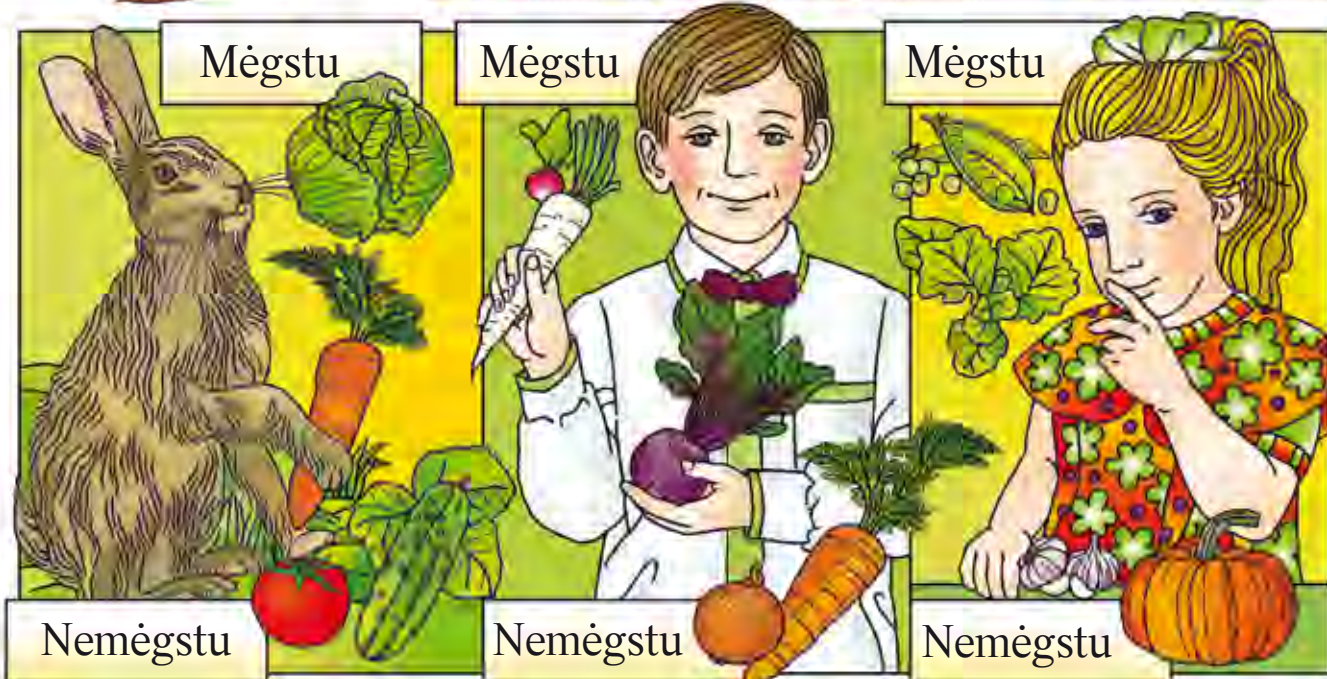
Kiškiukas

Kad mamytė
Nenuliūstu,
Valgau aš pietums



Ar po košės
Duos man ką?
Štai!

Matai:
Saldi !



mėgstu:	morkas	kopūstus	agurkus	salotas
nemėgstu:	morkų	kopūstų	agurkų	salotų

- 1 Perskaityk eilėraštį, užbaigdamas posmelius tinkamais žodžiais.
- 2 Pasakyk, ką mėgsta ir ko nemėgsta kiškutis, Vytautas ir Onutė.
- 3 Papasakok ir parašyk, ką tu mėgsti ir ko nemėgsti.

Jeigu klausiamo *ko daug?*, rašome **ų**: mork**ų**, salot**ų**, pup**ų**.



Kvietimas

Ką kviečiame?

Kada šventė vyks? (data, valanda)

Kur kviečiame? (šventės pavadinimas)

Kur šventė vyks? (vieta)

Kas kviečia? (šventės rengėjas)



- 1 Kokiomis progomis duodame kvietimus?
- 2 Kokią informaciją turime pateikti kvietime?
- 3 Parašyk kvietimą į savo gimtadienį arba vardadienį.

Juozas Nekrošius

Juokas

Tamsoje girdėjos juokas –
Naktį juokėsi apuokas.
Jam, pamiršus savo bėdą,
Girioj pritarė pelėda.

Kas nutiko? Nieko tokio!
Su visais drauge kvatoki.
Volungės mat ėmė suokti:
– Sveika juoktis! Sveika juoktis!



vilkas lapė kiaunė voverė barsukas stirna briedis šernas
kiškis ežys varlė volungė pelėda apuokas genys gegutė

- 1 Pamėgdžiodamas pakviesk kuo daugiau paukščių ir žvėrelių į seną malūną.
- 2 Kuriuose pamėgdžiojimuose girdi **u**, o kuriuose **ū**?
- 3 Papasakok kokią nors linksmą istoriją iš savo gyvenimo. Jei neprisimeni, paklausk tėvėlių arba senėlių.
- 4 Kurie gyvūnai yra aktyvūs miške dieną, o kurie naktį?

Vieni gyvūnai yra aktyvūs dieną, o kiti – naktį.



Miškas – didysis krašto turtas

sąsiuviniai sąrašas sąžiningai

Žmogus nuo seno naudoja įvairius miško turtais. Girios teikia mums maisto ir kuro. Mediena naudojama baldų ir popieriaus pramonėje. Iš popieriaus gaminami sąsiuviniai ir knygos. Popieriaus gaminių sąrašas yra ilgas. Girios sulaiko vandenį, filtruoja teršalus ir slopina triukšmą. Miškas yra gera vieta poilsiui. Gera miške pasivaikščioti, uogauti ir grybauti. Įeini į mišką ir pajunti tyrą, sveiką orą. Įdomu stebėti miško gyvenimą. Sąžiningai naudokimės miško gėrybėmis.

Kodėl nuliūdo saulutė?



nuėjo žaidė kūreno laužą
valgė paliko šiukšles



- 1 Kokią naudą mums teikia miškai?
- 2 Papasakok apie vaikų iškylą į mišką.
- 3 Pasakyk kelis pamokymus vaikams šaukiamaisiais sakiniais.
- 4 Iš teksto apie miškų naudingumą nurašyk du žodžius su **e** ir du žodžius su **ė**. Perskaityk juos, aiškiai tardamas abu garsus.

Garsą **ė** visada tariame ilgai. Balsį **e** tariame kartais ilgai, kartais trumpai.



Antanas Venclova

Sodiname medeliussodinukų durpžemio
pataisydamas tuščiam

Tėtis ant nugaros parsinešė glėbį jaunų sodinukų. Tai buvo jauni silpni medeliai.

Paėmęs kastuvą, tėtis kasė ne per galias duobutes. Į jas krėtė durpžemio. O ant jo dėjo medelių šaknis ir šaukė mane artyn.

Aš, abiem rankom apglėbęs lankstų liemenį, laikiau, kad medelis stovėtų tiesus, viršūnė į saulę. O tėtis atsargiai pylė aplink jį žemes, vis rankomis pataisydamas šaknis, kad jos geriau gulėtų.

Pasodino vieną medelį – einame prie kitos duobės. Kaip gražu buvo, kada tuščiam lauke jau stovėjo lygios medelių eilutės.



- 1 Kokį darbą tėčiui padėjo dirbti sūnus?
- 2 Perskaityk, kaip tėtis su sūnumi sodino medelį.
- 3 Rask paveikslėlius atitinkančias kūrinio dalis.
- 4 Perskaityk tekstą. Kokius medelius pasodino vaikai? Nurašydamas sakinius, įrašyk praleistas raides.

Ar myli medžius?

Atėjo rudė. Metas sodinti medelius. Vaikai – stropūs talkininkai.

Dandė padeda tėveliui sodinti liepą. Vytė kas atsargiai laisto ąžuolą. Mažoji glūtė purena žemę aplink glūtę.

Medžiai ne tik puošia aplinką, bet ir išskiria visiems gyvūnams reikalingą deguonį.

**Rudens vaizdai**

Petras Kalpokas „Auksiniai berželiai“

- 1 Kokiais dažais dailininkas nutapė paveikslą? Kurių spalvų daugiausia, o kurių mažiausia?
- 2 Parašyk kelis sakinius apie mišką rudenį. Pavartok pateiktus vaizdingus posakius.

Medžiai rudenį

Rudenį kiekvienas medis pasipuošia.



Visos spalvos grupuojamos į šiltas ir šaltas. Raudonos, geltonos ir arčiau jų esančios spalvos, primenančios ugnį, vadinamos šiltomis, o žydros, žalios ir mėlynos, primenančios ledą, vadinamos šaltomis.



Žaidimas

Medžiotojas

medžiotojas išrenkamas skundžiasi
pamedžioti sukliudyti pasikeičia

Iš žaidėjų išrenkamas „medžiotojas“ ir „eigulys“.

Medžiotojas eina prie eigulio ir skundžiasi:

– Noriu pamedžioti, bet nėra miško.

– Mišką galima pasodinti, – sako eigulys
ir atvedęs dalį žaidėjų sustato juos rateliu.

– Štai tau ir miškas!

– O ką man medžioti, jeigu jame nėra
žvėrelių? – vėl skundžiasi medžiotojas.



eigulys miškininkas
medžiotojas žvėreliai

Tada eigulys likusius žaidėjus sustato už medžių ir pavadina juos įvairių žvėrelių vardais.

– Kokio nori žvėrelio? – klausia eigulys.

– Lapės!

– Štai ji, pasigauk!

Lapė turi apibėgti aplink visus medžius ir atsistoti į savo vietą. Medžiotojas vejasi ją. Medžiai iškelia šakas (rankas) ir bando sukliudyti medžiotojui pagauti lapę. Jeigu medžiotojas pagauna žvėrelį, jiedu pasikeičia vaidmenimis.



- 1 Papasakok apie savo apsilankymą miške. Ką įdomaus ten pamatei?
- 2 Pažaiskite žaidimą „Medžiotojas“.
- 3 Rask žaidimo aprašyme penkis žodžius su e ir penkis su ė. Taisyklingai juos ištark ir parašyk.

Visais laikais lietuviai gerbė ir mylėjo medžius –
be reikalo nė mažiausio medelio nekirto.



Susipažinkime

susipažinti Suvalkuose



– Labas!



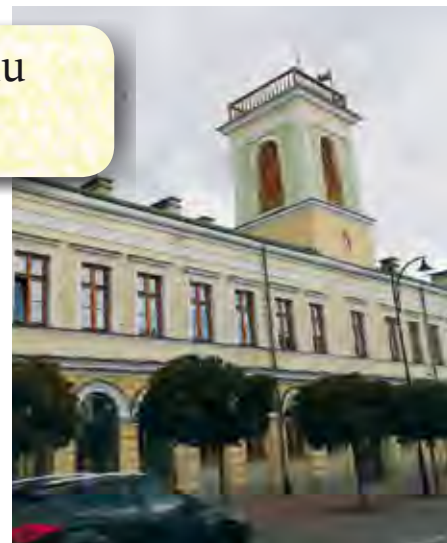
– Sveikas!

– Mano vardas Vytautas.
O koks tavo vardas?

– Aš esu Algis.

– Malonu susipažinti!
Aš gyvenu Suvalkuose.
O iš kur tu esi?– Seniau aš gyvenau
Kaune. Neseniai
atvykau į Suvalkus.– O tu turi draugų
Suvalkuose?– Kelis draugus turiu
mokykloje.– Aš būsiu tavo naujas
draugas.– Puiku! Nori pažaisti
kamuoliu aikštėje?

aš esu gyvenu atvykau turiu būsiu
tu esi gyveni atvykai turi būsi



- 1 Kur gyvena Vytautas ir Algis?
- 2 Iš kur Algis atvyko į Suvalkus?
- 3 Papasakok, kaip tu susipažinai su nauju draugu.
- 4 Rask tekste žodžius, kurie atsako į klausimą *kur?* Nurašyk juos. Kokia raide baigiasi šie žodžiai?

Žodžio, kuris atsako į klausimą *kur? kame?*,
pabaigoje rašome e.



Adresas

Vardas Vytautas

Pavardė Nesėlis

Šalis Lenkija

Miestas (kaimas) Suvalkai

Gatvė Sodų

Namo numeris 5

Buto numeris 3

Telefono numeris 513 467 289



vardas pavardė gatvė namas butas
kaimas miestas vietovė šalis adresas

- 1 Papasakok, kur gyvena Vytautas, Onutė ir Tomas.
- 2 Pakviesk savo draugą į svečius. Pasakyk jam savo adresą.
- 3 Pasakyk draugui savo telefono numerį, kad jis galėtų tau paskambinti.
- 4 Pasimokyk rašyti savo adresą.

Savo adresą ir telefono numerį gali pasakyti tik labai
geriems pažįstamiems.



Joana Birutė Žilaitytė

susiremiam

Du ožiukai

Per pievą tekėjo upelis. Per upelį buvo nutiestas lieptas. Per jį ėjo du ožiukai: vienas iš vienos pusės, kitas iš kitos.

Vienas tarė:

– Mudu nedarykime, kaip tie du pasakos peštukai.

– Kokios pasakos? – paklausė antrasis.

– Argi nežinai? Yra tokia pasaka...

– Gerai, – sutiko antrasis ožiukas. – Tai pasitrauk ir leisk man praeiti.

– Tu pasitrauk, nes aš pirmas užlipau ant liepto. Ir tu už mane mažesnis.

– Bet mano ragai ilgesni.

– Ir mano netrumpi. Gal susiremiam?

– Susiremiam!

Buvo jie tikri ožiukai, todėl susirėmė. Tik staiga... Visai kaip pasakoje.



- 1 Kur susitiko ožiukai?
- 2 Kaip jie elgėsi?
- 3 Kaip manai, kas nutiko ožiukams?
- 4 Ko mus moko ši pasaka?



susitiko susipyko susibadė įkrito juokėsi
pasisveikino praleido pagyrė ožiukai varlės

- 5 Papasakok, kaip elgėsi ožiukai paveikslėlių serijoje.
- 6 Kuo skiriasi pasakėleje ir paveikslėlių serijoje pavaizduoti ožiukai?
- 7 Kurie ožiukai tau labiau patiko? Kodėl?
- 8 Parašyk kiekvienam serijos paveikslėliui pavadinimą.

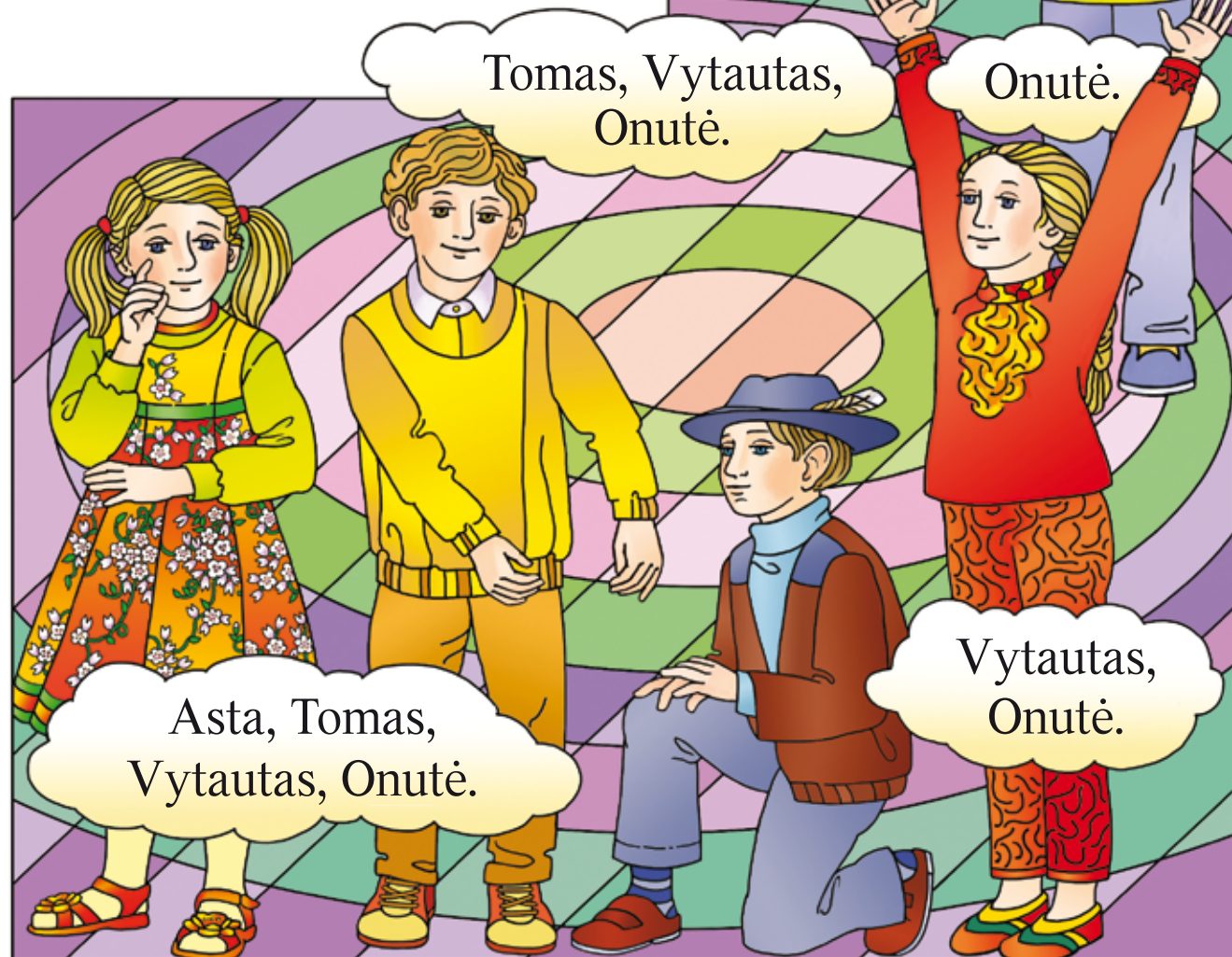
Kas pyksta, tam ragai dygsta.



Žaidimas

Vardas ir judesys

Žaidėjai stovi ratu. Kiekvienas iš eilės sako savo vardą ir atlieka kokį nors judesį. Kitas, stovintis greta, parodo kitokį judesį, pasako savo vardą bei pirmo žaidėjo vardą. Trečias, atlikdamas dar kitokį judesį, sako savo vardą ir pakartoja pirmo ir antro žaidėjų vardus. Ketvirtas parodo dar kitokį judesį, pasako savo vardą ir pakartoja ankstesnių žaidėjų vardus. Žaidžiama, kol apeina visas ratas.



Žaidimas

Vardas ir žodis

užrašytų pirmosios
įsidėmėk negalima

Lentoje užrašyk savo vardą. Pakviesk kitą klasės draugą, kad jis užrašytų žodį iš tavo vardo pirmosios raidės. Jis taip pat turi užrašyti savo vardą ir pakviesti kitą mokinį. Įsidėmėk, tų pačių žodžių kartoti negalima.



Tomas – Tomukas Matas – Matukas Asta – Astutė
Dalia – Dalytė Ona – Onutė, Onytė, Onele

- 1 Pažaiskite aprašytus vardų žaidimus.
- 2 O kaip tave vadina? Kokiomis vardo formomis?
- 3 Parašyk kelių savo draugų vardų mažybinės formas.

Žmonių vardus ir pavardes rašome didžiąja raide.



Edvardas Drėgva

Metų laikai

Pavasaris ateina
Visais keliais, takais
Ir atneša mums dainą
Su saulės spinduliais.



O vasara mus glosto
Kaip motina gera.
Žalius laukus apklosto
Skaisčių spalvų skara.



Ruduo kaip gervių klyksmas
Keliauja per laukus.
Dažnai spalvingas, linksmas,
Šviesus ir dar puikus...



O koks žiemos gražumas!
Sušunkam iš širdies.
Baltųjų snaigių rūmuos
Lyg pasakoj jauties.

- 1 Parašyk pavadinimą kiekvienam eilėraščio posmeliui.
- 2 Išvardyk metų laikus. Parašyk jų pavadinimus abėcėlės tvarka.
- 3 Žiūrėdamas į paveikslėlį, papasakok, kas būdinga kiekvienam metų laikui.
- 4 Kuris metų laikas tau labiausiai patinka? Kodėl?
- 5 Dailiai nurašyk eilėraščio ištrauką apie pasirinktą metų laiką.

Žemė apskrieja aplink Saulę per metus – per 365 dienas.
Per tą laiką pasikeičia keturi metų laikai:
pavasaris, vasara, ruduo ir žiema.



Sinoptikai praneša

Rytoj Lietuvoje bus debesuota, trumpalaikiai lietūs.
Vėjas vakarų krypties 2–8 m per sekundę. Oro temperatūra
dieną 4–5 laipsniai šilumos. Vakare pragiedruliai, krituliai
nenumatomi. Orai atšals. Temperatūra – 2–3 laipsniai šalčio.

Senoliai spėja

Kregždės pažeme skraido,
o ant aukšto lašiniai rasoja –
bus lietaus.

Vaikai spėlioja

Dievo karvyte, ar bus ryt lietaus?
Jeigu boružė nuskrenda – lis,
jeigu lieka tupėti – nelis.



- 1 Palygink orų spėjimus.
- 2 Kas tiksliausiai numato rytojaus orą?
- 3 Kokia informacija pateikiama orų prognozėse?
- 4 Nurašyk tekstą, vietoj kregždžių įrašydamas ž arba dž.

Kregždės gaudo ore skraidančius vabzlius. Jei lietingas oras – juos surenka nuo žolių ar medžių lapų. Kregždės mėgsta tupėti ant gaudančių elektros laidų. Vaikai pamėgėlioja kregždžių balsus: „Vyt, vyt, vyt.“

Orų stebėtojai – meteorologai – stebi, matuoja ir žymi įvairius reiškinius. Pagal juos spėja orus ir praneša orų prognozes.



Leonardas Gutauskas

Lietaus debesis

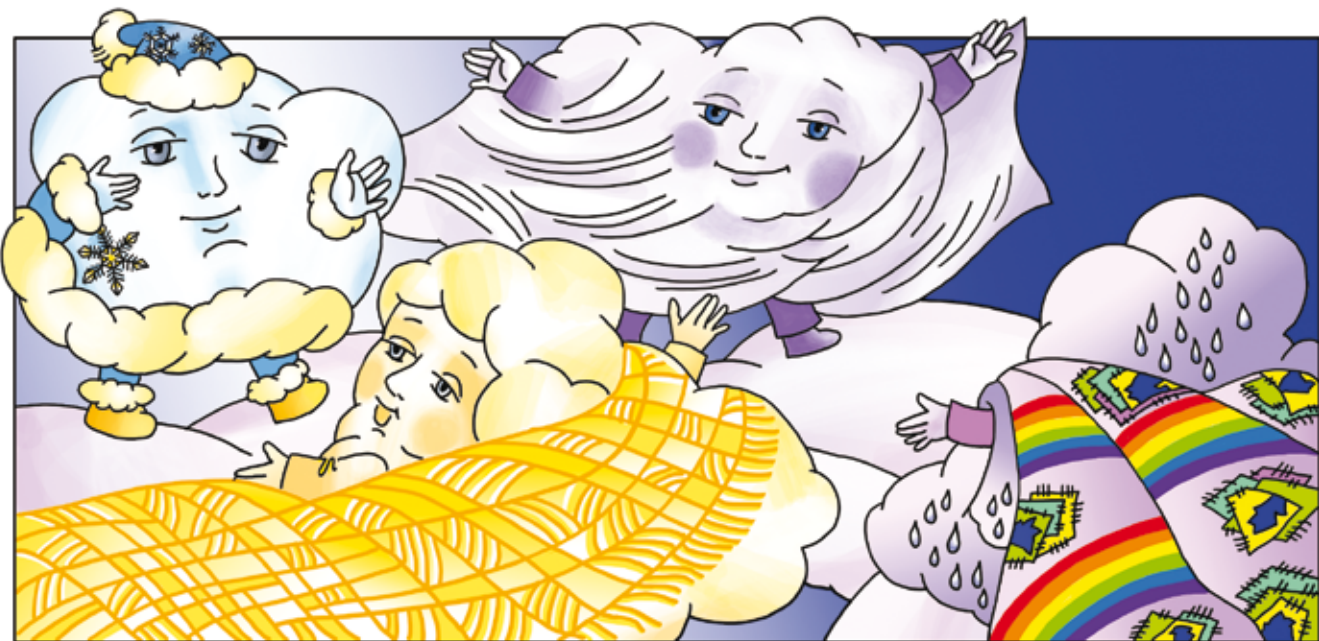
Susiginčijo debesis, kurio drabužis gražesnis. Sniego debesėlis pasigyrė baltais kailiniais. Saulėtas debesis ėmė džiaugtis aukso megztiniu. Dulkių debesis didžiavosi šilkinium apsiaustu. Kiekvienas tvirtino, kad jo rūbas – gražiausias.

Bet lietaus debesis nenusileido:

– Prašau tik pažvelgti, kas dar turi tokį skaisčiai vaivorykštės spalvomis žerintį drabužį!

Kiti debesis, regėdami skylėtą lietaus apsiaustą, juokėsi:

– Tai bent drabužėlis! Lopus ant lopo, o tame lope skylė!



ginčijosi tvirtino didžiavosi džiaugėsi
gyrėsi nenusileido juokėsi

- 1 Dėl ko susiginčijo debesis?
- 2 Kurio debesis drabužis tau labiausiai patinka?
- 3 Suvaidinkite debesų ginčą.
- 4 Rask ir nurašyk teksto žodžius, kurių priebalsės supanašėja. Paaiškink rašybą.

Kai kuriuose žodžiuose priebalsiai vienaip tariami, o kitaip rašomi. Džiaugtis rašome su **g**, nors girdime **k**, dirbti rašome su **b**, nors girdime **p**.



džiaugtis megztiniu
pažvelgti skaisčiai




Martynas Vainilaitis

Ažuolas

Pučia vėjas iš rytų,
Pučia vėjas iš pietų,
Pučia, staugia šiaurės vėjas.
O aš stoviu kaip stovėjęs!
Pūskit, vėjai, – nebaisu! –
Aš gi ažuolas esu.

- 1 Ką poetas norėjo pasakyti šiuo eilėraščiu?
 - Stiprūs vėjai laužo medžius.
 - Būkime stiprūs kaip ažuolai.
 - Vėjas gali pūsti iš keturių pasaulio krypčių.
- 2 Rask eilėraštyje ir nurašyk vėjo krypčių pavadinimus. Kuri kryptis nepaminėta?
- 3 Parašyk, ką veikia vėjas.
Vėjas švilpia, **?**, **?**
- 4 Perskaityk, kaip orai priklauso nuo vėjo krypties. Nurašyk pateiktą tekstą ir paryškink dvibalses.

Orai priklauso nuo vėjo krypties. Iš Arkties ledynų atlėkęs šiaurys atneša šaltą orą. Pietys pranašauja šilumą. O vakaris atplukdo nuo jūros debesis ir lietu. Rytys dažnai neša sausrą.

- 5 Nurašydamas sakinius, įrašyk vėjų pavadinimus. Juos rasi ketvirto pratimo tekste. Šiaurys – tai šiaurės vėjas.  – tai vakarų vėjas.  – tai pietų vėjas.  – tai rytų vėjas.

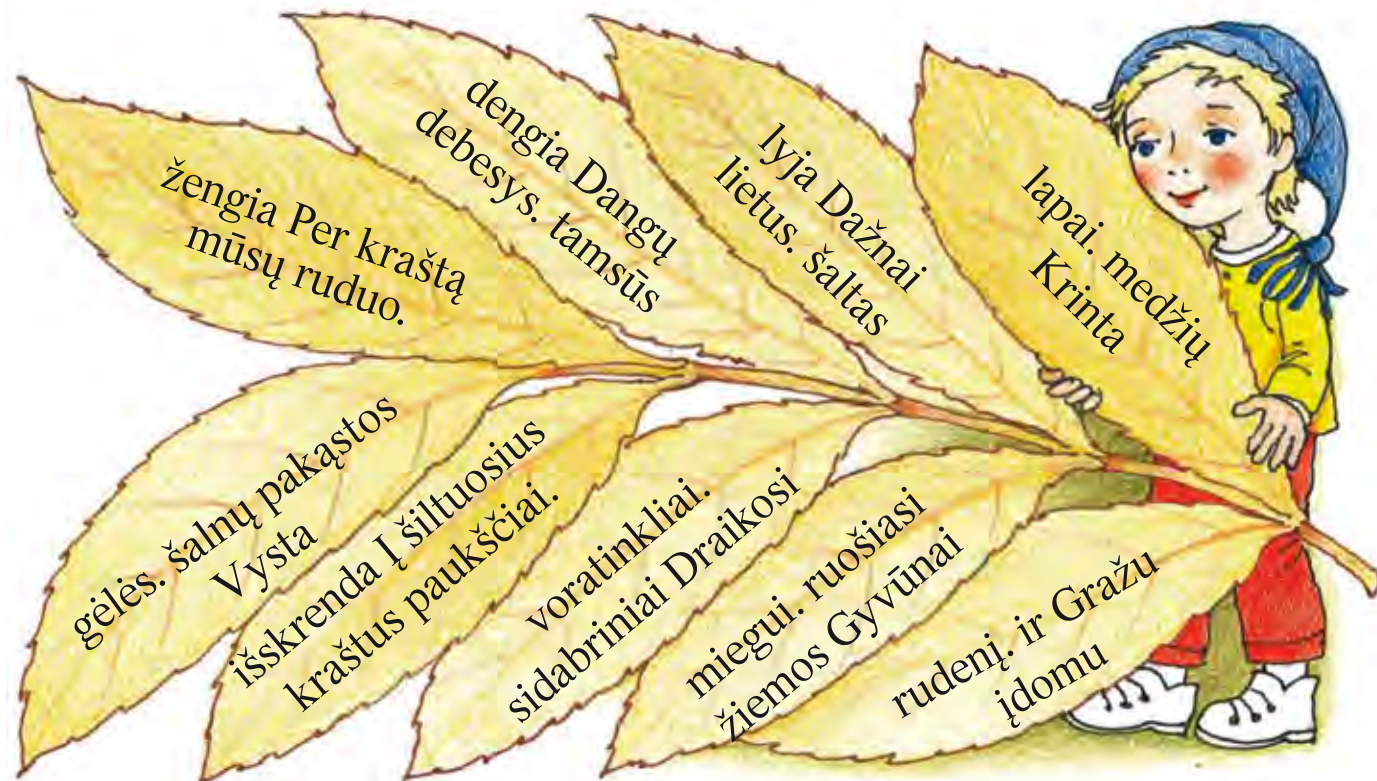
Vėjas pučia iš įvairių pusių: rytų, vakarų, šiaurės ir pietų. Vėjo kryptį ir stiprumą rodo prietaisas, vadinamas vėjarodžiu, arba vėtrunge.



Rudenėlio taku



- 1 Kokius rudens požymius matai paveikslėliuose?
- 2 Ką dar pastebėjai rudenį?
- 3 Sauliukas rašė rašinėį apie rudenį, bet rudens vėjas išblaškė žodžius. Padėk nykštukui sutvarkyti juos sakiniuose ir nurašyk tekstą.



Gintaras Patackas

Spalis

Štai taku nuėjo spalis,
Raudonšvarkis, visagalis.
Sukas lapų kamuoliai.
Soduos krinta obuoliai.

Miškuose žaliūkės dygsta.
Lapė ant barsuko pyksta,
Kam, atbėgęs per atolą,
Vakar užėmė jos olą.



- 1 Koks šio eilėraščio spalis? Nupiešk jo žodinį paveikslą.
- 2 Kartu su Sauliuku atsakykite į klausimus – pakartokite spalio mėnesį įgytas žinias.

- Kodėl reikia valgyti daug daržovių ir vaisių?
- Kodėl reikia sodinti medelius?
- Kokios yra grybavimo taisyklės?
- Pasakyk savo adresą.
- Kaip tariame balsį **i** ir **u**, o kaip **y** ir **ū**?
- Kaip tariame **ė**, o kaip **e**?
- Kaip rašome žmonių vardus ir pavardes?
- Kaip rašome žodžius, kurie atsako į klausimą *ko daug*?
- Kurias spalvas vadiname šiltomis, o kurias šaltomis?



Būk švarus!

Labai svarbu saugoti sveikatą. Kai esi sveikas, esi linksmas, gražus. Tuomet viskas sekasi: turi daug draugų, gerai mokaisi.

Kad būtum sveikas, privalai prižiūrėti savo kūną. Kas rytą turi praustis: iš pradžių šiltu vandeniu ir muilu, paskui – šaltu be muilo. Vakare reikia išsimaudyti po dušu arba vonioje. Kartą per savaitę būtina išsitrinkti galvą.

Rankas reikia plauti ypač dažnai. Kaip manai, kodėl?



muilas muilinė šampūnas rankšluostis dantų pasta
dantų šepetėlis šukos plaukų šepetys skalbimo milteliai

- 1 Kodėl ir kaip reikia rūpintis savo kūno švara?
- 2 Kokie dalykai reikalingi palaikyti kūno švarai?
- 3 Rask tekste žodžių su dvibalsiais. Kokios raidės sudaro dvibalses?

Sveikata – didžiausias mūsų turtas,
todėl reikia ją saugoti.



Birutė Lenkytė

Dantukai

Ei, vaikučiai!
Kas ten rauda?
Kas ten šypso?
Kam ten skauda?
Ką, kas rytą atsikėlę,
Valote po pusrytėlių?
Kas ten obuoliuką graužia?
Ką dažnai vaikučiai skriaudžia?
Kas ten kramto duoną, sviestą?
Kas be galo švarą mėgsta?
Kas?
Ištikimi kramtukai,
Jūs maži, balti
Dantukai.

graužia skriaudžia mėgsta



- 4 Kam žmogui reikalingi dantys?
- 5 Kodėl vaiko dantukai sveiki? Nurašyk sakinius ir paryškink dvibalses.

Kodėl mano dantukai yra sveiki?

- Valgau daug vaisių ir daržovių.
- Geriu pieną ir valgau daug pieniškų valgių.
- Vengiu saldumynų ir saldžių gėrimų.
- Kiekvieną rytą ir vakarą valau dantis.
- Tikrinu dantukus pas dantų gydytoją.

- 6 Pasidaryk kiškutį su sveikais baltais dantukais.



Du balsiai, esantys tame pačiame skiemenyje, tariami
kartu sudaro dvibalsį. Dvibalsiai yra: **ai, au, ei, ie, ui, uo.**



Ramutė Skučaitė

Pasakėlė apie sveikatą

negaliu neturiu džiaugsmo
pamačiusi

Pas Jonuką užbėgo Danutė. O Jonukui pupt viena ašara, pupt kita...
– Eime, Jonuk, laukan!
– Negaliu, – sako berniukas. – Sergu, neturiu sveikatos.
– Neturi sveikatos? Gėdos tu neturi šitaip šnekėti! – staiga prabilo didelė geltona kriaušė. Ji buvo padėta ant kėdės šalia Jonuko lovos.
– Sveikatos jis neturi! Juk aš – pati sveikata!
– Aš irgi sveikata! – suskambo plonutėlis balsiukas, ir kažkas pakuteno abiejų vaikų nosytes. Ant nosyčių atsirado po mažą linksmą strazdanėlę.

Ak, tas spinduliukas!.. Jonukas nusišypsojo.

– Sveiki gyvi! Aš – sveikata! – tarė šypsena.

– Ir aš! – sugirgždino duris vėjelis.

– Ir mes! – šaukė nokstančios palangėje avietės.

– Ir mes! – viena už visas tarė žirnio ankštis.

– Aš! – tvirtino po medžiu snaudęs šešėlis.

– Sveikata – tai aš! – nukrito žemėn prinokęs obuolys.

– Aš! Mes! Aš! – kalbėjo serbentų kekės, morkos, bulvytės, šnarėjo upės bangelės, šnabždėjo smėliukas, ošė miškas.

Net paukščio dainelė tarė:

– Svei-ka-ta!

Paskui sutemo. Atėjo miegas ir pasakė:

– Miegok, Jonuk. Aš – sveikata.

Rytą Jonukas buvo visai sveikas.

– Ačiū! – šūktelėjo jis ir nusijuokė iš džiaugsmo.

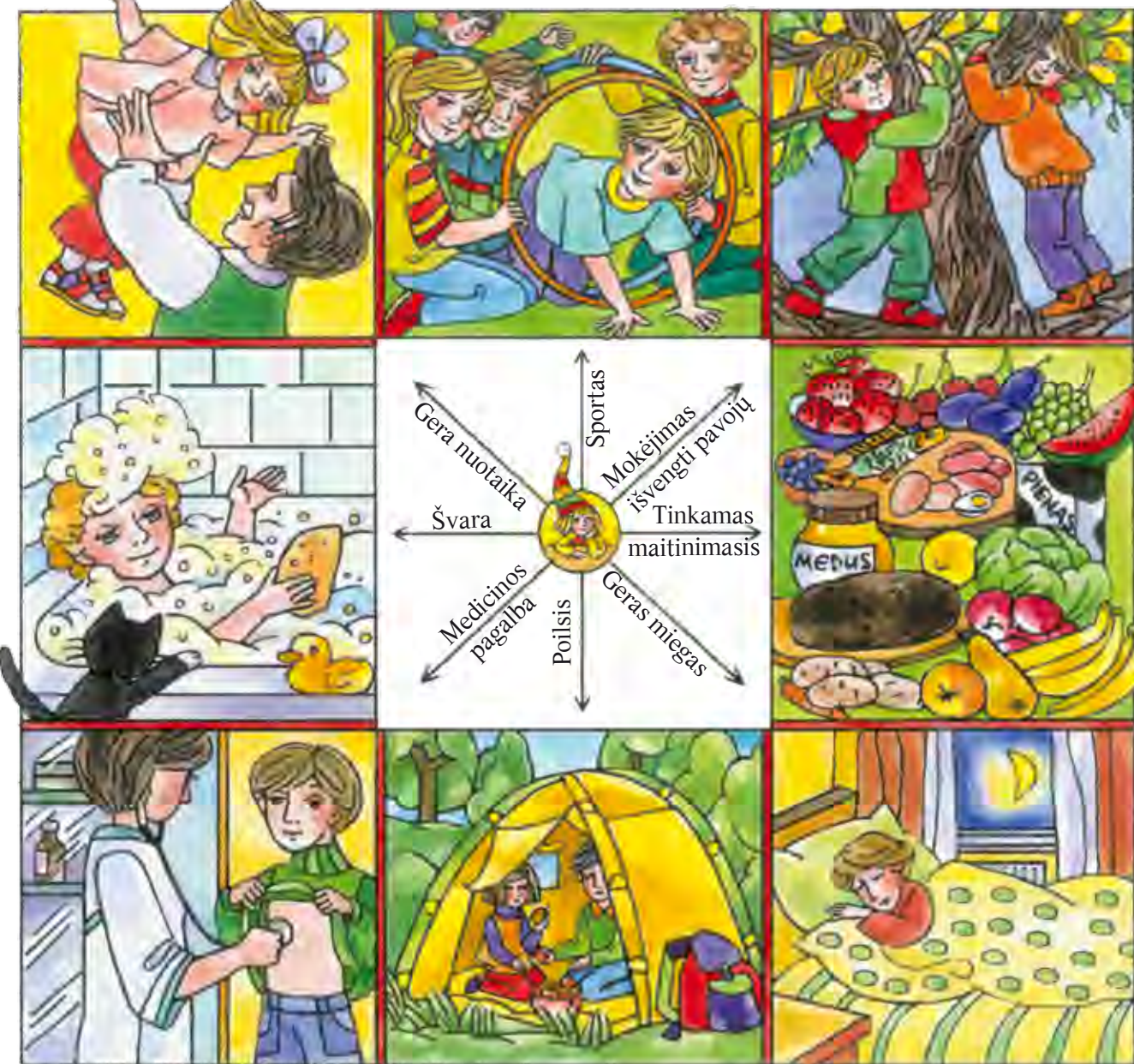
Vėl atbėgo Danutė ir, pamačiusi pasveikusį Jonuką, taip pat ėmė juoktis.

– Aš irgi sveikata! – linksmi tarė juokas.



- 1 Kodėl Jonukas verkė?
- 2 Kas aplankė „ligonį”? Ką jam patarė?
- 3 Kodėl Jonukas pasveiko?

Sveikatos abėcėlė



mankštinasi grūdinasi prausiasi valgo juokiasi gydosii
sportuoja poilsiauja maudosi miega tikrina sveikatą

- 4 Pažvelk į paveikslėlius ir papasakok, ką daro vaikai, kad augtų sveiki.
- 5 Kaip tu rūpiniesi savo sveikata?
- 6 Kodėl sveikatą reikia tausoti?
- 7 Rask „Pasakėlėje apie sveikatą” ir nurašyk kelis žodžius su dvibalsiais.
Padalyk juos taip, kaip galima kelti į kitą eilutę.

Dvibalsės, keliant žodį į kitą eilutę, neskaidomos.



Antanas Jonynas

Aš toks

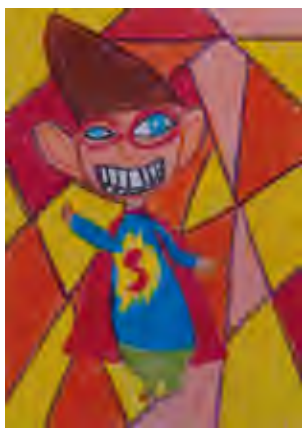
Mano ausys kaip gargonai,
mano dantys kaip vargonai,
mano kojos kaip žargonai,
aš labai labai puikus!

Mano nosis kaip šparagas,
mano pilvas kaip pyragas,
mano balsas kaip trimito
penktą valandą iš ryto.

Aš dryžuotas kaip arbūzas,
patogus kaip autobusas,
malonus kaip malūnėlis –
aš be galo, aš be galo,
aš be galo, aš be galo,
aš be galo, aš be galo,
aš beprotiškai puikus?!



- 1 Kokios mintys tau kilo, perskaičius eilėrašį?
- 2 Gal ir tu galėtum apie save parašyti panašų eilėrašį?
- 3 Nupiešk savo humoristinį portretą.



Visi žmonės yra daug kuo panašūs ir labai skirtingi.
Kiekvienas iš mūsų vis kitoks – vienintelis ir nepakartojamas.



Mano kūnas

vaikščioja tobuliausias



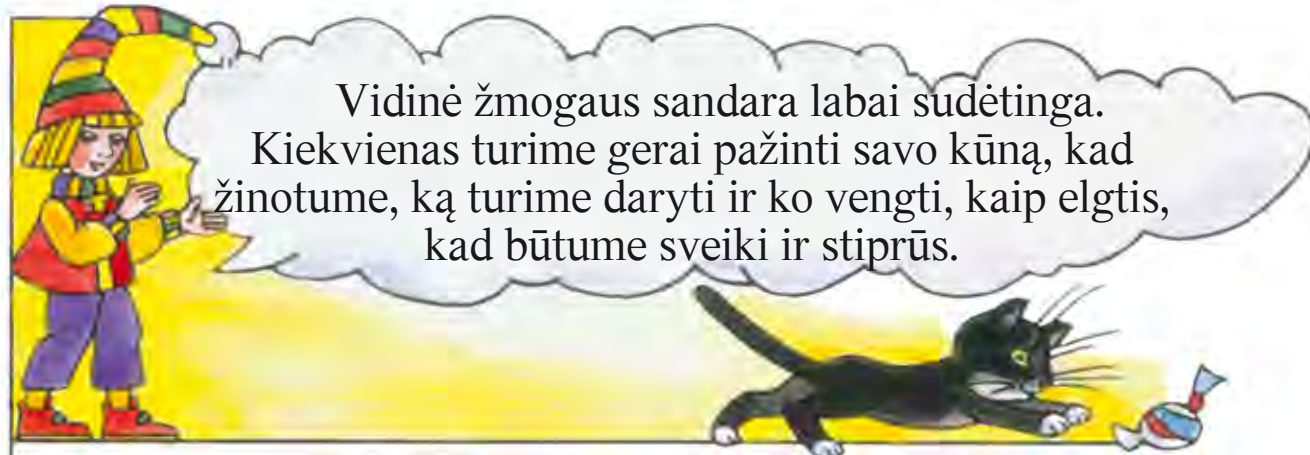
Visi žmonės turi kūną – galvą, kaklą, liemenį, rankas, kojas. Galvoje yra akys, kuriomis matome, ausys, kuriomis girdime, nosis, kuri užuodžia kvapus. Bet tokias pat kūno dalis turi ir dauguma gyvūnų. Kuo gi žmogus skiriasi nuo gyvūnų? Jis vaikščioja dviem kojom stačias, kalba. Žmogus mąsto, nes turi tobuliausias smegenis. Jis moka dirbti – stato namus, gamina mašinas ir kitokius daiktus. Todėl žmogus – ypatinga gyvosios gamtos dalis.

- 4 Iš kokių dalių sudarytas žmogaus kūnas?
- 5 Kuo žmogus skiriasi nuo kitų gyvūnų?
- 6 Kodėl žmogus yra ypatinga gamtos dalis? Nurašyk tinkamus sakinius. Žodžius suskiemenuok.

Kiekvienas skiemo turi balsį arba dvibalsį.
Balsis arba dvibalsis yra skiemens pagrindas.



Kas yra žmogaus viduje?



Vidinė žmogaus sandara labai sudėtinga. Kiekvienas turime gerai pažinti savo kūną, kad žinotume, ką turime daryti ir ko vengti, kaip elgtis, kad būtume sveiki ir stiprūs.



Oda dengia mūsų kūną ir saugo nuo pavojų ir šalčio. Ji sulaiko dulkes ir mikrobus. Pro odos angeles kūnas kvėpuoja. Oda prakaituoja, išskiria riebalus, prie jos prilimpa nešvarumai, todėl reikia dažnai praustis.

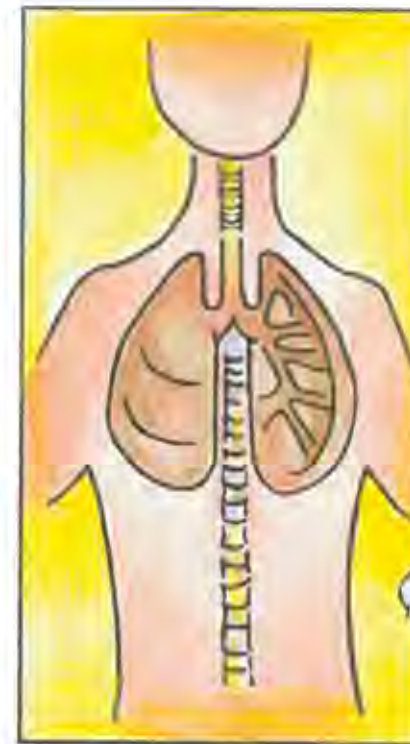


Raumenys – tai mūsų kūno judintojai. Susitraukdami ir išsitiesdami jie pagal mūsų norą lanksto rankas, liemenį, kojas.

Kaulai – kietiausios mūsų kūno dalys. Žmogaus kūne yra apie du šimtus kaulų. Tai mūsų kūno ramstis. Kartu su raumenimis jie padeda žmogui judėti, dirbti.



Širdis yra pats svarbiausias iš visų žmogaus raumenų. Ji varinėja kraują. Po visą mūsų kūną yra išsiraizgęs kraujagyslių tinklas. Kraujagyslės – tai vamzdeliai, kuriais teka kraujas.



Plaučiai yra krūtinėje. Turi dvi dalis: yra kairysis ir dešinysis plautis. Juose išsišakoja bronchai. Tai kvėpuojamosios gerklės šakos – standūs vamzdeliai, kuriais įkvėptas oras patenka į plaučius.



Visos mūsų kūno dalys dirba darniai, nes jų darbą reguliuoja **smegenys**. Žmogaus smegenys – pati sudėtingiausia kūno dalis. Jos viską kontroliuoja, viskam vadovauja.



- 1 Kodėl turime gerai pažinti savo kūno sandarą?
- 2 Kuo svarbūs kūnui oda, raumenys ir kaulai, o kuo širdis?
- 3 Nuo ko priklauso darni mūsų kūno veikla?
- 4 Papildyk sakinius tinkamais žodžiais.

Oda mūsų kūną ir nuo kenksmingų veiksnių. Kai raumenys ir , galime lankstyti rankas, liemenį, kojas. Kaulai kartu su raumenimis padeda žmogui ir . Širdis kraują. Kraujas kraujagyslėmis. Plaučiais žmogus . Smegenys viso kūno veiklą.

Kiekvienas žmogus – vaikas ir suaugęs, berniukas ir mergaitė – turi kūną. Kiekviena kūno dalis turi savo pavadinimą. Veido dalys taip pat turi pavadinimus.

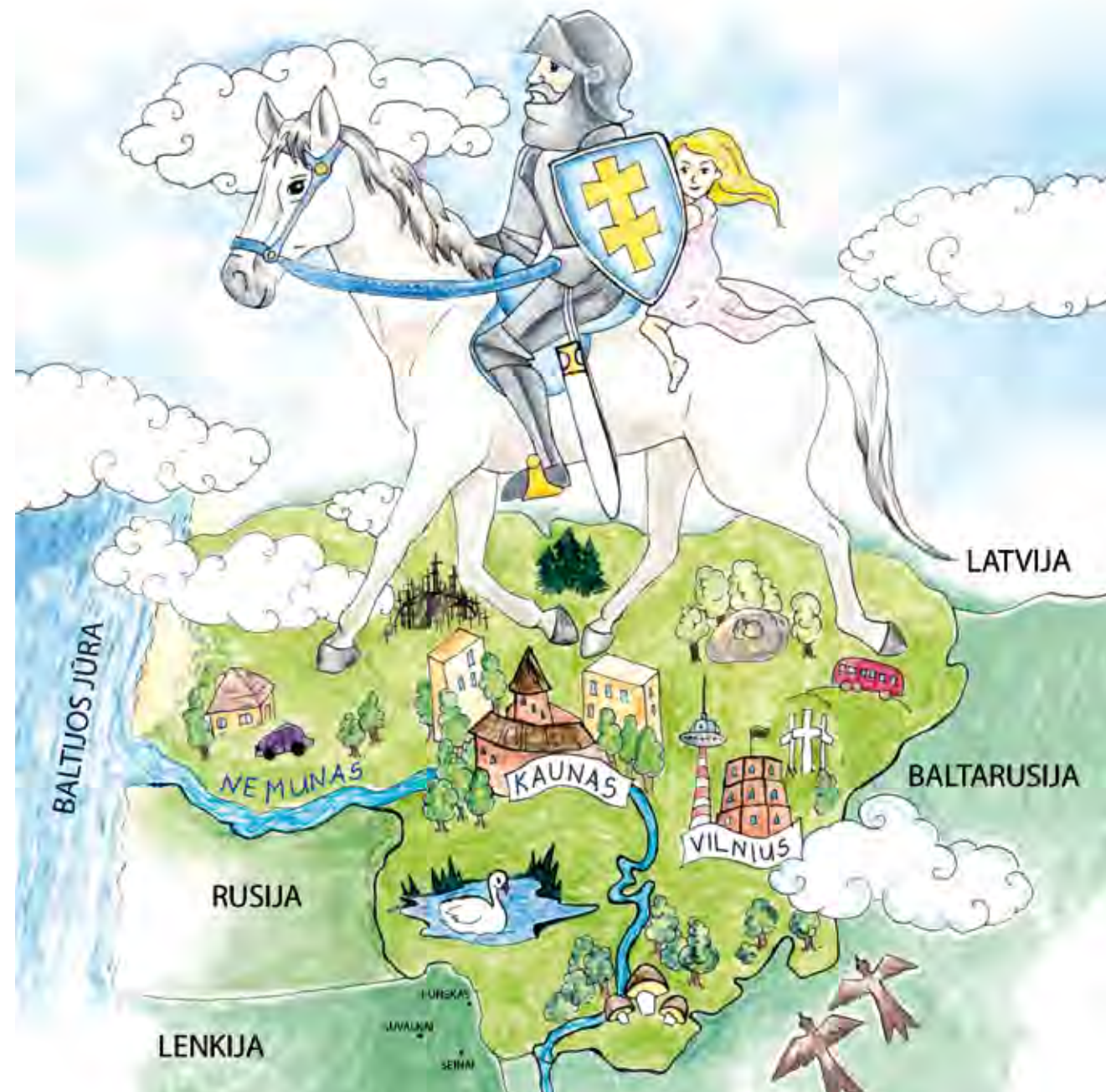


Herkus Kunčius

Kelionė į Lietuvą

Kažkur buvo gili naktis. Mergaitė gulėjo lovelėje. Skaičiavo aveles, niekaip nepajėgė užmigti. Staiga kažkas priėjo.

- Kas tu? – sukluso Mergaitė.
- Sapnas, – atsakė švelnus balsas. – Atėjau tavęs aplankyti.
- Papasakok man ką nors įdomaus, kad užmigčiau.
- Tada ruoškis, – paragino Sapnas. – Vyksime į kelionę.
- Kur? – nepatikėjo Mergaitė.
- Į Lietuvą.



nepajėgė nepatikėjo
Baltarusiją įsikibusi

- O kur yra Lietuva? – paklausė Mergaitė.
- Nelygu, kur pats esi, – atsakė Sapnas.
- Ji gali būti toli ir arti, aukštai ir žemai.
- Kur? – nepatikėjo Mergaitė.
- Europoje, – išpūtęs debesį parodė Sapnas.
- Kokia ji? – susidomėjo Mergaitė.
- Vieniems ji atrodo didelė, kitiems – maža, – paaiškino Sapnas.
- Treti ją vadina išdidžia, ketvirta žalia, penkti nuobodžia, šešti drąsia, septinti svetinga, aštunti lietinga, devinti karinga, dešimti...
 - Ar ji turi kaimynų? – pertraukė Sapną Mergaitė.
 - Taip, ji turi keturias kaimynes – Latviją, Lenkiją, Baltarusiją ir Rusiją. Be to, Baltijos jūrą. Ir dar savo herbą bei vėliavą, kurios spalvos: geltona, žalia, raudona.
 - Tai mes į Lietuvą plauksime?
 - O kaip tu norėtum? – paklausė Sapnas. – Mes galime važiuoti mašina, dardėti traukiniu, plaukti laivu, skristi lėktuvu.
 - Nuobodu, – susiraukė Mergaitė. – Jei aš sapnuoju, norėčiau kitaip ten nuvykti.
- Sapnas pritilo. Susimąstė.
- Staiga pasigirdo garsus dundesys. Mergaitė išvydo priešais save Vytį – metaliniais blizgančiais šarvais vilkintį raitelį ant balto žirgo.
- Ko lauki? Šok ant žirgo, – paragino Sapnas Mergaitę. – Jis nuneš tave į Lietuvą.
- Mergaitė užsoko ant žirgo. Įsikibusi į raitelį leidosi kelionėn.



toli aukštai didelė išdidi drąsi giedra įdomi nesvetinga
arti žemai maža kukli baili lietinga nuobodi svetinga

- 1 Kas atėjo Mergaitės aplankyti? Kur Mergaitėi pasiūlė nukeliauti Sapnas?
- 2 Kur yra Lietuva? Kokios jos kaimynės?
- 3 Kaip keliavo Mergaitė į Lietuvą? Ar tau patiktų taip keliauti?
- 4 Pažvelk į paveikslėlį ir pasakyk, kokias Lietuvos vietas pamatė Mergaitė.
- 5 Nurašyk sakinį apie Lietuvos kaimynines šalis. Paryškink didžiąsias raides.

Valstybių pavadinimuose visus žodžius rašome didžiąja raide.



Kazys Binkis

Gedimino vienuolynai tyrinėja

Keistutis pas Gediminą

Čia nuo Gedimino kalno
 Visas miestas kaip ant delno:
 Rūmai, bokštai, vienuolynai,
 O tenai toliau pušynai,
 Apačioj Neris patvino,
 Rangos Vilnia tarp krūmynų.
 Bet Keistučiui tai nerūpi, –
 Nei į miestą, nei į upę
 Jis visai dabar nežiūri, –
 Jis svarbesnį tikslą turi!
 Aplink mūrus vaikšto tyliai,
 Tyrinėja seną pilį,
 Gal čia vilkas kur nors tyko,
 Gal suras čia, ko atvyko...



Vilnius yra Lietuvos sostinė. Per miestą teka Vilnia ir Neris. Vilnių įkūrė kunigaikštis Gediminas. Ant kalno ir dabar stovi Gedimino pilies bokštas. Jo viršūnėje plevėsuoja trispalvė vėliava.



sostinė Gedimino pilis
 katedra televizijos bokštas

- 1 Iš kur Vilnių stebėjo Keistutis? Ką jis matė?
- 2 Ko vaikas ieškojo pilyje? Kodėl?
- 3 Nurašyk tekstą apie Vilnių. Paaiškink didžiųjų raidžių rašybą.

Miestų ir upių pavadinimus rašome didžiąja raide.



Lietuvių padavimas

kunigaikštis medžioti
didžiulį**Kaip kunigaikštis Gediminas įkūrė Vilnių**

Kartą kunigaikštis Gediminas išjojo medžioti. Prie Vilnios upės rado gražų kalną. Ant kalno jis aptiko didžiulį žvėrį – taurą. Nukovė kunigaikštis taurą. Dabar tą kalną Tauro kalnu vadina. Buvo labai vėlu grįžti į Trakus. Sustojė nakvoti Šventaragio slėnyje. Naktį kunigaikštis sapnavo geležinį vilką. Vilkas staugė. Ry tą viską papasakojo savo žyniui Lizdeikai. Tas Lizdeika sako:

– Geležinis vilkas reiškia, kad čia bus sostinė. Apie ją girdės visas pasaulis.

Gediminas pastatė dvi pilies ir įkūrė miestą, kurį pavadino Vilniumi.



tauras Tauro kalnas Trakai Šventaragio slėnis
 geležinis vilkas žynys Lizdeika kunigaikštis

- 1 Kur medžiojo kunigaikštis Gediminas?
- 2 Ką sapnavo kunigaikštis?
- 3 Kaip paaiškino sapną žynys Lizdeika?
- 4 Parašyk paveikslėliams pavadinimus. Žiūrėdamas į iliustracijas, atpasakok padavimo turinį.

Padavimuose pasakojama apie nepaprastus praeities įvykius.



Lietuvių liaudies pasaka

Gegužė

Kitą kartą gyveno Lietuvoje bajoras.

Jis turėjo dukterį ir tris sūnus.

Vieną gražų pavasarį kryžiuočiai užpuolė mūsų kraštą. Sugaudė trimitai, sužaubavo kardai. Viso krašto vyrai išėjo kautis su kryžiuočiais.

Trimitų garsą išgirdo ir trys broliai. Pasibalnojo žirgelius ir išjojo į karą.

Pasibaigė karas... Kryžiuočius lietuviai sumušė. Daugelis karių grįžo namo. O seselė laukia savo brolių. Išaina į darželį ir vis žiūri į tą kelią, kur broleliai nuėjo.

Bet veltui jų laukia seselė. Visi trys broliukai karo lauke galveles paguldė. Tik jų žirgai parbėgo pardundėjo į tėvų kiemelį.

Raudojo lietuvaitė, netekusi savo brolių, ir paliko tėvų namus.

Išėjo į girią ir ilgai ten brolelių verkė, visą girelę ašarėlėmis laistė.

Gaila pasidarė jos Perkūnui, ir jis pavertė ją gegužę. Ir dabar pavasarį ji skundžiasi visiems, kukuodama verkia savo brolelių.



- 1 Suskirstyk pasaką dalimis. Iš pateiktų sakinių parink kiekvienai daliai pavadinimą. Sunumeravęs sakinius, gausi pasakos planą.

- BroLIAI išjoja į karą.
- Gyvena bajoras su savo vaikais.
- Lietuviai nugalė kryžiuočius.
- BroleLIAI žūsta kare.
- Kryžiuočiai užpuola Lietuvą.
- Perkūnas paverčia mergelę gegužę.

- 2 Atpasakok pasakos turinį – tau padės sudarytas planas.

Pasakojimo planas padeda sklandžiai ir nuosekliai pasakoti.



skardžiais
plaukiantis
žemėlapy
vidudienis



Kostas Korsakas

Lietuvos žemėlapis

Čia Kaunas upių skardžiais remias,
O ten kalnais iš tolo Vilnius apsisupęs
Ir smėlio jūroje paskendus Palanga.
Neris, Dubysa – dvi sraunios tavo upės.
Ir Nemunas, vis plaukiantis sena vaga.

Tokia maža žemėlapy esi,
O taip brangi ir taip sava,
Kaip vasaros vidudienis šviesi,
Tu mano Lietuva!



Lietuvos miestai	Vilnius	Kaunas	Klaipėda	Palanga
Lietuvos upės	Nemunas	Neris	Dubysa	Vilnia

- 1 Ką poetas apdainuoja eilėraštyje?
- 2 Kurios Lietuvos vietos jam brangiausios? Parodyk jas žemėlapyje.
- 3 Kuriose Lietuvos vietovėse esi buvęs? Kurias dar norėtum aplankyti?
- 4 Kuri eilėraščio dalis svarbiausia? Dailiai ją nurašyk ir išmok atmintinai.

Lietuvos sostinė yra Vilnius.
Didžiausia Lietuvos upė yra Nemunas.



Gediminas Isokas

Ruošiasi žiemai



Susirūpino barsukas, kaip žiemą praleis. Prisirinko lapų, paklojo ant medžių šaknų, gerai išdžiovinė.

Paskui išvalė urvą, išmetė šiukšles, pribėrė naujo smėlio. Tada susinešė sausus lapus, susikrovė į šiltą guolį ir lapkričio mėnesį užsnūdo.

Ežiui blogiau – neturi jis šiltų namų. Aptiko ežys šakų krūvą ir sumanė čia žiemos guolį įsirengti.

Palindo po žagarais. Nugara į viršų juos pakėlė ir į šonus pastūmėjo šakeles. O paskui ėmė kloti lapų patalą.

krauna atsargas ruošia guolius užmiega
išskrenda į šiltuosius kraštus keičia kailius

- 1 Papasakok, kaip miško gyvūnai ruošiasi žiemai.
- 2 Smulkiai atpasakok paveikslėlio turinį.
- 3 Pasivaikščiokite po mišką. Parašykite, ką pastebėjote.
- 4 Parašyk, ką Tomas matė miške.



Tomas matė

?

?

?

?

Žodžių, kurie reiškia vieną daiktą ir atsako į klausimą *ką?*, pabaigoje balsius tariame ilgai. Rašome **a, e, i, u**.



Leonardas Grudzinskis

Gervės palydint



Lydi žmonės gervių pulkus. Jei jos numes plunksną, kaimas bus laimingas. Gaisrų jame nekils. Šuliniai per žiemą neiššals. Bitės daug medaus prineš.

Rieda rudens saulė. Iš paskos jai, už miškų, dingsta gervės...



- 1 Kada matei gerves? Kaip jos skrenda?
- 2 Kurie iš paveikslėlyje pavaizduotų paukščių išskrenda į šiltuosius kraštus, o kurie pas mus žiemoja? Sudaryk pas mus žiemojančių paukščių sąrašą abėcėlės tvarka.



*zylė * varna * šarka * kurapka * žvirblis * genys * svirbelis
gervė * gandrai * pempė * sniegėna*

- 3 Antro pratimo paukščių pavadinimus pakeisk taip, kad atsakytų į klausimą *ką?* Sudarytus žodžius parašyk.



Pranas Mašiotas

Paukštelių laiškas

Susitiko du paukščiukai ir kalbasi:

– Kur, paukščiuk, tu skubiniesi?

– Į paštą.

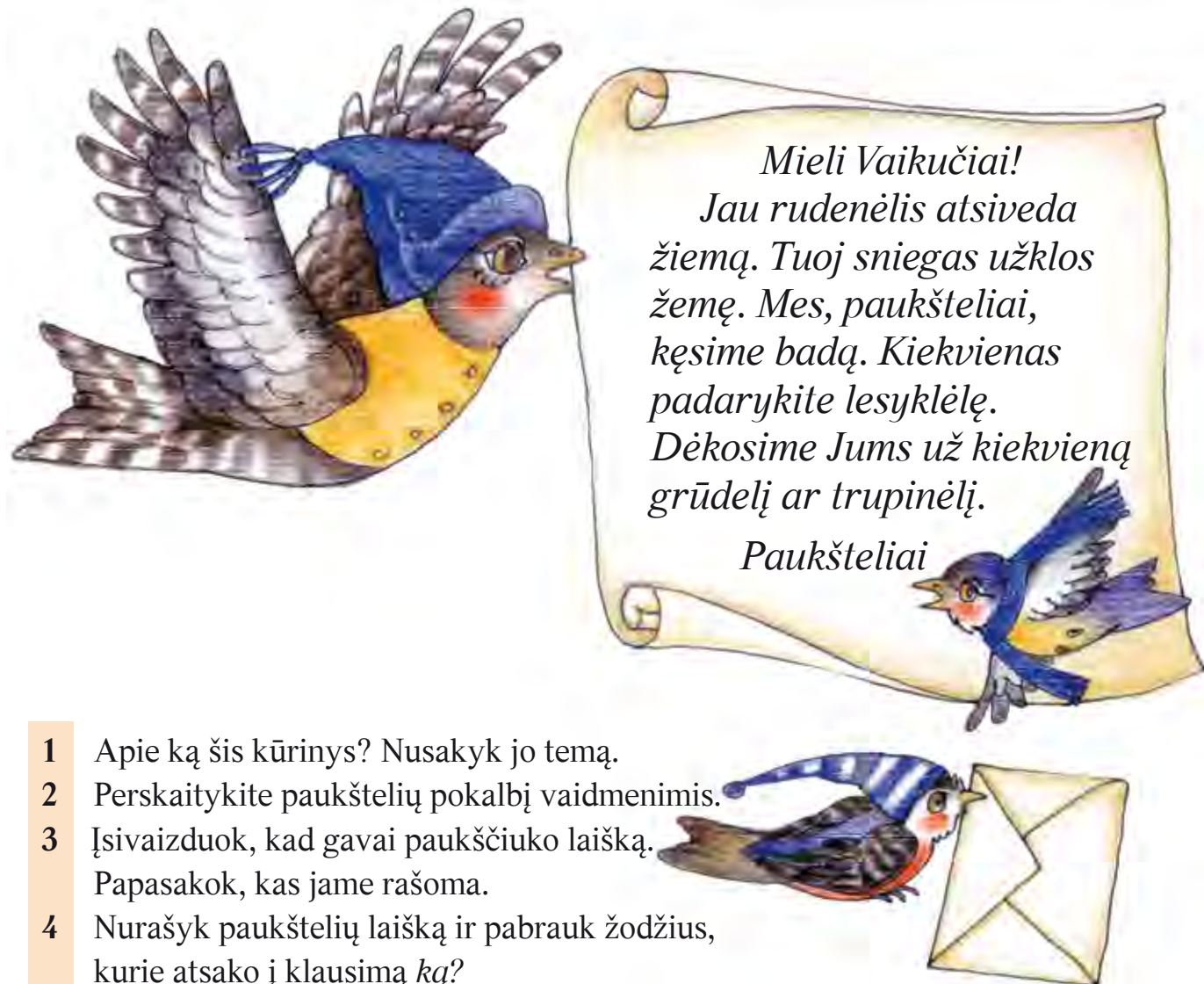
– Ko?

– Noriu visiems žmonių vaikams laiškus išsiuntinėti.

– Ką gi jiems rašysi?

– Žiema artinasi, visus kelius ir laukus sniegas padengs. Mums, paukšteliams, sunku bus maisto rasti, turėsime badą kęsti. Taigi noriu parašyti visiems vaikams, kad trupinėlius rinktų ir mums, paukščiukams, barstyti. Vaikams tai nebus sunku. O mes, maži paukšteliai, ir trupinėliais pasisotinsime.

išsiuntinėti pasisotinsime



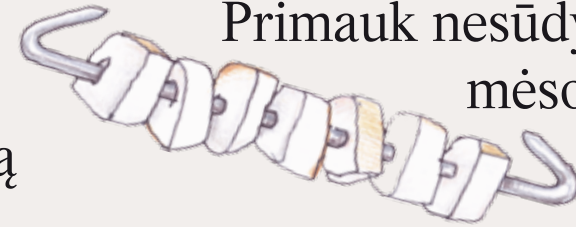
- 1 Apie ką šis kūrinys? Nusakyk jo temą.
- 2 Perskaitykite paukštelių pokalbį vaidmenimis.
- 3 Įsivaizduok, kad gavai paukščiuko laišką. Papasakok, kas jame rašoma.
- 4 Nurašyk paukštelių laišką ir pabrauk žodžius, kurie atsako į klausimą *ką?*

Mūsų darbai

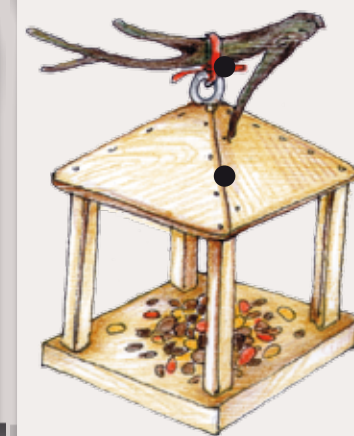
Paimk 30 cm storesnės vielos arba paprašyk senelės storo jai nereikalingo virbalo. Užlenk vieną galą. Užlenk kitą

Primauk nesūdytų lašinių, taukų ar mėsos gabaliukų.

Užlenk kitą galą.



Pakabink ant medžio šakos, kad nepasiektų katės.



- 1 Papasakok, iš ko padarytos šios lesyklėlės.
- 2 Kurią lesyklą pasirinksi žylė, kurią sniegena, o kurią – svirbelis? Kodėl?
- 3 Padaryk lesyklą pagal pasirinktą pavyzdį.
- 4 Kurią iš jų lengviausia pagaminti?
- 5 Nurašyk tekstą, įrašydamas praleistas raides.

Tomas kalė (*ką?*) lesykl●. Į (*ką?*) talk● pasikvietė (*ką?*) Jon● ir (*ką?*) Rom●. Tomas ir Jonas darė lesyklėlės (*ką?*) pagrind●. Romas uždengė (*ką?*) stog●. Vaikai (*ką?*) lesykl● išnešė į (*ką?*) kiem●. Šiandien vaikai lesyklėlėje matė (*ką?*) zyl● ir žvirbl●.

Laukiniai ir naminiai gyvūnai įvairiausių vabzdžių sugrįžta

Žemėje gyvena daugybė įvairiausių gyvūnų: žvėrių, paukščių, vabzdžių, žuvų. Vieni jų laikosi miškuose ir laukuose – tai žvėrys ir maži žvėreliai. Kiti skraido danguje, tačiau sugrįžta pailsėti į lizdus žemėje – tai paukščiai. Dar kiti gyvena vandenyje – tai įvairiausios žuvys. Pievose, soduose, miškuose pilna visokių vabzdžių – bičių, drugelių, skruzdžių.

Kai kuriuos gyvūnus žmonės prisijaukino – ėmė juos auginti savo ūkyje. Dabar jie vadinami naminiais gyvuliais ir paukščiais. Per daugelį metų žmonių prižiūrimi gyvūnai pasikeitė, tačiau vis dar galima atpažinti, kad yra laukinių gyvūnų broliai.

- 1 Pateik laukinių ir naminių gyvūnų pavyzdžių.
- 2 Pažvelk į paveikslėlius ir įsitikink, kad juose pavaizduoti naminiai gyvūnai ir jų laukiniai giminaičiai. Parašyk paveikslėliuose esančių gyvūnų pavadinimus poromis.



*kiaulė * karvė * višta * šuo * triušis * stumbras * kurapka
vilkas * kiškis * šernas*

- 3 Nurašydamas sakinius, papildyk juos laukinių ir naminių gyvūnų pavadinimais.
Sauliukas girioje matė vieną (kq?) ?.
Mato senelis augina vieną (kq?) ?.

Ežys ir kiškis



gyvūnų kūno dalys galva akys snukis snukutis nasrai
ūšai ragai ausys kailis uodega letenos nagai
švelnus minkštas šiurkštus dygliuotas žvitrios

- 1 Suvaidinkite kiškio ir ežio pokalbį.
- 2 Įsivaizduok, kad kalbi su draugu, kuris nėra matęs nei ežio, nei kiškio. Papasakok jam, kaip atrodo šie gyvūnai.
- 3 Kurį iš paveikslėlyje pavaizduotų miško gyvūnų tau teko matyti? Papasakok apie jį.

Pasakodami apie tai, kaip kas nors atrodo, kuriame aprašymą.



Pranas Mašiotas

apsidairęs

Vilkiukas

Juozukas jau vaikščiojo į mokyklą. Kas rytas palydėdavo jį prie pat mokyklos durų šuniukas Vilkiukas. Dar knygas įsikandęs panešėdavo.

Vieną dieną Juozukas pametė sąsiuvinį. Vilkiukas grįždamas rado. Apuostė sąsiuvinį, įsikando jį ir pasileido bėgti atgal į mokyklą.

Mokykloje klasės duris rado uždarytas. Mokytojas buvo klasėje ir tikrino sąsiuvinius. Juozukas savo sąsiuvinio negalėjo rasti. Teisinosi pakeliui pametęs. Mokytojas nenorėjo patikėti.

Tik staiga atsidaro durys. Įeina vienas pavėlavęs mokinys, o iš po jo kojų išsoka į klasę Vilkiukas su sąsiuviniumi nasruose. Apsidairęs puola prie Juozuko.

- 1 Kuo buvo įdomus Vilkiukas? Perskaityk apie tai pasakojančią teksto ištrauką.
- 2 Atpasakok Juozuko nuotyki.
- 3 Papasakok įdomų įvykį apie tau pažįstamą gyvūną.
- 4 Kokių veislių šunys pavaizduoti paveikslėliuose? Pasirink vieną šuniuką ir papildyk aprašymą tinkamais žodžiais.



aviganis

pudelis

taksas

skalikas

Man labai patinka ● veislės šuo. Jis ●, ●. Jo kojos ●, ●. Uodega ●, o galiukas ●. Šį šunį labiausiai puošia kailis. Jis ●, ●.

Jeigu turėčiau tokį šuniuką, aš jį pavadinčiau ●.

- 5 Paieškok žinių apie šunų veisles „Vaikų enciklopedijoje“ arba kituose šaltiniuose.

Martynas Vainilaitis

Baigsis pilkas lapkritys

Baigsis pilkas lapkritys,
Vėjas šaltį atpustys.
Senis šaltis ant pusnyno
Baltą pilį pastatys.

Baltą pilį pastatys.
Baltą ūsą paraitys
Ir, atskleidęs baltą knygą,
Baltą pasaką skaitys.



- 1 Ką mums pranašauja besibaigiantis lapkritis?
- 2 Kartu su Sauliuku pakartokite lapkričio mėnesį įgytas žinias.

- Kokios šventės švenčiamos lapkričio mėnesį?
- Kaip gamta ruošiasi žiemai?
- Kokius žinai laukinius, o kokius naminius gyvūnus?
- Ką vadiname dvibalsiais?
- Kokie yra dvibalsiai?
- Kas sudaro skiemens pagrindą?
- Kaip reikia rūpintis savo švara ir sveikata?
- Kada žodžio gale rašome a, e, i, u?
- Kaip rašome valstybių, miestų ir upių pavadinimus?
- Ką naujo sužinojai apie savo tėvynę?



Salomėja Nėris

Senelės pasaka

Apšerkšniję mūsų žiemos, –
Balta balta – kur dairais. –
Ilgas pasakas mažiesiems
Seka pirkioj vakarais.

Apie klaidžią sniego pūgą,
Saulės nukirptas kasas. –
Apie žąsiną moliūgą,
Kur išskrido į dausas. –

Apie vilką, baltą mešką,
Burtus, išdaigas velnių, –
Apie vandenį, kur teška
Iš sidabro šulinių.

Apie trečią brolių Joną –
Koks jis raitelis puikus,
Apie Eglę – žalčio žmoną,
Medžiais paverstus vaikus.

Kaip našlaitė nusiminus
Grįžo tuščiomis atgal...
Brenda pušys per pusnynus
Ir išbrist niekaip negal. –

apšerkšniję mažiesiems nepalikdama

Pusnynuos nykštukai miega. –
Aukso žuvys po ledu. –
Bėga ragana per sniegą,
Nepalikdama pėdų.

Našlaitė gero būdo. –
O jos pamotė pikta...
Bet... senelė užusnūdo. –
Ir jos pasaka baigta.



pasakų veikėjai našlaitė pamotė ragana
brolis nykštukai auksinė žuvelė Eglė

- 1 Apie ką senelė sekė pasakas?
- 2 Kodėl pasibaigė senelės pasaka? Perskaityk tą ištrauką.
- 3 Kokių pasakų tu mėgsti klausytis? Kas tau jas seka?
- 4 Rask tekste žodžių su minkštumo ženklu. Prieš kokius balsius jis rašomas?

Kai prieš balsius **a, o, u, ū** priebalsis tariamas minkštai, po jo rašomas minkštumo ženklas **i**. Minkštumo ženklo netariame.



Lietuvių pasaka

Katinėlis ir gaidelis

neįleisk įleisk giedorėlį išgelbėjo



gyveno išėjo liepė neįleisti atslinko pabeldė
įleido pagriebė nusinešė išgirdo išvadavo

- 1 Išvardyk pasakos veikėjus. Kuris iš jų tau labiausiai patiko? Kodėl?
- 2 Pasek pasaką.
- 3 Kodėl negalima įsileisti nepažįstamų žmonių į namus?
- 4 Nurašyk žodžius su nosinėmis raidėmis ir jas paryškink.

Neįsileisk nepažįstamų žmonių į namus.



Lietuvių pasaka

Trys broliai

I dalis



vyresni broliai jaunesnis brolis laimės ieškoti
 skruzdėlės skruzdėlynas antys bitės
 užburta pilis akmeninė lenta užduotys perlai

- 1 Pasiklausyk pasakos įrašo ir pasek ją pagal paveikslėlius. J j
- 2 Ant kokių raidžių nukrito karalaičių perlai? Nurašydamas tekstą, įrašyk jas.
 Trys broliai išėjo laimės ieškoti. Miške jie prie skruzdėlyną. Vyresni broliai norėjo suardyti skruzdėlyną. Jauniausias brolis patarė palikti skruzdes ramybėje. Kvailelis dar padėjo antims ir bitėms.

Priebalsį **j** prieš visus balsius tariame minkštai.
 Po priebalsės **j** minkštumo ženklas nerašomas.



Lietuvių pasaka

Trys broliai

II dalis

Vyriausias brolis pirmas nuėjo perlų rinkti. Visą dieną ieškojo ir surado tik tai šimtą perlų. Grįžęs į pilį, tuojau pavirto akmeniu.

Kitą dieną perlų ieškoti išėjo antras brolis. Ir jis perlų nesurinko. Grįžęs taip pat pavirto akmeniu.

Trečią dieną perlų ieškoti išėjo kvailelis. Jis vaikščiojo po raistą, pavargo ir atsisėdo pailsėti. Žiūri – ateina prie jo didelė skruzdėlė, o paskui ją dar penki tūkstančiai. Priėjo skruzdėlė ir sako:

– Aš esu skruzdėlių karalienė. Ar atsimeni, kai aną kartą nedavei ardyti mūsų skruzdėlyno? Tai dabar aš atėjau tau atsilyginti.

Skruzdėlės pasklido po samanas ir surinko visus perlus.

Kitą dieną jauniausias brolis nuėjo į ežerą raktą ieškoti.

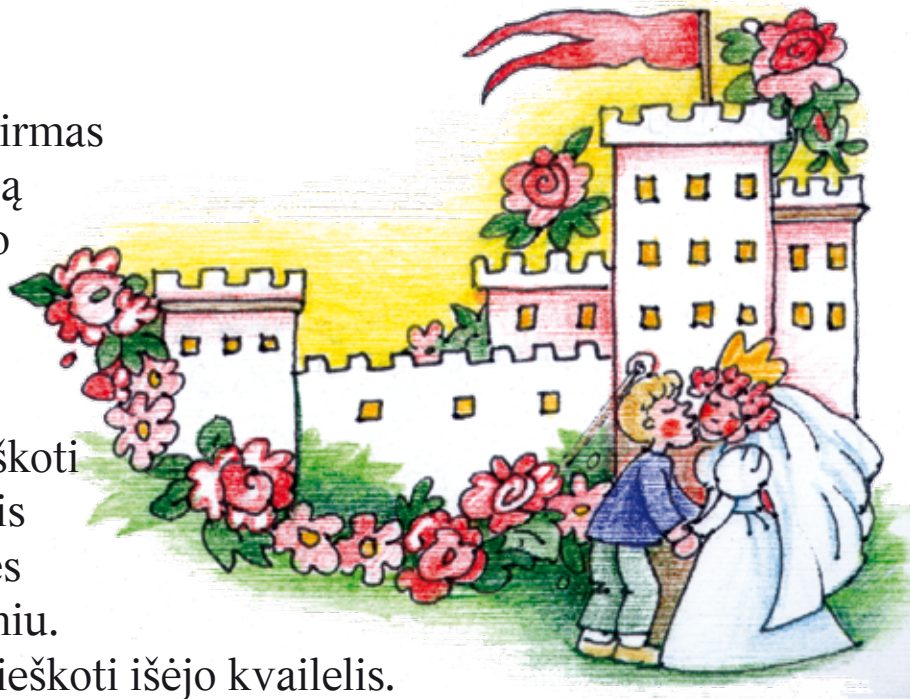
Tą valandą priplaukė prie kranto graži antis su šimtais raibų draugių. Antis ir sako:

– Aną kartą tu išgelbėjai gyvybę dviem mūsų seserims. Tai dabar mes atsilyginsim tau – surasime raktą nuo karalaičių miegamojo.

Visi šimtai ančių pasinėrė į vandenį, ir viena išnešė raktą iš ežero dugno.

Pagaliau kvailelis turėjo parodyti jauniausią seserį iš visų trijų miegančių karalaičių. Prieš užmiegant vyriausia karalaitė buvo valgiusi cukraus, antroji gėrusi midaus, o jauniausia – valgiusi medaus.

tūkstančiai jauniausią



Kvailelis atsistojo ir žiūri į miegančias karalaites galvodamas, kaip pažinti jauniausią seserį, jeigu visos trys kaip vandens lašelis. Tą valandą atzvimbė bitė.



Bitė apuostė karalaičių burnas, suuodė medų ir nutūpė į jauniausios karalaitės plaukus. Taip buvo pažinta jauniausia sesuo.

Pilis buvo išgelbėta. Ir kvailelio broliai vėl atvirto žmonėmis. Kiekvienas brolis vedė po karalaitę ir sau laimingai gyveno.

pavirto akmeniu vaikščiojo po raistą virto žmonėmis
panašūs kaip du vandens lašai laimingai gyveno

1 Kuri mintis svarbiausia šioje pasakoje?

- Padėk į nelaimę patekusiam artimui.
 Neskriausk kito, net mažų gyvūnelių.
 Kitiems nepadėsi, nepadės niekas ir tau.

2 Perrašyk sakinius, papildydamas juos tinkamais žodžiais. Priebalsę **j** paryškink.

? brolis **?** perlų rinkti. Kvaileliui į pagalbą **?** skruzdžių karalienė. Skruzdės **?** perlus. Broliui raktą rasti **?** raibos antys. Bitė parodė **?** karalaitę.

*jauniausias * atskubėjo * išėjo * surankiojo * jauniausią * padėjo*

3 Pasek visą pasaką savo namiškiams.



Valerija Griciūtė
Sveika, žiemuže

kailinėliais šiaurinis trupinėlių
dainuosime žiemužele

Sveika, balta žiemuže,
Su snaigių skarele,
Su ledo kailinėliais
Ir eglute žalia!

Jau gruodžio šaltis kanda
Veidelį, pirštukus.
Paukšteliai išsigandę
Plasnoja pas vaikus.

– Mieli maži vaikučiai,
Mums šalta, nejauku.
Šiaurinis vėjas pučia,
Mus gena nuo šakų.

Paberkit trupinėlių,
Dainuosime visi:
– Sveika būk, žiemužele,
Šalta, bet nebaisi!



žiema žiemužė žiemuželė žieminis

- 1 Kaip atrodo eilėraštyje pavaizduota žiema?
- 2 Kodėl paukšteliai bijo žiemos? Ko jie prašo vaikų?
- 3 Kokia žiema tau labiausiai patinka?
- 4 Rask eilėraštyje žodžių su minkštumo ženklu ir priebalse **j**. Kurie iš jų atsako į klausimą *ką veikia?*

Kai žodis atsako į klausimą *ką veikia?*, jo pabaigoje po minkštojo priebalsio girdime **e**, bet rašome **a** arba **ia**: važiuoja, piešia.



Vaikų enciklopedija
Žiema

užšąla apšerkšnijusius nulinkusias
šokavo čiuožinėja

Žiemą upės ir ežerai užšąla. Balti sniego patalai dengia visą žemę, pučia šaltas vėjas, siaučia pūgos. Šliuoži slidėmis per pusnynus miško takeliu. Dairaisi į apšerkšnijusius beržus, nuo sniego nulinkusias skarotas egles. Puriame sniege matyti žvėrelių pėdsakai – čia šokavo kiškis, o čia laputės prabėgta.

Vaikai kieme žaidžia sniego karą, stato baltas pilis, lipdo senį besmegenį. Jie leidžiasi rogutėmis nuo kalniuko, čiuožinėja ant ledo. Žiemą švenčiame Kalėdas ir Naujuosius Metus.



sniegas ledas šerkšnas šaltis pusnis rogutės
slidės pačiūžos senis besmegenis sniego pilis

- 1 Kokie orai ir vaizdai būdingi žiemai?
- 2 Ką žiemą veikia vaikai? Ką tu mėgsti veikti?
- 3 Kurias šventes švenčiame žiemą?
- 4 Rask tekste ir nurašyk žodžius su **č** ir **dž**. Ką pastebėjai?

Po priebalsių **č** ir **dž** dažnai rašomas minkštumo ženklas.



Violeta Palčinskaitė

Paveikslėlis

Pažinai? Balta mama.
Čia mamos žiemos šeima.
Linksmos snaigės – dukružėlės,
Šaltis – įsūnis pašėlęs,
Ten pūga, žiemos teta,
Užmiestyje sutikta.
Šerkšnas – pusbrolis išprusęs
Iš tėvelio speigo pusės,
Dėdė ledas kiek pamėlęs, –
Štai ir visas paveikslėlis.



snaigė pūga speigas

dukružėlės įsūnis
užmiestyje paveikslėlis

- 1 Apie ką kalbama eilėraštyje?
- 2 Išvardyk žiemos šeimos narius. Parašyk juos abėcėlės tvarka.
- 3 Kuris žiemos giminaitis tau labiausiai patinka? Kodėl?

Pasakos be galo

pasivaikščioti beeidama

Senelių dukrelė

Miške stovėjo maža trobelė. Toje trobelėje gyveno senelis ir senelė. Jie turėjo dukrelę. Ta dukrelė išėjo pasivaikščioti ir paklydo. Beeidama mišku, pamatė mažą trobelę. Toje trobelėje gyveno senelis ir senelė...

Žvirblelis ant krantelio

Tupi žvirblelis ant krantelio su balta skarele ant kaklelio. Žiūri į vandenėlį. Tik pliumpt ir įpuolė. Mirko mirko, rūgo rūgo. Išmirko. Išrūgo. Išlipo, išdžiūvo. Ir vėl tupi žvirblelis ant krantelio...

puolė – įpuolė
mirko – išmirko
lipo – išlipo
ėjo – išėjo

vaikščioti – pasivaikščioti
rūgo – išrūgo
džiūvo – išdžiūvo
matė – pamatė



- 1 Kuri pasaka tau įdomesnė? Išmok ją pasekti.
- 2 Kodėl sekamos pasakos be galo?
- 3 Pamėgink sukurti pasakėlę be galo.
- 4 Nurašyk pasakėles be galo, įrašydamas praleistas raides. Balsę **a** po priebalsės **j** pabrauk.

Per kaimą senelė važiuoj ●, Nurimo vėj ●s,
Dainelę linksmą dainuoj ●. Košę virė virėj ●s.
Dainelė sena, ne nauj ●. Vėj ●s pakilo,
Dainuokim kartu mes su j ●. Košę prisvilo.
Per kaimą senelė važiuoj ●... Tačiau nurimo vėj ●s,
Košę virė virėj ●s...



Po priebalsio **j** balsį **a** tariame ir girdime kaip **e**, bet rašome **a**.

Martynas Vainilaitis

Telefonas ir Sifonas

Suskambo mano telefonas.

– Alio! Kas kalba?

– Aššš, Sifonas!

– Klausau, Sifone.

– Tai klausyki...

Prie mano nosies vieną sykį
Balys prispaudė baltą nykštį.

Ir ką gi –

Aššš

Pradėjau šnypšti.



Tada Balys atleido nykštį.

Ir ką gi –

Aššš

Nustojau šnypšti.

– Ir viskas?

– Ką tu!.. Paklausyki...

Prie mano nosies kitą sykį

Dalia prispaudė baltą nykštį...

– Gana, Sifone, baigsim

šnypšti!

Sutemo vakaras – vėlu,

O tamsta pilnas burbulų.

- 1 Kas ir su kuo kalba eilėraštyje?
- 2 Apie ką pasakojo Sifonas? Perskaityk jo žodžius.
- 3 Kodėl Telefonas nutraukė Sifono pasakojimą?
- 4 Pamokyk Sauliuką skambinti telefonu. Surikiuok sakinius tinkama tvarka.
 - Prašau pakviesti žmogų, su kuriuo noriu kalbėti.
 - Pasisveikinu.
 - Surenku telefono numerį.
 - Pristatau, kas esu.
 - Jei to žmogaus nėra, atsiprašu, atsisveikinu ir padedu ragelį.
- 5 Perskaityk anūko ir senelio pokalbį. Nurašyk jį, pažymėdamas nosines raides.



Būtina atmintinai žinoti šiuos telefono numerius:

997 – policijos

999 – greitosios pagalbos

998 – ugniagesių

112 – bendrasis pagalbos telefono numeris



Žaidimas

Telefonas

Visi vaikai sustoja į eilę. Pirmutinis pasako kokią nors naujieną kaimynui į ausį. Tas ją atkartoja savo kaimynui, o tas – dar kitam, ir taip ligi paskutinio. Paskutinis vaikas garsiai sako, ką išgirdo. Po to priešpaskutinis pasako, ką girdėjęs, ir taip visi iš eilės pasako, ką išgirdo. Tas, kuris pirmutinis iškreipė sakinį, sėda į eilės galą. Po to pirmutinis praneša kitą naujieną. Jeigu sakinys iki galo nueina teisingai, tada pirmutinis žaidėjas eina į pabaigą.



pirmutinis atkartoja
paskutinis priešpaskutinis

telefonas

telefono ragelis

mobilusis telefonas

išmanusis telefonas

pranešimas

sms žinutė

skambinti telefonu

rinkti numerį

įjungti garsiakalbį

kroviklis

nutildyti telefoną

išjungti



Akmens amžius –
tai laikai, kai viskas
buvo daroma iš
akmens.

Negali būti!
Kas patikės, kad iš
akmens buvo gaminami
mobilieji telefonai ir
kompiuteriai...



- 6 Ar dažnai kalbi telefonu? Su kuo kalbiesi dažniausiai?
- 7 Suvaidinkite senelio ir anūkės pokalbį. Sukurkite panašių dialogų.
- 8 Pasiskirstę vaidmenimis, „pabendraukite telefonu“ su močiute, sergančiu draugu, autobusų stoties informacijos darbuotoju.

Balsius **a** ir **e** po priebalsio **j** tariame ir girdime vienodai.

Norint juos taisyklingai rašyti, reikia kelti klausimus:

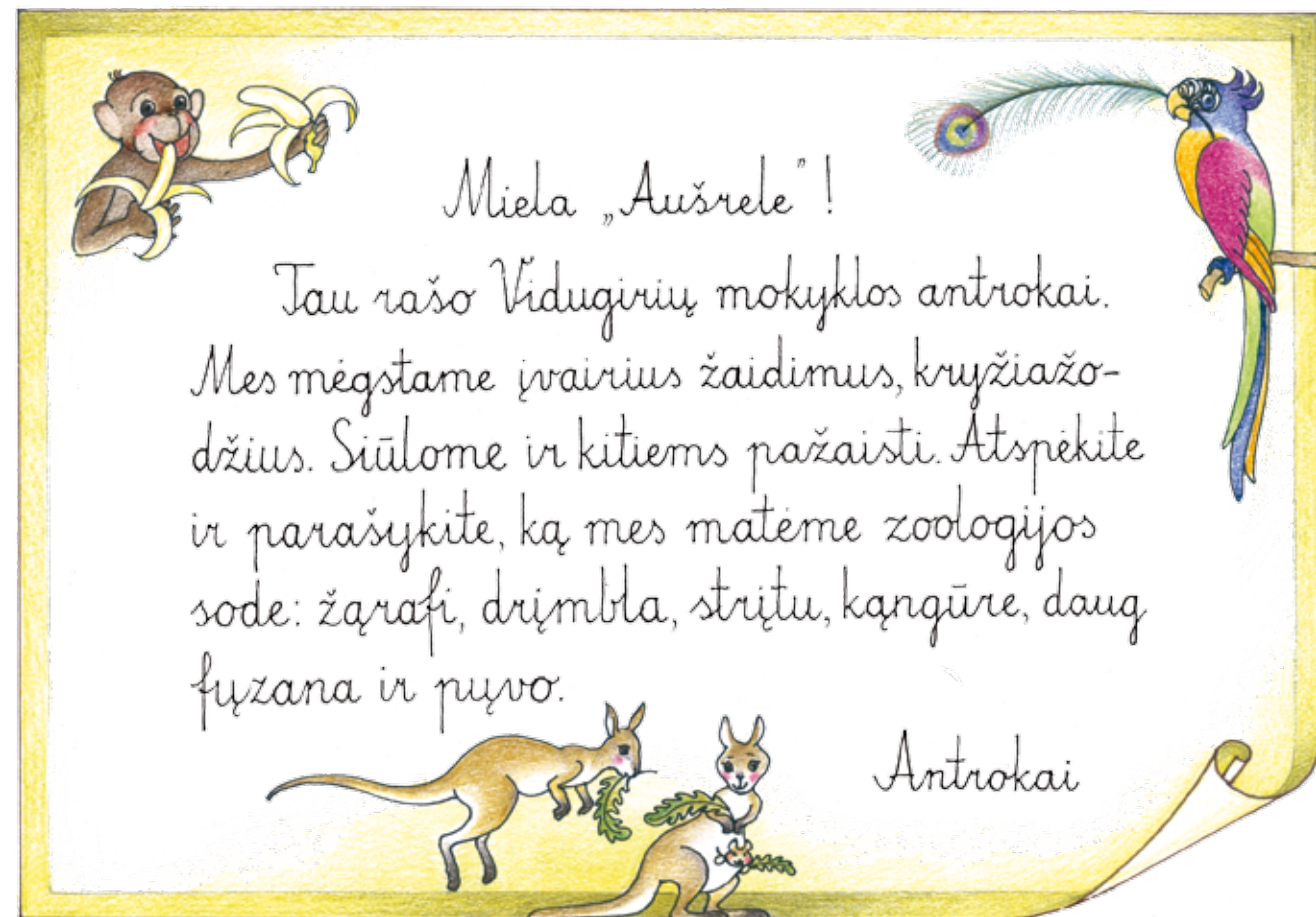
Kas? – mokytoja, fotografija, gydytoja,

Kur? – lentoje, muziejuje, ligoninėje.



Labas, „Aušrele“!

neskubant apgalvojant prisiminimas



siuntėjas	gavėjas	kreipinys	vokas	pašto ženklas
elektroninis laiškas	atvirukas	paštas	siųsti	gauti

- 1 Atlik antrokų siūlomą užduotį.
- 2 Kokių taisyklių reikia laikytis, rašant laiškus?
- 3 Kodėl kartais norisi ne paskambinti telefonu, o parašyti laišką? Perskaityk Sauliuko atsakymus ir pasiūlyk savų.
 - Laišką galima rašyti neskubant, apgalvojant.
 - Laišką galima taisyti, perrašyti.
 - Laišką galima papuošti.
 - Laiškas – tai dovana, prisiminimas.
- 4 Pasiklausk tėvelių ir senelių, kam jie rašo arba rašydavo laiškus.
- 5 Ar žinai, kaip rašomas ir siunčiamas elektroninis laiškas? Jei žinai, papasakok draugams.

Laiškuose žodžius *Tu*, *Jūs* rašome didžiąja raide. Taip parodome mandagumą ir pagarbą kitam žmogui.



Vytautas Bubnys

Knyga

išardžiau užsikniaubiau devyngalvis

Jos niekam šiandien negaliu parodyti, kaip ir medinio vežimėlio, molinio švilpuko, tarškynės.

Jos šiandien nėra.

Tačiau kodėl aš ją nuolat prisimenu? Prisimenu vakarus, kai brolis sėdėdavo prie stalo ir skaitydavo apie našlaitę Elenytę, apie gudrųjį kalvį ir suktąjį poną. Skaitydavo naują ir naują pasaką vis iš tos pačios knygos, nes ją vieną teturėjo.

Gulėdavau patamsyje atvertomis akimis, niekaip negalėjau užmigti. Vis galvojau ir galvojau. Bet kaip atsiranda knyga, kurioje sudėta tiek daug įdomių pasakų, negalėjau sugalvoti.

Nežinau, iš kur kilo man toji mintis.

Kartą išardžiau popierinį maišelį nuo cukraus, sukirpau mažom skiautėm, perlenkiau jas perpus ir susiuvau. Į vienus lapelius įrašiau po raidę, kurią jau pažinojau, kituose nupiešiau namą, šuniuką. Vėl raidė, vėl namas.

– Mano knyga, mama...

– O kas čia parašyta?

Aš užsikniaubiau jai ant kelių ir skaičiau. Apie pilį, kurioje gyvena devyngalvis slibinas ir saugo lobius, apie pamotę, parugėj palikusia raganoms vaiką, apie Elenytę ir jos brolių, pavirtusį avinėliu...

Aš skaičiau ir skaičiau, o mama klausė. Jos veidas buvo giedras, gražus, o akys žiūrėjo kažkur toli toli...

– Gera tavo knyga, – pasakė ji.



- 1 Smulkiai papasakok, kaip berniukas pasidarė knygą ir kaip ji atrodė.
- 2 Apie ką vaikas skaitė iš savo knygos mamai? Nurašyk tinkamą sakinį ir paryškink nosines raides.
- 3 Aplankyk mokyklos biblioteką. Ten tavęs laukia knygos ir bibliotekininkė.

Biblioteka skolina knygas. Praėjus nurodytam laikui, jas reikia grąžinti – jų laukia kiti skaitytojai. Bibliotekos knygas ypač reikia tausoti.



„Aušrelės” žurnalo reklama

Visi vaikai
„Aušrelę” skaito,
Savo drauge
„Aušrelę” laiko.

Skubėk ir tu
Tėvelį paprašyti,
Kad reikia tau
„Aušrelę” užsakyti.



paprašyti užsakyti
laikraštyje naujausius
pasakojimų kūrinėlių



Laikraštyje
yra daug įdomių naujienų.
Jis išeina kasdien ir aprašo
naujausius įvykius. Laikraštis
gali būti popierinis arba
internetinis.

Žurnalai leidžiami
rečiau, paprastai kas mėnesį.
Vaikų žurnalai labai spalvingi, juose
daug įdomių pasakojimų, mįslių,
žaidimų, galvosūkių. Kartais
juose būna ir vaikų
kūrinėlių.

laikraštis žurnalas mėnraštis savaitraštis žiniasklaida
naujiena straipsnis galvosūkis žinutė interviu

- 1 Kokius žinai lietuviškus laikraščius ir žurnalus?
- 2 Kuriuos iš jų skaitai tu, o kuriuos tavo tėveliai?
- 3 Kuriuos vaikams skirtus žurnalus galima rasti internete?
- 4 Parašyk, kuo įdomus žurnalas, kurį tu skaitai.

Laikraščių ir žurnalų pavadinimus rašome kabutėse.
Pirmą žodį pradedame rašyti didžiąja raide.



Teresė Lorenčienė

Gruodis

Gruodis – pirmas baltas sniegas,
Gruodis – pirmas kietas ledas,
Gruodis – pirmas gautas guzas
Ir baloj prisemtas batas...



- 1 Pratęsk eilėraštį.
- 2 Kartu su Sauliuku pakartokite gruodžio mėnesį įgytas žinias ir atsakykite į klausimus.

- Kada prasideda kalendorinė žiema?
- Kokie yra žiemos požymiai?
- Kokias šventes švenčiame gruodžio mėnesį?
- Kokia raidė yra minkštumo ženklas?
- Kuris priebalsis yra visada minkštas?
- Kaip rašome knygų, laikraščių ir žurnalų pavadinimus?
- Kuriuos telefono numerius reikia atsiminti?



Pranas Mašiotas

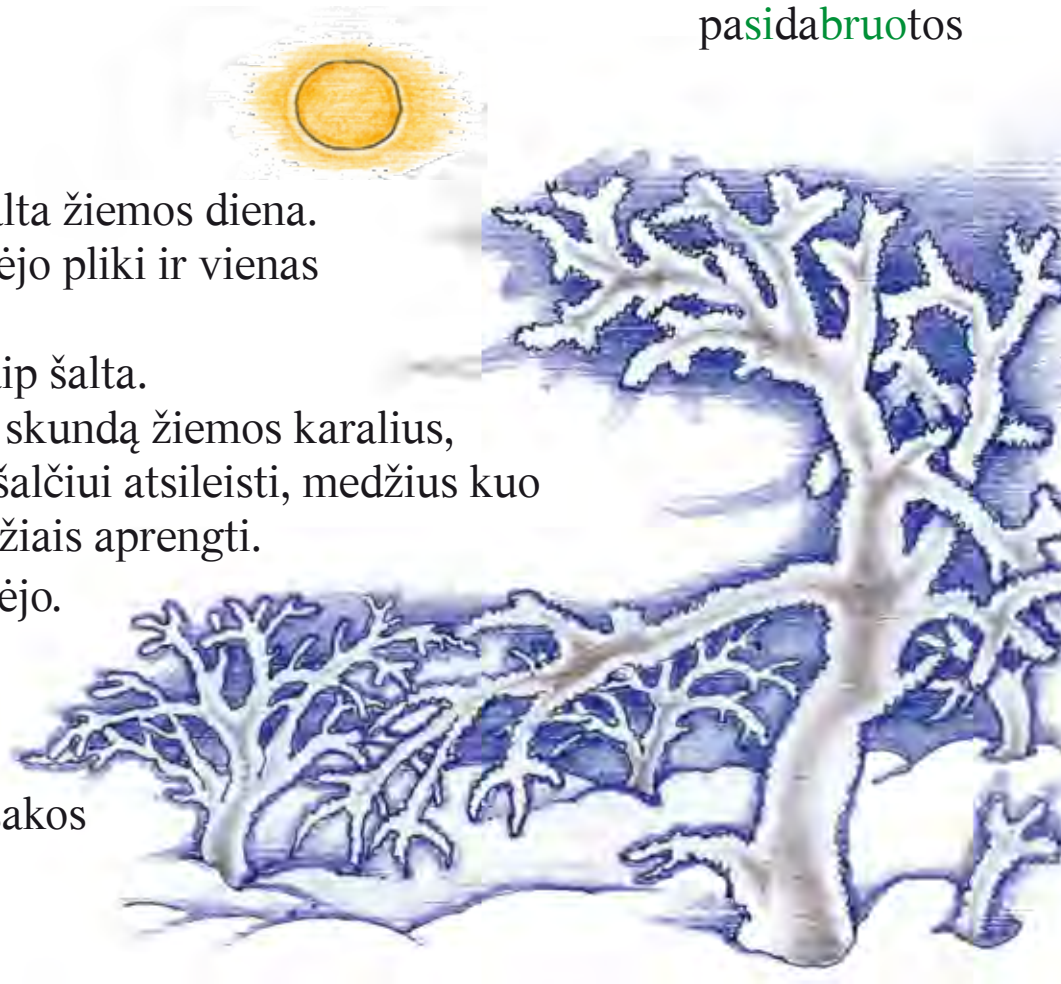
Šerkšnas

Buvo giedra, šalta žiemos diena.
Sode medžiai stovėjo pliki ir vienas
kitam šnabždėjo:

– Kaip šalta, kaip šalta.

Išgirdo medžių skundą žiemos karalius,
pasigailėjo. Liepė šalčiui atsileisti, medžius kuo
gražiausiais drabužiais aprengti.

Šaltis suminkštėjo.
Medžių šakas per
naktį aplipino
balti žvilgantys
spyguliai. Obelių šakos
baltavo, kaip
pasidabruotos.



pasidabruotos

1 Kokie buvo sodo medžiai šaltą žiemos dieną?

tiesūs pliki pilki

2 Kas išgirdo medžių skundą?

sniego karalienė žiemos karalius karalaitis Ledinukas

3 Nupiešk tekstui iliustraciją. Piešk baltos spalvos dažais tamsiame fone.

4 Iš teksto išrašyk žodžius su minkštumo ženklu.

5 Nurašyk tekstą, įrašydamas praleistas raides.

Žiemos dainininkė

Skaisč  sušvito saulutė. Tyl  pabiro šerkšno karoliukai.

Aukšt  ant šakos išdidž  tupi didžioji zylė. Ji skamb 

traukia savo dainelę. Visi miel  klausosi giesmininkės. Ji graž 

skelbia artėjantį atšilimą.

Žodžių, kurie atsako į klausimą *kaip?*,
pabaigoje rašome **ai** arba **iai**.



Justinas Marcinkevičius

Žiemavažiavo pusmaišį neduosiu
užkliuvo

Važiavo žiema ledo tiltu
Ir vežėsi pusmaišį miltų.

Ir džiaugėsi:
Bus kaip iš rago
Sausainių, riestainių, pyrago!

Gulėsiu viena sau po uosiu
Ir valgysiu. Niekam neduosiu.

Užkliuvo jos ratai už vėjo,
Ir miltai visi išbyrėjo.

Vaikai, atsikėlę iš miego,
Už lango pamatė daug sniego.



1 Papasakok žiemos nuotykią.

2 Su kuo lyginamas sniegas? Kodėl?

3 Išrašyk iš eilėraščio žodžius su minkštumo ženklu. Minkštumo ženklą paryškink.

4 Pūgoje pasiklydo dviejų mįslių žodžiai. Padėk jiems susirasti ir dailiai nurašyk sudarytus sakinius.



Ir didelis pusnynas iš mažų snieguolių susideda.



Alma Karosaitė

Pėdos sniege

Stebis po nakties Kęstutis,
Kaip išrašė sniegą pėdutės:
Čia laputės, čia zuikelio.
Jie nepripažįsta kelio...
Čia gausi šernų šeimyna
Nuosavą takelį mina.

O žiemužė registruoja,
Kas ir kur iškėlė koją.



nepripažįsta registruoja

Žiemą miške viską – medžius ir žemę – užkloja sniegas. Kai žmogus, žvėris, paukštis ar kitas gyvūnas prabėga sniegu, lieka pėdsakai. Jie daug ką pasako – gali juos skaityti lyg knygą...

Kiekvieno gyvūno pėdsakai kitokie. Pagal pėdsakų formą ir dydį galima suprasti, kokio žvėries ar paukščio čia neseniai būta.

Kartais žmonės aptinka kiškių pėdsakus soduose, o lapių ir vilkų – palei tvartus. Tai ženklas, kad reikia geriau apsaugoti sodo vaismedžius ir naminius gyvūnus.

- 1 Ką galima sužinoti iš sniego rašto?
- 2 Surask paveikslėlyje tėvelio, vaiko, šuniuko, kiškio ir paukščio pėdsakus.
- 3 Išeikite visa šeima pasivaikščioti po apsnigtą lauką. Atsigręžę pasižiūrėkite į savo pėdsakus. Kokie jie?
- 4 Rask eilėraštyje žodžius, kuriuose nosinės raidės yra viduryje. Parašyk su jais po sakinį.

Išidėmėk šių žodžių rašybą: Kęstutis, pažįsta, ažuolas,
ąsotis, mįslė, žąsis.



Vincas Pietaris

atsitūpė nejudindamas

Vilkas žuvis gaudo

Sulaukęs nakties, vilkas nuėjo į paupį. Atsitūpė ant eketės krašto. Nuleidęs uodegą į eketę, laukė, kol prikibs į ją žuvų.

Ankstų rytą pakilo gana smarkus šaltis. O vilkas tyčiomis ilgiau patupėjo, nejudindamas uodegos. Toji ir prišalo.

Vilkas pabandė uodegą ištraukti.

– Oho! Kiek žuvų! – nudžiugo vilkas, pajutęs, jog uodegą stipriai laiko.

– Oho! – sušuko, pabandęs jėga išlupti uodegą.

Vilkas traukia iš visos jėgos. Uodega braška, tačiau nesiduoda ištraukiama. Vilkas dirst atgal, žiūri – eketė užšalusi.

Iš ryto subėgo žmonės ir ėmė mušti vilką. Vilkas tempė uodegą, tempė, tempė... Ta pokšt ir nutrūko.



nuėjo atsitūpė nuleido laukė, kol prikibs pakilo prišalo nudžiugo
braškėjo nesidavė ištraukiama subėgo mušė tempė nutrūko

- 1 Ko vilkas nuėjo į paupį?
- 2 Kaip jis žuvavo? Kaip pasibaigė vilko žvejyba?
- 3 Kas šios pasakos svarbiausias veikėjas? Koks jis?
- 4 Pasek pasaką pagal paveikslėlius.

Pas mus žiemos nelabai šaltos – dažniausiai būna
dešimt–dvidešimt laipsnių šalčio. Jei būsi šiltai
apsirengęs ir daug judėsi, tikrai nesusalsi.



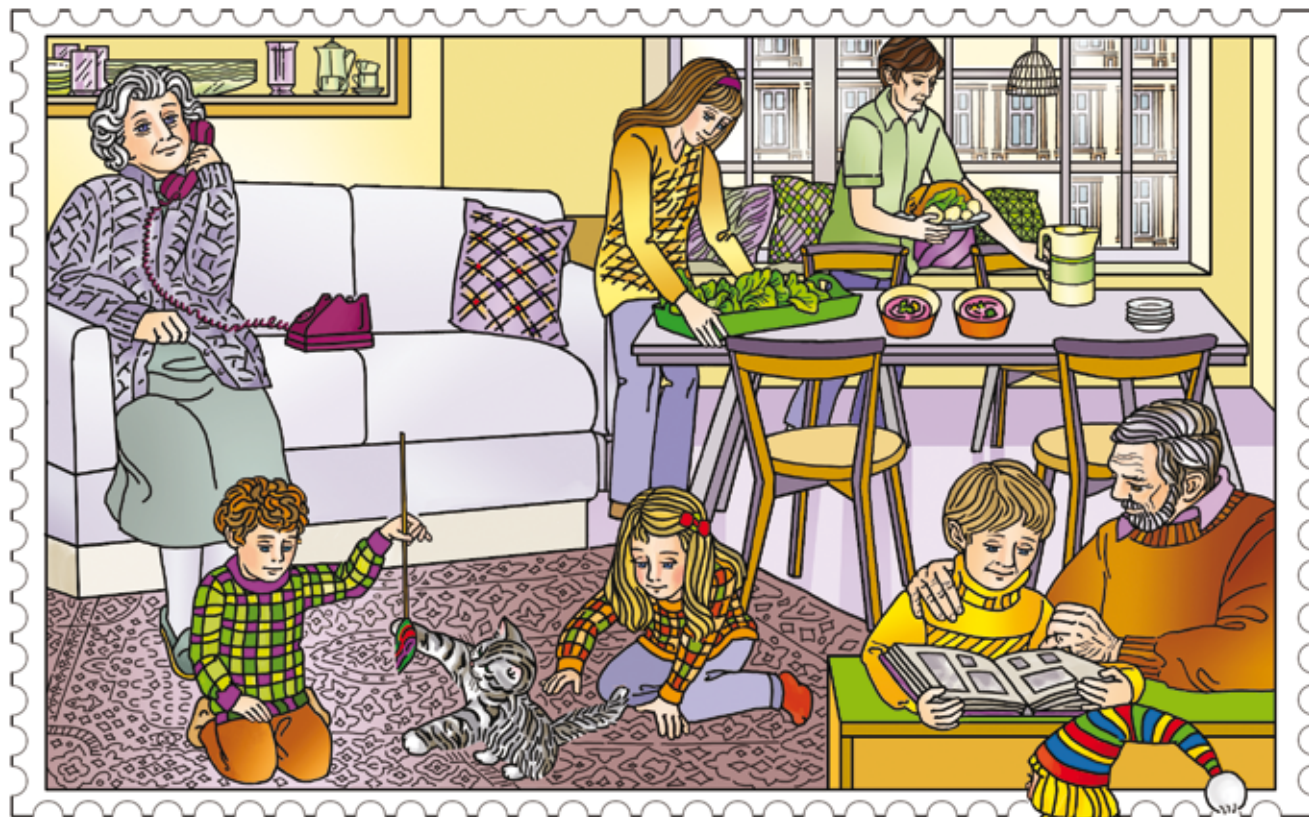
Mūsų šeima

pirmą kartą papasakosiu gaisrininkas
pensininkai žaidžia augintine

Mūsų šeima yra didelė. Šiame paveikslėlyje esame visi drauge. Aš esu Vytautas. Mane jau pažįstate, o kitus šeimos narius matote pirmą kartą, todėl apie juos šiek tiek papasakosiu.

Mama su tėčiu dengia stalą, mes tuojau pietausime. Mama dirba mokytoja. Tėtis rūpinasi žmonių saugumu – jis yra gaisrininkas. Ant sofos sėdi senelė. Ji kalbasi telefonu su dėde. Senelis rodo man savo nuotraukų albumą. Anksčiau senelė dirbo pardavėja, o senelis buvo gydytojas. Dabar jie pensininkai. O štai ant kilimo sėdi mano sesutė Asta ir broliukas Tomas. Jie žaidžia su mūsų augintine – katyte Pūke.

Smagu turėti tokią didelę šeimą.



pensininkas pensininkė

- 1 Kas pasakoja apie savo šeimą?
- 2 Kuo dirba Vytauto mama, o kuo tėtis?
- 3 Ar Vytautas turi seserį ir brolių? Kokie jų vardai?
- 4 Parašyk kelis sakinius apie savo šeimą.

Savo šeimą reikia mylėti.



Lietuvių ratelis

Šoks tėvelis suktinį

pažiūrėt dainuojama susikibę
atlikdami paleiskite apsisukite

Šoks tėvelis suktinį,
tėvužėlis suktinį. | 2 k.
Tai bus gražu pažiūrėt,
kaip tėvelis šokinės. | 2 k.

Toliau dainuojama: šoks mamytė, senelis, senelė, sesutė, broliukas...
Dainuodami dvi pirmas eilutes, susikibę rankomis eikite ratu.
Atlikdami antrą kūrinėlio dalį, paleiskite rankas ir plodami du kartus apsisukite aplink save.



tėvužėlis motužėlė senužėlis senužėlė sesužėlė brolužėlis

- 5 Žaisdami ratelį, pakartokite šeimos narių pavadinimus.
- 6 Kaip kitaip gali pavadinti savo tėvelį, mamytę, sesutę, broliuką, senelį ir senelę?

Kai darni šeima, visiems gera.



Juozas Nekrošius

Tėvynės džiaugsmas

Saulė užmigo seniai.
Gražūs mamytės sapnai:

Auga laiminga, gera
Jos liepužėlė – dukra.

Mėnuo sutinka žvaigždes.
Sapną tėvelis pratęs:

Auga drąsus ir kilnus
Jo ąžuoliukas – sūnus.

Teka aušrinė skaisti.
Džiaugias Tėvynė plati.



dukra sūnus tėvai vaikai seneliai proseneliai

džiaugsmas laiminga
liepužėlė žvaigždes
ąžuoliukas džiaugias



- 1 Perskaityk eilėrašį ir pasakyk, apie ką svajoja mamytė ir tėvelis.
- 2 Papasakok apie Vytauto šeimos medį.
- 3 Pagal pateiktą pavyzdį sudaryk savo šeimos medį.

Iš mažos gilės didelis ąžuolas išauga.



Violeta Palčinskaitė

Senas albumas

Aš albumas senas.
Manyje gyvena
Dvylika berniukų,
Trylika mergaičių,
Dėdė su šuniukais
Ir teta su skėčiu.



dėdė teta dėdienė pusbrolis pusseserė giminaitis giminaitė

- 1 Kas gyvena sename albume?
- 2 Atsinešk į klasę savo šeimos nuotraukų ir papasakok draugams apie jose pavaizduotus žmones ir įvykius.
- 3 Nurašyk eilėraštį, paryškink minkštumo ženklus.

Labai svarbu pažinti savo šeimos praeitį.



Martynas Vainilaitis

Sausis

Sniego soste sėdi sausis.
Baltos akys, baltos ausys.

Baltas ūsų tankumėlis,
Baltas rūbų gražumėlis,

Baltos pūgos iš šalies,
Baltas dūmas iš pilies.

Sėdi sausis – nepabosta,
Supa vėjas baltą sostą.

Saugo šaltis karalią,
Baltą baltą kaip leliją.

O šaltukai šaukia mus
Žaisti baltus žaidimus.



- 1 Kuris žodis eilėraštyje kartojamas? Kodėl?
- 2 Kokį tu įsivaizduoji sausį? Nupiešk jį.
- 3 Kartu su Sauliuku prisiminkite, ko išmokote sausio mėnesį, ir atsakykite į klausimus.

- Kiek metai turi mėnesių?
- Kuris mėnuo pradeda, o kuris baigia metus?
- Kuris mėnuo yra trumpiausias?
- Kam reikalingas kalendorius?
- Kada švenčiame Senelės, o kada Senelio dieną?
- Išvardyk kelis žodžius, kurių pradžioje arba viduryje rašome nosines raides.





Mokytojų diena Visų Šventųjų diena Vėlinės Kalėdos
 Naujieji Metai Senelės diena Senelio diena

- 1 Kokios šventės švenčiamos jūsų šeimoje ir mokykloje?
- 2 Kokia šventė tau labiausiai patinka? Kodėl?
- 3 Per kurias šventes neįprasta linksmintis? Kodėl?

Anzelmas Matutis

Mokytoja

atskleidei broliukai
 baltąsias širdžių

Atskleidei lapus knygutės,
 Tartum pabėrei gėles:
 Šen, broliukai!
 Šen, sesutės,
 Į baltąsias lankes!

Po žinių, po mokslo kraštą
 Su mumis drauge skraidai.
 Tau širdžių liepsnelės plazda
 Lyg žiedai!



moko mokytojas mokytoja mokinys mokinė mokykla
 pamoka pertrauka auklėtoja pažymys pradinukas pradinukė

- 1 Kam skiriamas šis eilėraštis?
- 2 Kur mokytoja kviečia vaikus? Raiškiai perskaityk jos žodžius ir nurašyk.
- 3 Kuriais žodžiais išreiškiama meilė mokytojai? Perskaityk tas eilutes.
- 4 Sukurk eilėraščiui melodiją ir pabandyk jį padainuoti.

Mokytojų dieną švenčiame spalio 14-ąją.



Su Mokytojų diena!



pastebėjo kalendoriuje nutarė nupynė priskynė
pasislėpė pasveikino palinkėjo pažadėjo išsoko

- 1 Ką tu norėtum pasakyti savo auklėtojai Mokytojų dienos proga?
- 2 Papasakok, kaip vilkiukai sveikino savo mokytoją lapę.
- 3 Pratęsk paveikslėlių serijoje pavaizduotus įvykius.
- 4 Parašyk kelis sakinius apie paveikslėlių serijoje pavaizduotus įvykius.

Švenčių pavadinimų pirmą žodį rašome didžiąja raide:
Mokytojų diena, Motinos diena.



Anzelmas Matutis

Tuoj ir rytoj

Trys vaikiukai
Pelėdžiukai
Sutūpė į pušį.
Čia visokių
Mokslų moko
Juos pilka motušė:

– Parašykite
Ant lapo
A ir B, vaikeliai...

– Oi, mamyte,
Skauda snapą!..

– Man nagelį
Gelia...

pelėdžiukai parašykite nerašykim
skaitykime neskaitykim nulėkdama

– Nerašykim
Raidžių tuoj –
Parašysime
Rytoj!..

– Tai skaitykime, –
Pasakė
Motina pilkoji.

– Man, mamyte,
Skauda akį!..
– Man, mamyte,
Koją!..

– Neskaitykim,
Mama, tuoj...
Paskaitysime
Rytoj...

Atnešė pelėda
Pelę,
Nusileido
Į pušelę.

Pelėdžiukai
Net pašoko:
– Duok, mamyte,
Pelę tuoj!..

Bet dabar...
Pilka mama
Šūkteli
Nulėkdama:

– Pelę
Gausite...
Rytoj!



- 1 Kodėl pelėda nedavė vaikams pelės?
- 2 Ką autorius moko darbštumo ir pareiškimo – pelėdžiukus ar vaikus?
- 3 Išmokite pasakėčią atmintinai. Suvaidinkite ją.
- 4 Nurašyk pirmą eilėraščio posmą. Pabrauk priebalses.

Gražus pavyzdys – geriausias mokytojas.
Geriausia mokytoja – kantrybė.





Ramutė Skučaitė

Čia taip ramu ir žalia.
Sustokime ant tako.
Klauskim, ką ugnelė,
Ką amžinoji sako...

- 1 Skambant tyliai muzikai perskaityk eilėraščio posmą ir pamąstyk.
- 2 Kokius jausmus sužadino skaitytas kūrinys?
- 3 Ką galėjo praeiviams pasakyti amžinoji ugnelė?
- 4 Kaip pagerbiame mirusiuosius?
- 5 Dailiai nurašyk eilėraštį. Nupiešk jam iliustraciją.

Lapkričio 1-ąją švenčiama Visų Šventųjų diena,
lapkričio 2-ąją – Vėlinės.



Stasys Gutauskas

Vėlinės

pasiruošia artimuosius
kauburėliai chrizantemų

Vėlų rudenį apmiršta medžiai. Vysta gėlės. Gamta pasiruošia žiemai. Pasiruošia, kad, ją ištvėrusi, vėl atgimtų. Žmonės irgi panašūs į gamtą. Gimsta, užauga, sensta ir miršta.

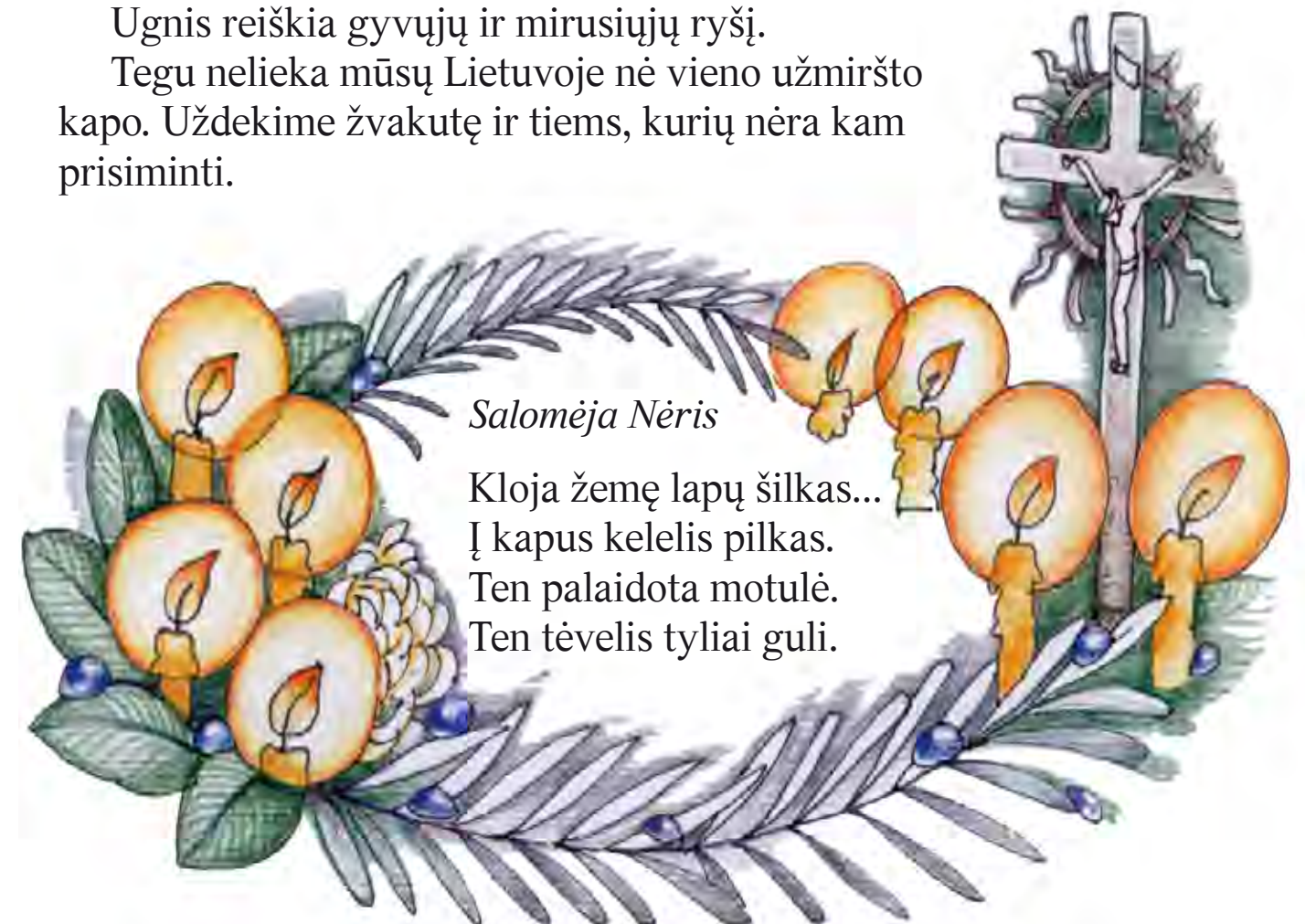
Todėl ir Vėlinės švenčiamos vėlų rudenį – lapkričio mėnesio 2 dieną. Artėjant šiai dienai, žmonės skuba aplankyti savo mirusius artimuosius.

Kapų kauburėliai pražysta chrizantemų žiedais.

O Vėlinių vakarą visos kapinės nušvinta žvakių šviesa.

Ugnis reiškia gyvųjų ir mirusiųjų ryšį.

Tegu nelieka mūsų Lietuvoje nė vieno užmiršto kapo. Uždekime žvakutę ir tiems, kurių nėra kam prisiminti.



Salomėja Nėris

Kloja žemę lapų šilkas...
Į kapus kelelis pilkas.
Ten palaidota motulė.
Ten tėvelis tyliai guli.

- 1 Kodėl Vėlinės yra vėlų rudenį?
- 2 Kokį pamokymą radai tekste? Perskaityk garsiai ir perrašyk.
- 3 Kaip žmonės mini Vėlines? Kaip tu paminėsi šią šventę? Kieno kapus aplankysi?

Nedrumsk kapinių tylos ir ramybės.



Vytė Nemunėlis

Kalėdos

Kalėdos, Kalėdos! –
Liūliuoja varpai,
Kalėdos, Kalėdos, –
Dainuoja vaikai.

Ir žalios eglutės prie apsnigto kelio
Viršūnes į dangų šlamėdamos kelia.

Kalėdos, Kalėdos! –
Jau eina pas mus,
Jau lanko giružę,
Laukus ir namus!

Jau supa mūs širdį, džiaugsmu ją papildo
Ir skambanti „Gloria” sielą mūs šildo.

Kalėdos, Kalėdos! –
Varpeliai skambės
Ir gimusiam Kristui
Mūs meilę kalbės,

O kūdikio meilė, kaip saulė auksinė,
Per amžius gavins mūsų žemės krūtinę.



- 1 Kokiai šventei skirtas šis eilėraštis? Ką žinai apie šią šventę?
- 2 Kokia kūrinio nuotaika?
- 3 Pamėgink sukurti arba pritaikyti šiam kūrinui melodiją ir jį padainuoti.
- 4 Nurašyk eilėraščio posmą, kuris tau gražiausias.

Kalėdos – kūdikėlio Jėzaus gimimo šventė.
Jos švenčiamos gruodžio 25 ir 26 dieną.



Sofija Sasnauskaitė

Šventė Vakarei žibant

neatpažįsta gardžiausi sustingsta
nekasdienis kalėdaičio aguonpieniu

– Štai ir ji, Vakarė, – rodo senelis į dangų. – Eime Kūčių valgyti.

Sauliukas neatpažįsta šventėms paruošto kambario. Nosį kutena gardžiausi kvapai. Akys sustingsta ties puošnia eglutės šaka. Stalas taip pat nekasdienis. Ant baltos staltiesės, po kuria juodu su seneliu dėjo kvepiantį šieną, gausybė valgių.

Pasimeldę ir atsilaužę senelio dalijamo kalėdaičio, visi pradeda valgyti. Ant stalo dvylika patiekalų. Čia ir medumi pasaldyti virti kviečiai, ir aliejuje kepta lydeka, ir barščiai su baravykais... o svarbiausia – kūčiukai su aguonpieniu!



Vakarė balta staltiesė šienas kalėdaitis Kūčių stalas
dvylika patiekalų kūčiukai aguonpienis Kūčių vakarienė

- 1 Kuo ypatingas Kūčių stalas? Kuo jis skiriasi nuo kasdienio?
- 2 Padėk mamytei padengti šventinį stalą. Papasakok, kaip reikia išdėlioti lėkštes, šaukštus, peilius ir šakutes.
- 3 Parašyk, koks Kūčių valgis tau pats skaniausias.

Kūčios – Kalėdų išvakarės.



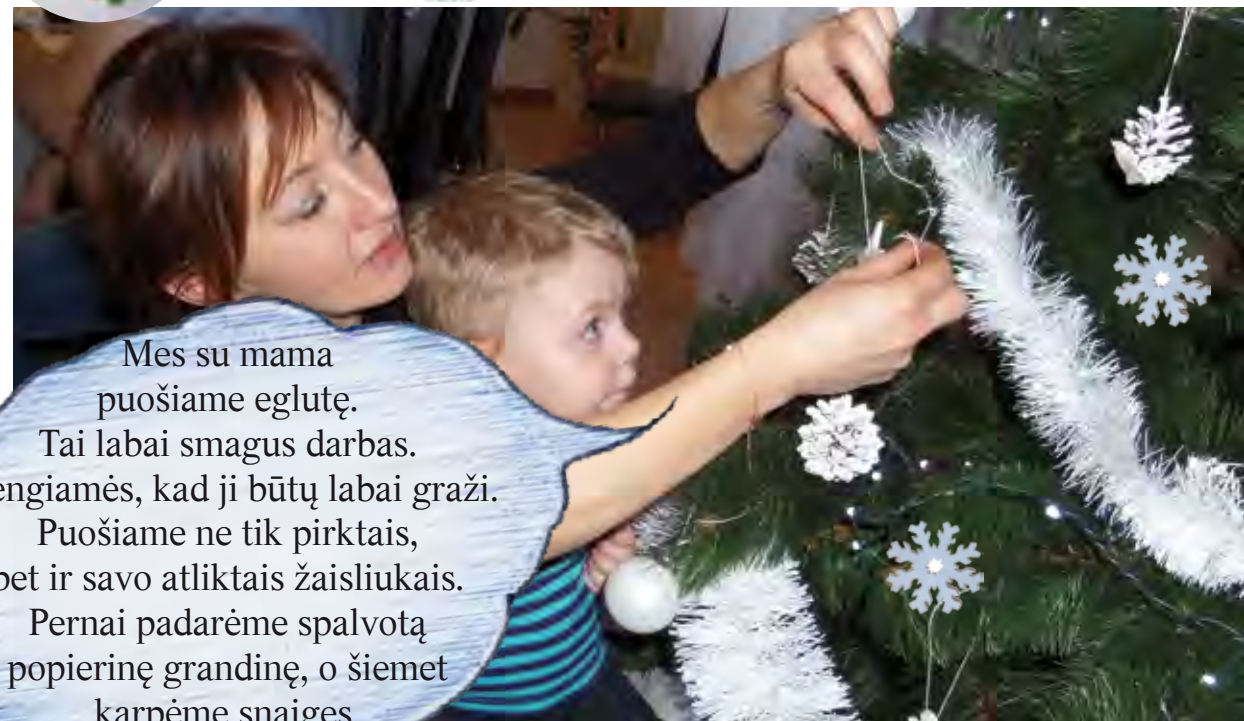
Mūsų Kalėdos



Kiekvienais metais labai laikiu Kalėdų. Tai pati gražiausia šventė. Smagu rašyti laišką Kalėdų Seneliui, puošti eglutę, ruošti dovanas.



Kalėdų proga savo artimiesiems ir draugams padovanosiu mažas dovanėles. Mamytei nudažiau puodelį ir lėkštutę, o tėveliui nupyniau pakabuką prie raktų. Draugams prikepiu meduolių.



Mes su mama puošiame eglutę. Tai labai smagus darbas. Stengiamės, kad ji būtų labai graži. Puošiame ne tik pirktais, bet ir savo atliktais žaisliukais. Pernai padarėme spalvotą popierinę grandinę, o šiemet karpėme snaiges.



Man labai patinka Kūčių vakarienė. Ji ypatinga: prie stalo susėda visa šeima, pasimeldžiame, dalijamės kalėdaičiu. Senelė sako, kad ant stalo turi būti 12 patiekalų. Jie simbolizuoja 12 mėnesių. Mes su broliu suskaičiuojame, ar yra visi valgiai. Man skaniausias Kūčių patiekalas – kūčiukai. Tai nedideli mielinės tešlos kepinėliai su aguonomis.



O man linksmiausi Kūčių burtai. Tėtis po staltiese padeda šieno. Pavakarieniavę traukiame po vieną šiaudą ir buriame: ilgas šiaudas reiškia – ilgai ir laimingai gyvensi.

- 1 Papasakok, kaip tu ruošiesi Kalėdoms ir kaip jas praleidi.
- 2 Kokias dovanas padovanosi artimiesiems?
- 3 Kuo ypatinga Kūčių vakarienė jūsų namuose?
- 4 Parašyk, kokią dovaną tu norėtum gauti nuo Kalėdų Senelio.

Senovės lietuvių Kalėdos žymėjo senųjų metų pabaigą ir naujųjų pradžia.



Kalėdų giesmė

Sveikas, Jėzau gimusis

Sveikas, Jėzau gimusis,
Šventas Dievo Kūdiki!
Brangią dieną švęsdami
užgimimo Viešpaties,
linksminkimės ir džiaukimės,
Dievui garbę duodami, giedokime.

Kanklėmis kankliukime,
sutartinę traukime.
Brangią dieną švęsdami
užgimimo Viešpaties,
linksminkimės ir džiaukimės,
Dievui garbę duodami, giedokime.

Jau dangus mums artinas,
žemėj žmonės linksminas.
Brangią dieną švęsdami
užgimimo Viešpaties,
linksminkimės ir džiaukimės,
Dievui garbę duodami, giedokime.

švęsdami linksminkimės džiaukimės
kankliukime atvažiuoja auksiniais



Kalėdų daina

Leliu kalėda

Vai atvažiuoja leliu kalėda,
Leliu kalėda, kalėda.
Auksiniais ratais, šilkų botagais,
Leliu kalėda, kalėda.
Atkelk, tėveli, vario vartelius,
Leliu kalėda, kalėda.
Įleisk, tėveli, šventas Kalėdas,
Leliu kalėda, kalėda.



giedoti giesmė giesmelė giesmininkas
dainuoti daina dainelė dainininkas

- 1 Kas sveikinamas ir garbinamas pateiktoje giesmėje?
- 2 Kokia giesmės nuotaika? Kodėl?
- 3 Paklausk vyresniųjų, kokias jie moka Kalėdų giesmes ir dainas.

Per Kalėdas bažnyčiose vyksta iškilmingos pamaldos,
skamba džiaugsmingos giesmės.



Pramiegojau!



vakaras norėjau sulaukti truputį pasnausiu
atsikelsiu pabudau rytą pramiegojau

- 1 Kaip tu sutikai Naujuosius Metus?
- 2 Kaip Naujuosius Metus sutiko nykštukas Sauliukas? Sukurk pasakojimą pagal paveikslėlius. Papasakok nykštuko vardu.
- 3 Nurašyk sakinius. Pabrauk minkštumo ženklą kartu su priebalse, kurią jis minkština.

Aš linksmi sutikau Naujuosius Metus. Netrukus rašysiu naujametinius pažadus. Visus ateinančius metus būsiu mandagus. Dailiai rašysiu ir raiškiai skaitysiu. Išmoksiu siūti ir čiuožti. Globosiu mažą broliuką.

- 4 Parašyk kelis savo naujametinius pažadus.

Metai turi 4 laikus ir 12 mėnesių.



Alma Karosaitė

nešiojam išsirengę atsigręžę

Metai

Šilta – šalta.

Žalia – balta.

Keičias žemė ir padangė.

Čia nešiojam storą palta,

Čia jau lakstom išsirengę.

Čia beržai sniege sustoję,

Čia jau lapai jų

Žaliausi.

Bėga vasara karštoji

Rudeniui.

Pribėga sausį.

Ir tada visi pamatom,
Į pusnynus atsigręžę,
Kokią linksmą,
Kokią gražią
Užbaigėm kelionę metų.



- 1 Papasakok, kaip keičiasi metų laikai. Perskaityk, ką apie metų laikų kaitą pasakoja poetė.
- 2 Kodėl šį eilėraščių galima skaityti kaip pasaką be galo?
- 3 Iš eilėraščio išrašyk žodžius su minkštumo ženklu. Minkštumo ženklą paryškink.
- 4 Pavaizduok, kaip keičiasi medelio išvaizda įvairiais metų laikais. Gali pasinaudoti Sauliuko sukurtais pavyzdžiais.



Kiekvienam metų laikui yra būdingi kitokie orai ir gamtos išvaizda. Tas pats gamtos kampelis įvairiais metų laikais atrodo vis kitaip.

**Kalendorių paslaptys**

Viską žino, viską išmano,
Per metus ėmė ir paseno.

diena naktis para savaitė mėnuo metų laikas metai

- 1 Įmink mįslę, išmok ją atmintinai ir parašyk iš atminties.
- 2 Pabandyk pats sugalvoti mįslę apie kalendorių arba metus.
- 3 Kam reikalingi kalendoriai?

Kalendorius – visų metų dienų sąrašas.



Anzelmas Matutis

Senele, tau dėkoju

Žila senele,
Tau dėkoju
Už pasakų takus žavius,
Už raitelius,
Kurie kapojo
Prie kryžkelės devyngalvius.

Numegzk man
Margą pirštinaitę,
Apgaubk gėlėta skarele...
Dar šimtą metų,
Sengalvėle,
Žydėki mums obelėle!



- 1 Už ką anūkėlis dėkoja senelei?
- 2 Raiškiai perskaityk ir nurašyk jo linkėjimus senelei. Paaiškink, kaip juos supranti.
- 3 Kokia yra senelio kalba?
- 4 Kodėl anūkas gerbia ir myli senelį?
- 5 Kaip tu vadini savo senelius? Papasakok, ką jie mėgsta veikti.

Gerbk senelius, nes ir pats pasensi.



devyngalvius pirštinaitę sengalvėle



Martynas Vainilaitis

Senelio kalba

Senelis eina pamažu,
Senelis kalba – man gražu.
Kalba kalbelė jo kilni.
Žodelių muzika švelni.
Nešauks, nerėks balsu žvarbiu.
Senelį myliu ir gerbiu.

Mes – apie savo senelius



Mano močiutė yra labai gera. Turiu tik ją vieną. Močiutė gyvena kartu su mumis. Yra draugiška, maloni ir duoda mums saldainių. Mėgsta dirbti darže ir laistyti gėles. Man ji pasodino medelį. Tas medelis auga. Močiutei linkiu daug sveikatos ir gėlių, nes jas labai myli.

Aš turiu tris močiutes: Onutę, Daivą, Marytę ir du senelius – Joną ir Martyną. Mano seneliai labai linksmi, galiu su jais pažaisti, mėgstu klausytis jų pasakojimų. Močiutė iš Šilainės man kepa skanious blynus. Savo seneliams linkiu, kad visada būtų linksmi ir laimingi. Pasižadu juos visada mylėti!

- 1 Papasakok apie savo senelius.
- 2 Už ką esi dėkingas savo seneliams?
- 3 Ko palinkėsi seneliams jų šventės proga?
- 4 Parašyk kelis sakinius apie savo senelius.

Ką išmoksi mažas, neužmirši senas.



Greitakalbės



- Šeši šunys šokinėja šalia šalto šaltinio.
- Gervė gyrūnė gyrėsi gerą girą geroj girioj gėrusi.
- Kalvis Kostas kala kalvėj kalną ant priekalo.



- Raudona ropė raudonšonė, rytą Rimas ropę rovė.
- Laiptelis po laiptelio, laiptelis po laiptelio, laiptelis po laiptelio mes lipame laipteliais ir laukiame lietaus.

- 1 Pamiklink liežuvėlį greitakalbėmis.
- 2 Pabandyk sukurti savų greitakalbių.

Mįsliuko dainynas



- 1 Apie kokias rudens dovanas dainavo Mįsliukas daineles? Įmink jo mįsles.
- 2 Kuri mįslė tau labiausiai patiko? Kodėl?

Stanislovas Abromavičius

Dešimt ačiū

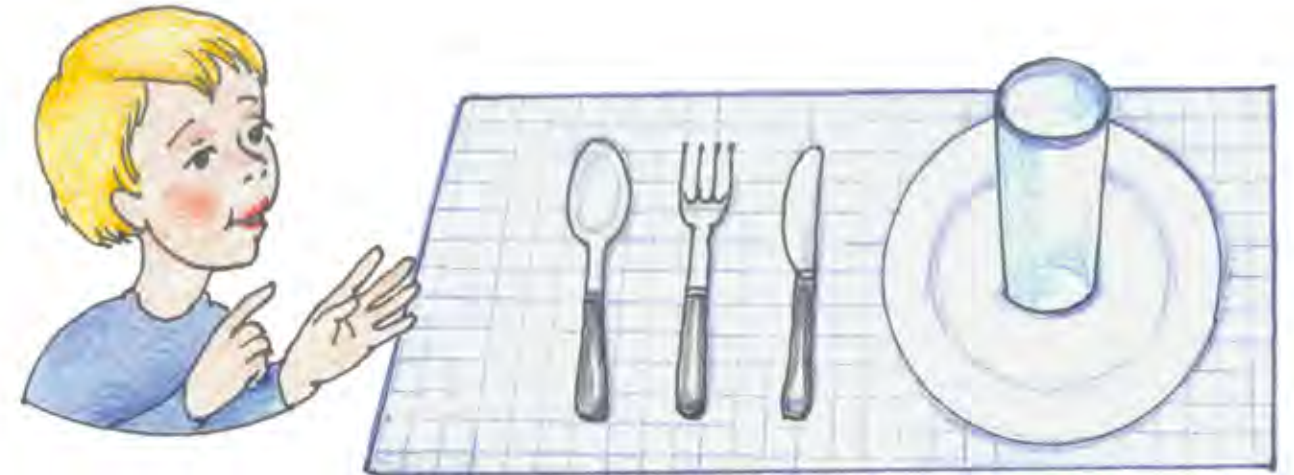
Negaliu visus metus
Būt blogesnis už kitus!
Sumaniau nuo ryto pačio
Gaut per dieną dešimt „ačiū“.
– Ačiū, – sako man mamytė,
Radus užtiestą lovytę.
Tėtis tarė: „ačiū tau, sūnau“,
Kad sesutę raminau.
Kvepia šiltas pusrytėlis:
– Ačiū, – murkia katinėlis.
– Ačiū, – tyliai tarė sesė.
O už ką, tai nesuprasi.
Taip jau nuo pat ryto pačio
Skamba: „ačiū, ačiū, ačiū!“
Vakarėlis jau arti,
Dešimt „ačiū“ ištarti.
Tai rytoj netinginiausiu,
Dar daugiau aš „ačiū“ gausiu!



- 1 Kaip manai, už ką tau galėtų dėkoti tėtis, mama ar draugai?
- 2 Ir tu įsimink kuo daugiau mandagumo žodelių ir juos kasdien vartok.

Vytukas dengia stalą

Rytą Vytukas dengė stalą. Viską išdėliojo taip:



Mama moko:

– Ant stalo padėk lėkštę. Kairėje pusėje dėk šakutę. Dešinėje – peilį ir šaukštą. Priešais lėkštę padėk šaukštelį, o virš peilio ir šaukšto – stiklinę.

Dabar Vytukas išdėstė taip:



Mama sako:

– Puiku! Dabar atnešk sulčių ir vandens.

- 1 Papasakok, kaip Vytukas mokėsi dengti stalą.
- 2 O tu ar moki dengti stalą? Kas tave išmokė?

Paulius Juodišius

Stebuklinga slyva

Gyveno kartą pievoje triušių šeimyna: senelis Dudas, tėtis Bubas, mama Tikė ir mažasis Pupis. Sykį ėmė ir suskaudo mažajam Pupiui pilvelį. Tėvai ir kopūstus dėjo, ir pagalvėm šildė – niekas nepadėjo. Tuomet senelis užsidėjo skrybėlę ir sako:

– Aš žinau, ką reikia daryti.

Ir patraukė takučiu per pievas. Vakare sugrįžęs ištiesė mažajam Pupiui didelę slyvą.

Pupis atsikando slyvos gabaliuką ir pasijuto geriau. Atkando kąsnį ir atsistojo. Suvalgė visą ir pasveiko.

– Aš sveikutis! – laimingas sušuko Pupis.

Ir slyvos kauliuką tolyn išspjovė.

– O iš to kauliuko galėtų išaugti slyvos medis, – tarė tėtis Bubas.

– Šaunu, – nudžiugo mažasis Pupis. – Aš paguldysiu kauliuką į savo lovelą, ir tegul auga.

– Ne, – paprieštaravo mama Tikė, – taip jis neaugs. Tu turi jį užkasti į žemę ir kantriai laukti.



- 1 Kas nutiko mažajam triušiukui?
- 2 Kaip triušių šeima gydė Pupį?
- 3 Ką patarė tėtis pasveikusiam sūniui?
- 4 Kur Pupis norėjo pasodinti slyvos kauliuką?

Konstantinas Ušinskis

Vėjas ir saulė

Kartą susiginčijo saulė ir piktas šiaurės vėjas, kuris iš jų stipresnis. Ilgai juodu ginčijosi ir pagaliau nutarė išmėginti jėgas, pasigalynėti su keleiviu, kuris kaip tik jojo plačiu vieškeliu.

– Žiūrėk, – pasakė vėjas, – kai aš papūsiu, akimirksniu nuplėšiu nuo jo apsiaustą!

Pasakė ir pradėjo kiek įmanydamas pūsti. Bet juo labiau vėjas šėlo, juo labiau keleivis suposi į apsiaustą; jis barė vėją ir jojo vis toliau. Vėjas pyko, užgriuvo vargšą keleivį lietumi ir sniegu. Keleivis, keikdamas vėją, apsilviko apsiaustą ir susijuosė diržu.

Tuomet vėjas įsitikino, kad neįstengs nuplėšti nuo keleivio apsiausto.

Saulė, matydama priešininko menkumą, nusišypsojo, pažvelgė pro debesis, pradžiovino žemę, sušildė vargšą sušalusį keleivį. Jis pradžiugo, padėjo saulei, nusivilko apsiaustą, suvyniojo ir pririšo prie balno.

– Matai, – pasakė geraširdė saulė piktam vėjui, – švelnumu ir gerumu galima padaryti daug daugiau negu piktumu.



- 1 Dėl ko susiginčijo vėjas ir saulė?
- 2 Kaip jie sprendė savo ginčą?
- 3 Palygink, koks buvo vėjas ir kokia saulė.
- 4 Kaip manai, kodėl gerumu galima padaryti daugiau negu piktumu?

Iliustruotas žodynėlis

LAISVALAIKIS



skaito knygą



žiūri televizorių



žaidžia kompiuteriu



sportuoja



eina pasivaikščioti

LAIKAS

PRIEŠ
2 DIENAS

užvakar

PRIEŠ
1 DIENĄ

vakar

DABAR

šiandien

KITĄ
DIENĄ

rytoj

PO
2 DIENŲ

poryt

PARA



rytas



diena



vidurdienis

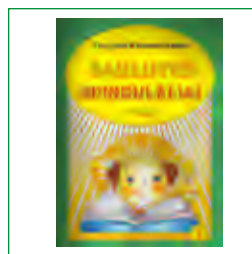


vakaras

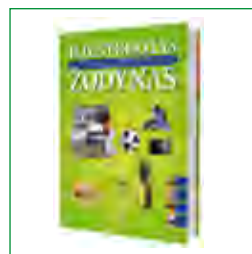


naktis

KNYGŲ IR ŽURNALŲ PASAULYJE



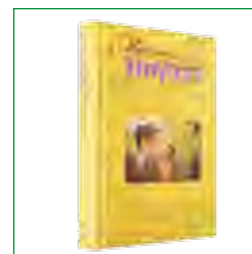
vadovėlis



žodynas



enciklopedija



žinynas



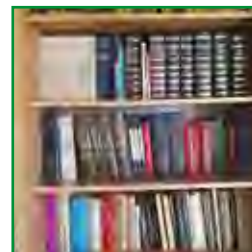
albumas



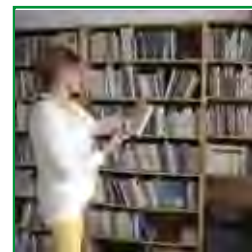
skaitytojo kortelė



žurnalas



knygų lentynos

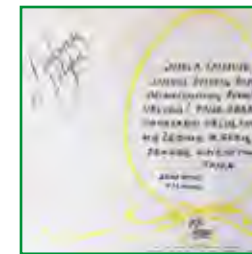


biblioteka

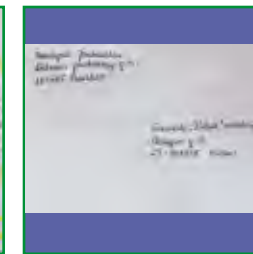


skaitykla

LAIŠKAS



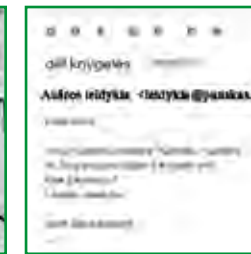
laiškas



vokas

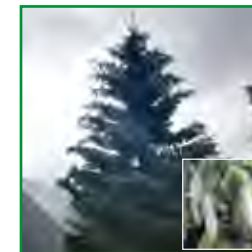


pašto ženklas

elektroninis
laiškas

paštas

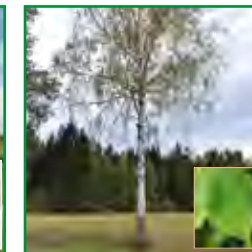
MEDŽIAI



eglė



pušis



beržas



klevas



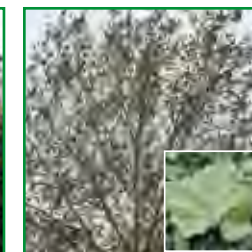
kaštonas



alksnis



ąžuolas



tuopa (jovaras)

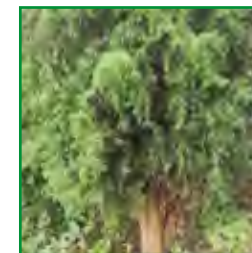


liepa



šermukšnis

KRŪMAI



kadagys



lazdynas



putinas



alyvos

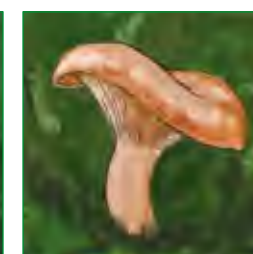


jazminas

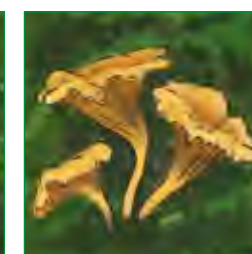
GRYBŲ KARALYSTĖJE



baravykas



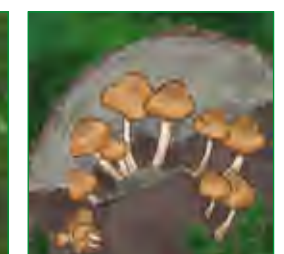
rudmėsė



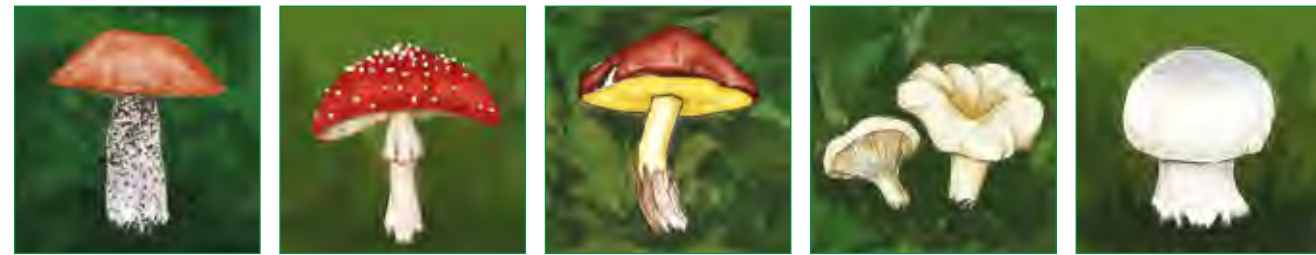
voveraitės



lepšė



kelmučiai



raudonviršis

musmirė

kazlėkas

paliepės

pievagrybis



ūmėdė

grūzdas

paberžis

žalsvoji musmirė

grybautojas

STALO ĮRANKIAI



lėkštė

šaukštas

peilis

šakutė

šaukštelis



puodelis

stiklinė

lėkštutė

cukrinė

servetėlė

ORAI



debesys

lietus

sniegas

šerkšnas

vėjas



kruša

audra

rūkas

šilta

šalta

ŠUNS KŪNO DALYS



galva

snukis

akis

ausis

liežuvis



liemuo

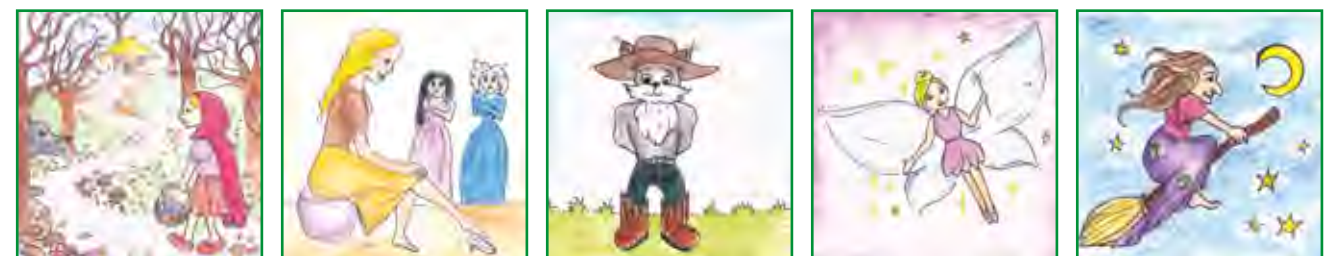
kaklas

letena

nagai

uodega

PASAKŲ VEIKĖJAI



Raudonkepuraitė

Pelenė

batuotas katinas

fėja

ragana



auksinė žuvelė

nykštukai

slibinas

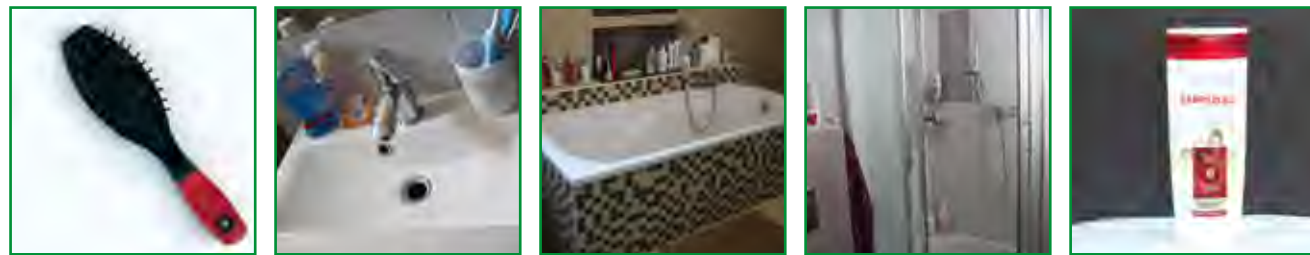
vienaragis

džinas

ŠVARA



muilas dantų šepetėlis dantų pasta rankšluostis šukos



plaukų šepetys kriauklė vonia dušas šampūnas



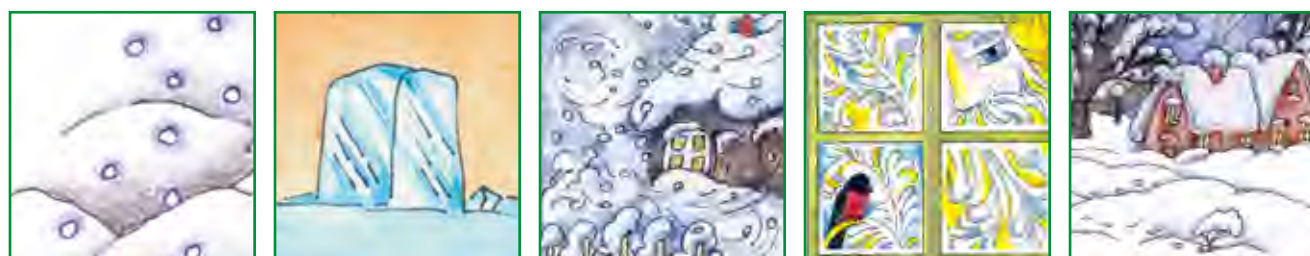
kempinė valytis dantis praustis maudytis batų tepalas

TELEFONAS



telefonas mobilusis telefonas sms žinutė išmanusis telefonas kroviklis

ŽIEMA



sniegas ledas pūga šaltis pusnis

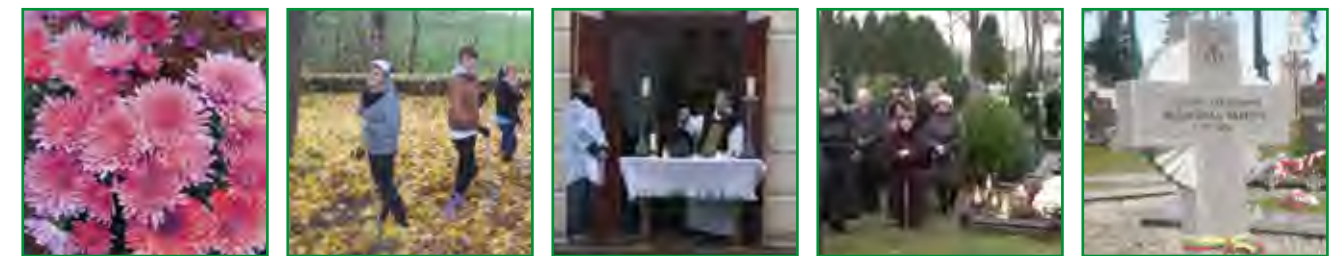


rogutės slidės pačiūžos senis besmegenis snaigė

VĒLINĒS



kapas kapinės paminklas žvakutė vainikas



chrizantemos tvarkome kapus gedulingos mišios meldžiamės kareivio kapas

KALĒDOS



eglutė Kalėdų Senelis Kūčių vakarienė kalėdaitis šienas



grandinė žvaigždė burbulas lempučių girlianda kalėdinė dovana

TURINYS

Jau baigėsi atostogos

Su naujaisiais mokslo metais!

Rugsėjis <i>Ramutė Skučaitė</i>	4
Plaukė žąselė <i>Vaikų dainelė</i>	5

Kur atostogavome?

Vasaros linksmybės <i>Kostas Marukas</i>	6
--	---

Vasarą prie jūros

Auksinės žuvelės dovanos <i>Viktoras Miliūnas</i>	7
---	---

Jūrų paslaptys

Pasakyk man, švyturėli <i>Leonardas Žitkevičius</i>	8
Jūra, jūružė	9

Mokykloje ir kelyje į ją

Mes vėl drauge

Labas rytas <i>Aldona Puišytė</i>	10
Labas diena <i>Vytė Nemunėlis</i>	10
Labas vakaras, geny <i>Zita Gaižauskaitė</i>	11
Labanakt!	11

Mano abėcėlė

Abėcėlės šventė <i>Teresė Lorenčienė</i>	12
--	----

Kelias į mokyklą

Patarimai peliukui Mikui <i>Sigitas Geda</i>	14
Ką kalba šviesoforas? <i>Ramutė Skučaitė</i>	15

Pažinkime kelio ženklus

Kelio ženklai	16
---------------------	----

Balsių ir priebalsių gatvės

Balsės	17
Priebalsės	17

Žaidžiame kartu

Mūsų žaidimai <i>Violeta Palčinskaitė</i>	18
---	----

Ar moku saugiai žaisti?	19
-------------------------------	----

Nevėluokime!

Rytą <i>Bronė Buivydaite</i>	20
Kodėl pavėlavo?	21

Mūsų klasės taisyklės

Peliukų mokykla <i>Sigitas Geda</i>	22
Mūsų taisyklės	23

Mūsų darbai ir laisvalaikis

Kokios būna valandos?

Vaikų valandos <i>Rimantas Budrys</i>	24
---	----

Mano darbai

Darbai darbeliai <i>Violeta Palčinskaitė</i>	25
--	----

Kas ta dienotvarkė?

Vytauto dienotvarkė	26
---------------------------	----

Mūsų laisvalaikis

Lankome būrelius	28
------------------------	----

Laisvalaikis su knyga

Mano knygelės <i>Justinas Marcinkevičius</i>	29
--	----

Knygelių paslaptys

Linksmi apie... ką?	30
---------------------------	----

Aš ir gamta

Mūsų pojūčiai

Kaip pažįstame pasaulį?	32
Pasidaryk žiūroną	33

Tvarkome aplinką

Mokyklos kieme	34
Skaičiuotės	35

Ar jau ruduo?

Kada ateina ruduo <i>Aleksas Baltrūnas</i>	36
Dėdė Rudenėlis	37

Rudenėlio pasakėlės	
Ažuolas ir baravykas <i>Kazys Boruta</i>	38
Grybų pasaulyje	39
Ką pasakoja rudeninis lapelis?	
Lapai <i>Pranas Mašiotas</i>	40
Ko išmokome?	
Sudie, rugsėji!	
Virtuvės paslaptys	
Prie stalo	
Ginčas <i>Kęstutis Kasparavičius</i>	42
Ant mūsų stalo	43
Pusryčiai – labai svarbu!	
Mamytės pusryčiai <i>Birutė Lenkytė</i>	44
Labas rytas!	45
Skanaujame daržoves	
Daržovių mišrainė <i>Žaidimas</i>	46
Vaisių, daržovių ir miško gėrybių gaminiai	47
Mėgstu – nemėgstu	
Kiškiukas <i>Anzelmas Matutis</i>	48
Kviečiame svečius	
Kvietimas	49
Ruduo miške	
Kas girdėti miške?	
Juokas <i>Juozas Nekrošius</i>	50
Miškų naudingumas	
Miškas – didysis krašto turtas	51
Mokomės sodinti medelius	
Sodiname medelius <i>Antanas Venclova</i>	52
Rudens spalvos	
Rudens vaizdai	53

Žaidžiame miške	
Medžiotojas <i>Žaidimas</i>	54
Dideliam draugų būry	
Aš ir mano draugai	
Susipažinkime	56
Aš gyvenu čia	
Adresas	57
Į svečius pas pasaką „Du ožiukai“	
Du ožiukai <i>Joana Birutė Žilaitytė</i>	58
Pažaiskime vardais	
Vardas ir judesys <i>Žaidimas</i>	60
Vardas ir žodis <i>Žaidimas</i>	61
Rudenėlio glėby	
Metų laikų ratas	
Metų laikai <i>Edvardas Drėgva</i>	62
Stebime orus	
Sinoptikai praneša	63
Senoliai spėja	63
Vaikai spėlioja	63
Apie debesis	
Lietaus debesis <i>Leonardas Gutauskas</i>	64
Vėjo kryptys	
Ažuolas <i>Martynas Vainilaitis</i>	65
Mūsų ruduo	
Rudenėlio taku	66
Ko išmokome?	
Sudie, spali!	
Spalis <i>Gintaras Patackas</i>	67
Apie sveikata	
Švara – sveikata	

Būk švarus!	68
Dantukai <i>Birutė Lenkytė</i>	69
Noriu augti sveikas	
Paskėlė apie sveikatą <i>Ramutė Skučaitė</i>	70
Sveikatos abėcėlė	71
Noriu būti toks, koks esu	
Aš toks <i>Antanas Jonynas</i>	72
Mano kūnas	73
Žmogaus kūno sandara	
Kas yra žmogaus viduje?	74
Kelionė į praeitį	
Pažinkime mūsų tėvynės istoriją	
Kelionė į Lietuvą <i>Herkus Kunčius</i>	76
Vilnius – Lietuvos sostinė	
Keistutis pas Gediminą <i>Kazys Binkis</i>	78
Vilniaus legenda	
Kaip kunigaikštis Gediminas įkūrė Vilnių	
<i>Lietuvių padavimas</i>	79
Kaip lietuviai kovojo už laisvę?	
Gegužė <i>Lietuvių liaudies pasaka</i>	80
Pažinkime Lietuvos žemėlapi	
Lietuvos žemėlapis <i>Kostas Korsakas</i>	81
Gyvūnų pasaulyje	
Kas kaip ruošiasi žiemai?	
Ruošiasi žiemai <i>Gediminas Isokas</i>	82
Paukščių kelionės	
Gerves palydint <i>Leonardas Grudzinskis</i>	83
Ateina baltasis badas	
Paukštelių laiškas <i>Pranas Mašiotas</i>	84
Kaip įrengti lesyklėlę?	

Mūsų darbai	85
Gyvūnų įvairovė	
Laukiniai ir naminiai gyvūnai	86
Miško gyvūnų paradas	
Ežys ir kiškis	87
Šuo – žmogaus draugas ir pagalbininkas	
Vilkiukas <i>Pranas Mašiotas</i>	88
Ko išmokome?	
Sudie, lapkrity	
Baigsis pilkas lapkritis <i>Martynas Vainilaitis</i>	89
Pasakų pily	
Pasakų karalystėje	
Senelės pasaka <i>Salomėja Nėris</i>	90
Svečiuose pas pasaką „Katinėlis ir gaidelis“	
Katinėlis ir gaidelis <i>Lietuvių pasaka</i>	91
Seku pasaką	
Trys broliai (I dalis) <i>Lietuvių pasaka</i>	92
Ko mus moko pasakos?	
Trys broliai (II dalis) <i>Lietuvių pasaka</i>	94
Artėja žiema	
Ar jau žiema?	
Sveika, žiemužė <i>Valerija Griciūtė</i>	96
Mūsų žiema	
Žiema <i>Vaikų enciklopedija</i>	97
Žiemos šeima	
Paveikslėlis <i>Violeta Palčinskaitė</i>	98
Ką veikti ilgais žiemos vakarais?	
Pasakos be galo	99
Kaip keliauja mintys?	

Skambiname telefonu	
Telefonas ir Sifonas <i>Martynas Vainilaitis</i>	100
Telefonas <i>Žaidimas</i>	101
Rašome laišką	
Labas, „Aušrele“!	102
Knygų pasaulyje	
Knyga <i>Vytautas Bubnys</i>	103
Laikraščiai ir žurnalai	
„Aušrelės“ žurnalo reklama	104
Ko išmokome?	
Sudie, gruodi!	
Gruodis <i>Teresė Lorenčienė</i>	105
Žiemos vaizdai	
Žiemos spalvos	
Šerkšnas <i>Pranas Mašiotas</i>	106
Krinta baltos snaigės	
Žiema <i>Justinas Marcinkevičius</i>	107
Sniego raštas	
Pėdos sniege <i>Alma Karosaitė</i>	108
Seka pasaką žiema	
Vilkas žuvis gauda <i>Vincas Pietaris</i>	109
Šeima	
Graži mūsų šeimynėlė	
Mūsų šeima	110
Šoks tėvelis suktnių <i>Lietuvių ratelis</i>	111
Šeimos medis	
Tėvynės džiaugsmas <i>Juozas Nekrošius</i>	112
Šeimos albumas	
Senas albumas <i>Violeta Palčinskaitė</i>	114

Ko išmokome?

Sudie, sausi!	
Sausis <i>Martynas Vainilaitis</i>	115
Mokomės švęsti	
Mokytojų diena	
Mokytoja <i>Anzelmas Matutis</i>	117
Mūsų mokytojams	
Su Mokytojų diena!	118
Ko mokomės mokykloje?	
Tuoj ir rytoj <i>Anzelmas Matutis</i>	119
Prisiminkime tuos, kurie jau negrįš	
*** <i>Ramutė Skučaitė</i>	120
Susikaupimo ir apmąstymų diena	
Vėlinės <i>Stasys Gutauskas</i>	121
Kloja žemę lapų šilkas... <i>Salomėja Nėris</i>	121
Laukiame Kalėdų	
Kalėdos <i>Vytė Nemunėlis</i>	122
Prie Kūčių stalo	
Šventė Vakarei žibant <i>Sofija Sasnauskaitė</i>	123
Kaip švęsime Kalėdas?	
Mūsų Kalėdos	124
Mokomės Kalėdų giesmių ir dainų	
Sveikas, Jėzau gimusis <i>Kalėdų giesmė</i>	126
Leliu kalėda <i>Kalėdų daina</i>	126
Atkeliavo Naujieji Metai	
Pramiegojau!	127
Mūsų metai	
Metai <i>Alma Karosaitė</i>	128
Kalendorius	
Kalendorių paslaptys	129

Mūsų seneliai	
Senele, tau dėkoju <i>Anzelmas Matutis</i>	130
Senelio kalba <i>Martynas Vainilaitis</i>	130
Sveikiname senelius	
Mes – apie savo senelius	131
Pasiskaityk pats	
Greitakalbės	132
Mįsliuko dainynas	133
Dešimt ačiū <i>Stanislovas Abromavičius</i>	134
Vytukas dengia stalą	135
Stebuklinga slyva <i>Paulius Juodišius</i>	136
Vėjas ir saulė <i>Konstantinas Ušinskis</i>	137
Iliustruotas žodynėlis	138